

אתגרים

סונים ותוכן של הארים אורהים

ויצא תטפ"ד

מצוקה לגליון מספר 511

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאידות 8 ידושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מי מתחבא בתוך המחבת?

ו'ייקץ יעקב משנתו
(בראשית כח טז)

בתלונות מפי אמא ש'לנו הן דבר די נדיר, וסבא התפלא קצת ברנגע הראשון. הש'עה היתה ש'ענת בקר מקדמת של יום השבת. סבא קבר ש'ב הבי'תה מתפלת ותיקו, אבא והילדים ע'דו לא קמו לתפלה במ'נו המא'חר יותר. "השיחות אתה לא קלות?" התע'נו סבא. הוא הכיר את 'דודה רחל', הזקנה קשת היום שא'הבה לשפ' לבה בפני אמא. "לא פשוט לשבת ולשמע את ספוריה..." לדודה רחל יש תמיד תלונות, וככל ש'מרגיעים אותה, היא ממשיכה ומפרטת על צרותיה... אבל אמא נע'נעה בראשה. "קשה??? מה פתאום! סוף סוף הזדמנות לעשות קצת חסד עם השני, ובפרט ש'מדבר א' ורק בהקשבה, שאינה דורשת טרחה והשקעה. הבעיה היא שאני דואגת לילדים." "לילדים?" התפלא סבא.

בתלונות מפי אמא ש'לנו הן דבר די נדיר, וסבא התפלא קצת ברנגע הראשון. הש'עה היתה ש'ענת בקר מקדמת של יום השבת. סבא קבר ש'ב הבי'תה מתפלת ותיקו, אבא והילדים ע'דו לא קמו לתפלה במ'נו המא'חר יותר. "השיחות אתה לא קלות?" התע'נו סבא. הוא הכיר את 'דודה רחל', הזקנה קשת היום שא'הבה לשפ' לבה בפני אמא. "לא פשוט לשבת ולשמע את ספוריה..." לדודה רחל יש תמיד תלונות, וככל ש'מרגיעים אותה, היא ממשיכה ומפרטת על צרותיה... אבל אמא נע'נעה בראשה. "קשה??? מה פתאום! סוף סוף הזדמנות לעשות קצת חסד עם השני, ובפרט ש'מדבר א' ורק בהקשבה, שאינה דורשת טרחה והשקעה. הבעיה היא שאני דואגת לילדים." "לילדים?" התפלא סבא.

"בין כלי הפסח? מה יעשה שם ג'ב?" השתומם סבא. "א'כו, פחד לא ממש הגיוני", הסכימה אמא. "עמלתי קשות להגיע אותה - וכל אותו זמן, איציק ישב בסלון ולמד. אני מש'כנעת שהוא שמע את הדבורים, ואולי זה לא היה מצ'לח... בלילה התהפ' במטותו טוב ושוב, כ'לו משהו מטריד אותו בשנתו". סבא נא'ח. "חשוב להקשיב לדודה, אבל אי אפשר לז'לזל בבריאות הנפש של הילדים. בזמנים כה בלתי יציבים, קל להתפס לחרדות". וכ'לו כ'די לא'שר את דבריו, נשמע קולו של איציק מן החדר בקריאה עמומה מתוך ש'נה: "בתוך המחבת, הוא נמצא בתוך המחבת!" אוי ואבוי. אמא וסבא החליפו מבטים מבהלים. "מה קרה?" יוסף חיים נכנס לסלון, לבוש ומא'רגן לפני כ'לם. "אל תבה'לו, הרבה פעמים קורה שאיציק אומר משפטים מתוך ש'נה. לפעמים משחק עם חברים, לפעמים מתרגז על יוני או על דיתי..." יוסף חיים צחק. אבל אמא וסבא לא צחקו. סתם לצעק מתוך ש'נה, זה ע'נן א'חד - ולסבל מסיוטים מפחידים, זה ע'נן א'חר. "מישהו ש'מסתתר בתוך מחבת..." המהם סבא. מ'נו יכול היה איציק לקחת רעיון מש'נה כ'זה, אם לא מספורי הפחדים של דודה רחל על המחבל ש'בין כלי הפסח? עתה בא זה להבהיל את איציק בחלומותיו... "בתוך המחבת???" יוסף חיים קרא. "א'הה, אני יודע על מה איציק חולם!" סבא ואמא הפנו אליו עינים. האם גם הוא שמע את ספורי הדודה? "הרי זה מה שאיציק למד א'חרי הסעודה!" הריע יוסף חיים. "אתמול ע'לתה ש'אלה

דודה ש'נבהלת על לא מאומה ועל מה חולם איציק בעת מלחמה

"אני חוששת שהם משפיעים לרעה מן הפחדים שלך". "פחדים? מהמלחמה?" סבא נסה להבין. "נו, על מה שקורה הילדים שומעים ממילא מכל מיני מקורות... צרי' באמת להתחזק". "א'כו, יש פחדים הגיוניים, ש'כ'לנו מתמודדים אתם בעת כ'זאת. הילדים הרי צריכים לדעת ש'כא'שר נשמעת אזעקה - יש להזדרז ולהכנס למקום מוגן. א'בל כ'או מדבר בפחדים מגזמים. אתמול כ'ש'ש'בה כ'או א'חרי הסעודה, ספרה באריכות כ'יצד ש'מעה ג'ב מתחבא בקצר שלה, וחפשה א'חרי'ו כל הבקר במחסו, מא'חורי כלי הפסח".

ואלה תולדות

הרב מבריסק
רבי יצחק זאב סולוביצ'יק זצוק"ל
כהן כרובה של בריסק

עלה לירושלים והקים בה את ישיבת בריסק
הנוצעת לתהלה עד עצם היום הזה
ספרו: חידושי מרן ר"ז הלוי על הרמב"ם

מזכרת לכבוד שבת

אולם הם הכירו את הקפדתו של אביהם הגדול להתרחק כמטחוי קשת מכל חשש אסור. אבא ראה במצוות התורה ובשבת קדש את האוצר היקר ביותר בעולם, ובשבילם מוכן היה להפקיר הכל. השאירו אפוא הילדים את חפצייהם על האגיה, והחלו להתקדם בידיהם ריקות לעבר הירידה מן האגיה.

רק הבת הקטנה עמדה והתחננה: "אבא, רק חפץ אחד אקח עמי, מזכרת מאמא! בבקשה!" דמעות זלגו על לחייה של האמללה, שבאותם ימים יתכן שהיתה כבר יתומה מן האם שנותרה בארץ הדמים. הרב עצר. הוא הבין לכאבה, אף רצה שתחוש עד כמה חשובה הזיהורה בשמירת השבת, יותר מכל חפץ שבבעולם.

נטל הרב את בתו עמו, והצביע לה על תכריכי דפים שאותם עמד להותיר מאחור, יחד עם כל רכושם. היו אלו דפים יקרים עד מאד במשפחתם, אלו שהכל ידעו כי אין להם ערך ותחליף בעולם כלו. "ראי", אמר, "אלו החידושים של אבי, רבנו רבי חיים מבריסק ז"ע. דברי תורתו הקדושים,

הרב מבריסק

שעמל וחדש כל ימיו. במסירות ובזיהורה עצומה שמרתי עליהם והבאתים עד הנה, אף עתה - גם אותם אני משאיר פה, מאחור, למען קדשת השבת. האם תוכלי גם את להשאיר על האגיה את כל החפצים והמזכרות?" שמעה זאת הבת, וכוח חדש מלא את לבו. אם אביה משאיר כאן את הדבר היקר לו ביותר בעולם - הרי שגם היא תוכל להקריב למען שבת קדש חפץ יקר ביותר. מזכרת מאמא...

לכבוד שבת קדש, לכבוד השם יתברך.

האם נותר משהו מן האוצרות המשפחתיים, כששבו למקום לאחר השבת? את זאת אין אני יודעים. אף את אוצרות הנצח שקנו בזכות היתור העצום, נשאנו עמם לתמיד.

המלה רבה שורה על פני ספון האגיה, שהתקרבה אל רצועת היבשה ההולכת ומתבהרת. היו שם אחד מעיר, שנים ממשפחה, קבוצות קטנות של פליטי חרב שהצליחו לקפץ ברגעים אחרונים מתוך אדמת אירופה הבוערת, ולהמלט אל חופי הארץ הקדושה.

נמל יפו קבל מרחוק את פני היהודים הרבים שגדשו את האגיה. רבים מהם הותירו מאחוריהם קרובים, ידידים, קהלות, נכסים ובתים - אף את חיייהם הצילו.

לקראת עגינת האגיה בנמל, החלו הכל להתרוצץ ולרפז סביבם את חבילותיהם, מתארגנים לרדת מהספינה בזריזות ולהגיע למחוז חפצם מבעוד יום.

השמש נטתה מערבה מעל ראשם, והחלה לרדת כלפי מטה - אל קו האפוק. כאשר תשקע השמש, תפרש שבת קדש את כנפיה על יושבי ארץ ישראל, ועל האורחים החדשים הבאים בשעריה.

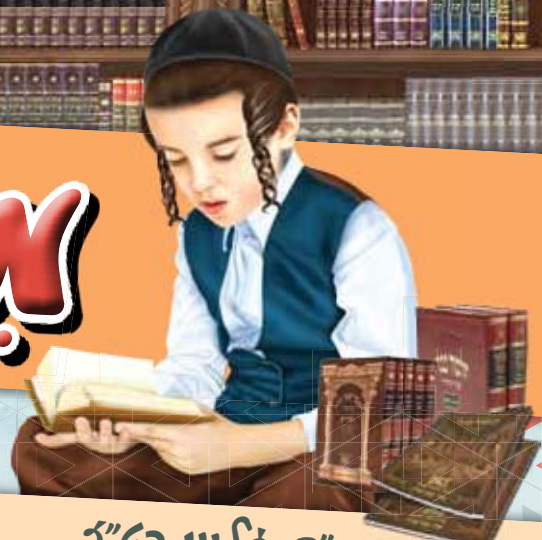
בין המפליגים הרבים, היה רבי יצחק זאב סולוביצ'יק, רבה של העיר בריסק הנוצעת. גאון זה שהיה מחוץ לעירו עת פרצה המלחמה, והצליח להמלט מאימי הכובש האכזר. רעייתו ושלושה מילדיו נותרו מאחור, כלואים בגטו בריסק. לימים, עלו על המוקד, השם יקם דמם.

עתה נצב הרב על האגיה עם אלה מילדיו שנותרו עמו, ולבותיהם הרפים מלאים געגועים ודאגה לאמא ולאחים שנותרו מאחור. הרב אסף את ילדיו סביבו, ואמר:

"השמש עומדת לשקע, והשבת עומדת להכנס. בנמל אין ערוב, וכל נשיאה של חפצים במקום שאינו מוקף בערוב - כרוכה באסור. עלינו להשאיר את כל חפצינו כאן על האגיה, ולרדת ממנה בגפנו."

הילדים היו המומים. להשאיר הכל כאן? את כל החפצים, המזכרות, החבילות? הן הסכוי שאיש לא יקחם אם ישארו מפקרים כאן כל השבת - הוא אפסי. הכל יעלם לנצח...

אֵלֶּזְנֹת

פֶּרֶשֶׁת וַיֵּצֵא

לְעֵלְמֵנוּ עֶפְתָּת

הַסֵּד, אֲדִיּוֹן רַס"ז

הַצְּבוּעַ גְּרוּעַ יוֹתֵר מִמִּי שֶׁמְגַלֶּה אֶת פְּרֻצוֹ הָאֲמִתִּי
הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א היה פעם בעיר סאמאש אויךוואר, ובחצר הבית שהתאכסן שם עמדו כמה חסידים ישישים ודברו ביניהם בסוד שית. הדברי יואל יצא מחדרו ועבר שם ושאל אותם מה המדבר. ואמרו לו שמדברים מהצבועים. אמר להם הדברי יואל דבר נחמד, שמצינו אצל יעקב אבינו ע"ה שאמר הפתוב (בראשית לא א) 'וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הפבד הזה'. ולכאורה צריך באור, כפל הלשון למה לי, ולהלן נאמר (פסוק ב) 'וירא יעקב את בני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום', ויש לדקדק מה נשתנה כעת פני לבן עד שלא היה יכול להיות אתו בצותא חדא. והלא כל הזמן ישבו יחדיו.

ובאר, דהנה אחר שעשה יעקב את כל החיל הזה, תמהו בני לבן, הלא יעקב מדתו מדת אמת, ואיך רמה את לבן, אבל לאמתו של דבר קים יעקב אבינו ע"ה מה שנאמר 'עם עקש תתפתל' כמו שדרשו חז"ל במסכת מגלה, וכשהיה אצל לבן שהיה עקש ופתלתל, היה צריך יעקב להשתמש בדרכיו, והוא שאמרו בני לבן 'לקח יעקב את כל אשר לאבינו', דהינו מדתו של לבן, כמו שנאמר 'עם עקש תתפתל', ומאשר לאבינו דהינו כספו של לבן, עשה וכו'.

ועל כן יעצו את לבן שישנה את מעשיו להיות כיעקב, ויעשו עצמו כצדיק וישב בבית המדרש וילמד וישנה פניו כלפי חוץ כפני תם, ואז גם יעקב יחזר למדתו מדת האמת, וכאשר ראה יעקב אבינו ע"ה שלבן נעשה צבוע ושנה את מראהו, אמר: כעת כבר אי אפשר לי להיות אתו ביחד, כי הצבוע גרוע יותר ממי שמגלה את פרצופו האמתי. וזה שאמר 'ראה אני את פני אביכם איננו כתמול שלשום' שנשתנה ונעשה צדיק במראהו, ועל כן צריך אני לברח מכאן.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

הודאה אנחנו נקראים יהודים. ושךש הודאה הוא ציור המצטייר בלב אדם אדנותו וגדלותו יתעלה.

הזהרו מן הצבועים

הרה"ק רבי ישראל אביהצירא זיע"א, הבבא סאלי, אשר כל מעשיו היו לשם שמים, בלי כל פניה ורה, אהב את השלמות והצניעות בעבודת ה' ושנא בתכלית את העמדת הפנים והצביעות. בעינו החדה והבוהקת ובכל קדשתו וחסידותו היה מרגיש מיד באותם אנשים שהיו מראים עצמם כחסידים ואנשי מעשה ואין תוכם כבדם, והיה אומר למקרביו: לא דים שמשקרים אותנו אלא הם חושבים שאנחנו מאמינים להם. כשנתקל פעם באדם המעמיד פני חסיד היה מעמידו על מקומו, אך תמיד עשה זאת בצניעה ולא בפמפי, כדי שלא לבישו.

ומעשה היה בחל המועד סכות, בשנת תשכ"ז, היו עם רבנו למעלה ממנין אנשים בספה. הגיע זמן תפלת מנחה ואחד מן הנוכחים שחפץ היה להראות את עצמו שהוא חסידא קדישא וליצר רשם של גברא רבא, בקש רשות להיות שליח צבור, ורבנו נענה לבקשתו. מתחלת התפלה החל אותו אדם להתנועע ולדקדק יתר על המדה, בהטעימו ובהדגישו כל מלה שיוצאת מפיו, ובפרט בתפלת לחש החל לנוע כלולב, מוליק ומביא ומעלה ומוריד. כשבקש לומר חזרת הש"ץ בקש רבנו ממנו לתת לאדם אחר לומר את החזרה. עם סיום התפלה ולאחר שהתפזרו המתפללים שאל הנ"ל: מדוע רבנו לא הניח לי לסיים את התפלה כשליח צבור? ענה לו הבבא סאלי: יש לך יותר מדי תנועות, דע לך כשאתה עומד בתפלה אתה עומד בפני הקב"ה, ואך ורק אתו, לא אתי ולא עם שום נברא. וזכר ואל תשכח, דע לפני מי אתה עומד לפני מלך המלכים המלכים הקב"ה וברוך שמו, ומהיום והלאה אל תנסה ליצר רשם על בני אדם, כי ה' בוחן לבות וקליות (הסבא קדישא' עמוד רטו).

הודאה לה'

במעמד הברית של הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א שררה אוירה של שמחה יתרה בהיכלו של זקנו הרה"ק ה'חודשי הרי"ם' זיע"א. לגבי השם הנתן לרף הנמול, הורה החודשי הרי"ם לקרותו יהודה ליבוש, וכדבריו עשו. לאחר הסעודה נשמע יוצא מפי אבי הילד, הרה"ק רבי אברהם מרדכי: 'קראתי את שמו יהודה והוא יטה לבבות בני ישראל להשי"ת'. לימים ספר החסיד רבי שמעון חיים זצ"ל, אחיו של השפת אמת, ששמע פעם מפה קדשו: 'אבי זצ"ל קרא שמי יהודה ע"ש הודיה על שנתפא ממחלתו, והנני רואה בו כי, שכל היום והלילה לא הייתי מרגיש עיפות מלהודות את השי"ת'. וכידוע היה השפת אמת נותן עצה להנצל מיסורין על ידי ההודאה לה', כאשר כתב במכתב ששגר לשאר בשרו הרה"ח רבי מאיר לנדשטיין לחזקו בעת מחלתו: "צר לי עליך אחי וכו' דאי' במדרש שאין מפסיקין בקללות שאין בדיו שבני מתקלליו ואני אתברך, וממילא המברך ה' ומקבל היסורין באהבה, היסורין גדליו ממנו, שאין בדיו שהמברך ה' יהיה ביסורין (ממעונות אריות).

יהודה מלשון הודאה

וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א (פרשת ויגש תרל"א): יהודה מלשון הודאה, והוא כל איש ישראל. שמעתי מאז"ז מו"ר (הרה"ק החודשי הרי"ם) זצלה"ה שנקראו 'יהודים' על שם שמודין להשי"ת על כל דבר קטן וגדול שיודעין שהכל ממנו יתברך.

אנחנו נקראים 'יהודים' - שרשו שם הודאה

והרה"ק ה'ייטב לב' זיע"א כתב (פרשת ויגש): והנה מה שאנחנו נקראים 'יהודים' שרשו על שם הודאה, שאנחנו מודים ומשבחים אליו יתברך, כדכתיב (ישעיה מג כא) 'עם זו יצאתי לי תהלתי יספרי'. ומקור הדבר מהא דכתיב (בראשית כט, לה) 'ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה', ולכן על שם

חידון אֵלֶּזְנֹת - נושא פרסים - מהו החפץ שמזכר בפרשתנו והוא החפץ הגבוה ביותר שמתאר בתורה כלה?

פתרון החידה - פרשת כי תצא:

ש. אילו שתי מצוות בפרשה זו קשורות לשכחה?
ת. אם נשכח עומר דגן בשדה, יש להשאירו לעניים (דברים כד טו). אנחנו מצווים לא לשכוח את אשר עשה לנו עמלק בצאתנו ממצרים (דברים כה טו).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת כי תצא:
יפורסם א"ה בגליון הבא.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה א"ה
על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

שווקי קור

סיפורים נפלאים לילדים

פרשת ויצא

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כח, י)

במדרש רבה הסמיכו, "אז תלך לבטח" (משלי ג, כג)

יעקב לא אבד מעולם את ישוב דעתו אף בעת בריחתו, דאף שיציאתו זאת הייתה בריחה מעשו, וקיים צווי אמו 'קום ברח לך', וכן בהפטרך "ויברח יעקב", אף על פי כן 'ויברח' לא כתיב, אלא וילך, וירץ לא כתיב, אלא ויצא, להורות שאף בברחו מן המות לא אבד את ישוב דעתו, והלך בשלות הנפש, במתינות ובבטחה, פי היה דבוק ובטוח בבוראו, וזכר שכל הליכתו אינה אלא השתדלות גרידא, וישאר ראשו פונה ומיחל כלפי שמיא, שהרי ממילא לא יעשה עמו דבר אם לא הכריזו כן מלעלא, ומאי דך, אין דבר שהכריזו עליו מלמעלה שלא יקרה עמו, ומה תתן ומה תוסיף לו מנוסת בהלה.

מכאן דרך חיים להורות לאדם, שאף כשאצה לו הדרך לא ימהר לעשות דברים הנראים לו פראויים לעשות, אלא א"כ יתבונן היטב מתחלה אם יזיקו לזולת.

מעשה בחתן, שמיד בתחלת דרכו בהקמת ביתו, נדבר עם אשתו הכלה, על רצונו כי עז לבנות את ביתם על אדני ההלכה הצרופה מבלי כל התרים וכדו', אף באשר יבואו לידי קשי לא יזוזו זיו כלשהו מפסק השו"ע והפוסקים, בבית זה יהא השבת מבעוד מועד בכניסת השבת, והוסיף לומר, שאם יראה שהיא מתאחרת מלהדליק את נרות השבת יפנה הוא להדליקם כמו שנפסק (משנ"ב רסב, סקי"א), וכן הסכימו שניהם.

ויהי ביום הששי, באמצעם של שבעת ימי המשנה, בהגיע זמן הדלקת הנרות, (בארבעים או עשרים דקות פני השקיעה, כנהוג) וכבר באו לקרא לחתן ללוותו לביהכ"נ לתפלת ליל שבת, באותה שעה עדין עמדה הכלה בהכנות לקראת שבת.

והנה היא יוצאת מחדרה, וחשכו עיניה למראה נרות השבת הדולקים כבר...

ותפל רוחה בקרבה, וכי כן יעשה לה בשבת הראשונה אחר הנשואין, כשהיא עומדת להדליק נרות שבת לראשונה בחייה, (אין צורך לבאר את גדל ההתרגשות של אשה צדקנית בהדלקת נר מצוה לראשונה בחייה) אבל, חשבה בלבה, הרי חתן צודק במעשיו, אחר שכן התנה בראשית השבוע כתנאי קודם למעשה...

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

והנה, מלבד הלמוד שנלמד מכאן לענין לדון לכף זכות, אף בשלא נראה לעין כל

כף זכות כלל וכלל, יש בזה גם ללמד כי עם כל העמידה האיתנה על עקרי ארבעת חלקי השלחן ערוך, יש גם לעמד ולהבין בעקרי 'השלחן ערוך החמישי...' שלא לפגוע ברגשות הזולת.

(באר הפרשה)

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש" (פח, כ)

כאשר היה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כבן שבעים ושמונה, והוא חולה ותשוש, הכינה לו פעם רעיתו הרבנית (מזווג שני) מרק עוף מהביל.

טבל רבי יוסף חיים את הכף בצלחת, טעם טעימה אחת ולא יסף.

כשנכנסה הרבנית לחדר, פנה אליה רבי יוסף חיים בהתנצלות נוגעת ללב, והחל משבח אותה על ממחיותה בהכנת מטעמים, ותוך כדי דבור בקש את סליחתה באמרו: מעדנים כאלו בימות החול, זה קצת יותר מדי... הן כל ימי נזהר הייתי מלפנק את גופי, והרגלתי להסתפק בהכרחי, ואף עלה בידי, ואם כן, למה לקלקלו דוקא כעת בערב ימי, דוקא סמוך לפרידתתי ממנו...

שמרי על המתכון המצלח הזה לכבוד שבת, ואז אשמח מאד להתענג על התבשילים הטעימים שלך, ואטעם מהם מלא חפנים...

(חכמת חיים)

ואכן, מיד כשראתה אם הכלה את בתה בליל שבת קדש הבחינה בשברון לבה הגדול, אך מששאלה את פיה, צער ויגון זה על שום מה, לא אבתה הכלה לענות לאמה בשום פנים ואפן... ורק אחר הפצרות מרבות הסכימה לספר את אשר עבר עליה...

מיד נדברה אם הכלה עם אם החתן, וכי כך יעשה במקומכם, להשפיל בת ישראל בהשפלה כזאת... וכי לזו הנהגה ישרה תקרא?

ותען אם החתן ותאמר, לא ולא, מכרת אנכי בבני, וברור לי שלא עשה מעשה נלוז כזה... ואכן, מיד כשעלה בידה דברה אם החתן עם בנה, ותשאלהו, היתכן כי כך הנה מעשה...

מיד הבין החתן את אשר ארע שלא באשמתו... ובאר לה בטוב טעם ודעת, כי בזה היום אף הוא בהתרגשותו הגדולה כחתן, הכין את הנרות בסמוך לכניסת השבת, והדליק את הנרות בכדי לחרוך למען ידלקו יפה, ובנקל כשתבוא האשה להדליקם, - כמבאר בדברי הרמ"א (רס"ד, ט) שנהגו

להדליק את הפתילה ולכבותה כדי שתהא מחורכת ויאחז בה האור יפה, ובתוך כך חברו וידידו הדר בארה"ב שלא עלה בידו לבוא הנה על שמחת החתונה, ובא לארץ הקדש לקראת שבת שבע ברכות, התקשר אליו, וברר אצלו היכן יתקיימו סעודות השבע ברכות... על כן עזב את הנרות כשהם דולקים לדבר עמו, ומשם נלקח אחר כבוד לתוככי ביהכ"ס, וכל ענין הנרות פרח מזכרונו, ואז יצאה הכלה ומצאה גרות דולקים... כשאיש לא התכוון להדליקם.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

גיליון מס' 600

פרשת ויצא, י"ב בכסלו תשפ"ד

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרגה (כח, י) - בספר הישר מובא, שאליפז רדף אחר יעקב ונתן לו את רכושו כדי שישב עני ונתן לו רק המקל, ודברים אלו רמוזים בפסוק זה: ויצא יעקב צדיק, אז ישא עשו קולו בכבי, מיד בא אליפז רשע, שהוא בן עשו, ויתן יעקב לו כל חפציו, רק נשאר המקל.

כשבא יעקב אל לכו בידים ריקות, נאמר: "ויספר ללכו את כליהדברים האלה", ורמז לו בראשי תבות מה שארע לו: אל תתפלא כי לא הבאתי דבר, ברכוש רב יצאתי משם, הרשע אליפז לקח הכל. (ספרים)

ויפגע במקום וילך שם (כח, יא) - שלש פעמים נזכר 'מקום' בפסוק זה, לרמז על שלש בתי המקדש שבהר המוריה. (שמנה לחמו)

ושמרתיה בכל אשר תלך (כח, יט) - ראשי תבות אבות, זכות אבות עומדת לישאל. (שמנה לחמו)

אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (כח, טז) - בכסא הכבוד חקוקים דמות אריה, ברוב ונשר, וכן צורת יעקב אבינו. לכן אמר יעקב "אכן" יש במקום הזה, ראשי תבות: אריה, ברוב, נשר. אך "אנכי" ראשי תבות: אריה, נשר, ברוב, יעקב - זאת לא ידעתי. (ספרים)

ויצק שמן עיראשה (כח, יח) - מהיכן היה ליעקב שמן? במדרש רבה ובפרקי דרבי אליעזר מובא, שירד לו מן השמים, ומרמז בתבת שמן ראשי תבות: שמן מהשמים נצק. ובפענח רזא מובא שמקלו היה חלול והיה בו שמן ללמד תורה, ושמן ראשי תבות: שבתוף מקלו נטמן. (ישמח אב)

ויצק שמן בגימטריה: שהיה במקל ללמד, כמובא לעיל שהיה לו ליעקב במקלו שמן כדי ללמד בלילה לאורו. (מגדנות)

ועיני לאה רבות (כט, יז) - האבן עזרא מביא את פרושו של בן אפרים (הקראי), כי המלה רבות חסרה אל"ף ונאלו כתבת ארבות, וכתב עליו האבן עזרא שגם שמו של בן אפרים חסר אל"ף, וצריך לקרותו בן פרים...

ספורים בפרשה

ויפגע במקום וילך שם (כח, יא)

על האנשים שבאים לבית הכנסת רק בימי הפטירה להוריהם וקרוביהם, אמר פעם רבי יוסף דב מברסק בדרך צחות עלי פי דברי חז"ל: "תפלות - אבות תקנום", כי התפלות בבית הכנסת מתקנות בזכות האבות, שרק לאחר מות האב והאם באים הבנים לבית הכנסת להתפלל ולומר קדיש...

ויקה מאבני המקום וישם מראשתי (שם)

שני בעלי בתים בעיר סלונים באו להתדין אצל רבי איזיל חריף. נמשכו הדברים ימים רבים ואף אחד מבעלי הדין לא רצה להגיע לעמק השנה. אמר להם רבי איזיל בלשונו החרפה: "חז"ל אמרו, שיעקב אבינו הניח שתיים עשרה אבנים למראשתי ולבסוף עשה הקב"ה מהן אבן אחת, מפני שכל אחת אמרה עלי יניח צדיק את ראשו, ומדוע לא נסה הקב"ה לפשר בין האבנים, כגון שישן יעקב על כל אבן זמן מעט? אלא מפאן, שקשה לדון עם אבנים וביניהם לא תמצא שום פשרה..."

וייקץ יעקב משנתו (כח, יז)

בליל שבת יקדש, ישבו כמה מתלמידיו של המגיד ממזריטש לחזר על תורת רבם, וחברם רבי אהרן הגדול מקרלין ישב בחדרו וקרא שיר השירים. לפתע נכנס המשרת ואמר לרבי אהרן: "רבנו בקש שתפסיק לקרא שיר השירים, כי בקריאתך אתה מרעיש את העולמות העליונים ושנתו של רבנו נודדת". כשספר זאת רבי הלל מפריטש, זלגו עיניו דמעות ואמר: "מפאן נלמד על גדלת המגיד, שהרי אמרת שיר השירים של רבי אהרן הרעישו עולמות, אולם שנתו של המגיד היתה חשובה יותר..."

ונתילי להם לאכל ובגד ללבש (כח, כ)

בחנה הגדולה בעיר זלובין, עת נשאו נכדיהם של הצדיקים רבי לוי יצחק מברדיטשוב ובעל התניא, ישבו הסבים בפעדה ובעל התניא אהל למחנתו: "לחיים, השם יתברך יעזר לנו בגשמיות וברוחניות". תמה הצדיק מברדיטשוב: "למה גשמיות קודמת לרוחניות?" השיבו בעל התניא: "כה מצוינו אצל יעקב אבינו בפרשת ויצא, שבקש להם לאכל ובגד ללבש, ואחר כך אמר 'היה ה' לי לאלקים'. השיב רבי לוי יצחק: 'וכיצד אפשר לדמות את הגשמיות של יעקב אבינו לזו שלנו?' השיבו בעל התניא: 'וכיצד אפשר לדמות את הרוחניות של יעקב אבינו לזו שלנו?'..."

ושבתי בשלום אל בית אבי (כח, כא)

הרבי ר' שמלקא מניקלשבורג, נסע פעם בספינה יחד עם תלמידו רבי משה לייב מסטוב, ובדרך נקלעו לסערה עד שהספינה חשבה להשגר. כל הנוסעים אמרו נואש לחייהם, אולם רבי משה לייב עמד בקרן זוית פשהוא מלא שמחה והוא מכרפר בעז. תמה רבו והתלמיד הסביר: "איך לא ישמח לבי? הלוא עוד מעט ואשובה אל בית אבי שבשמים!" כששמע זאת רבי שמלקא, נחה דעתו ואמר: "אם כן, שמח בני וישמח לבי גם אני". ומיד קמה הסערה לדממה והם הגיעו שלמים ובריאם למחוז חפצם.

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

הפצ"ת
ועד הפצת תורה

חזרו למלא!
בכל חנויות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת ויצא - ירושלים
הדלח"נ 4.01 צאת השבת 5.15 רבנו תם 5.53

ויצא יעקב

עיניו של ר' יעקב ברוך, הנגיד המפרסם של העיר קושטא, נפערו לרוחה מרב תדהמה, וחלחלה אהזה את כל גופו. הוא צבט את ידו לראות אם הוא הוזה בהקיץ או רואה נבוכה, אך גלה כי את אשר יגר בא לו. כל האוצר הגדול, בו שמר חפצי אמונת יקרי ערך שירש מאבותיו, לרבות תכשיטים ואבנים טובות ומרגליות ששוין רב, הכל נעלם ונגזר פאלו לא היה שם מעולם. "מה אעשה?" הרהר בלבו, "מי הוא ששלה את ידו במעלה?" לחש בתדהמה. זמן קצר לאחר מכן, כבר ישב בביתו קצין משטרה רם דרג, שהאזין לדבריו של הנגיד והבטיח לעשות את כל שביקלתו לגלות את עקבותיו של הגנב. אחריו מספר ימים של חקירות ודרישות, נאלצו השוטרים להודות, כי כל מאמציהם עלו בתוהו ולא עלה בידם להתחקות אחר עקבותיו של הגנב. כדי להסתיר את מבושתם, החליטו השוטרים להפיל את החשד על המשפחה היתומה ששירתה בביתו של הנגיד, ותלו בה את הקולר בהעלמת האוצר הגדול. כל טענותיה ודמויותיה של הנערה העלובה לא עמדו לימינה, והיא מצאה את עצמה בתא קטן בפלא המקומי. ימים קשים עברו עליה, ימי סבל וענויים, ובסיומם נאלצה המשטרה לשחרר את המשפחה מחסר ראיות. עם יציאתה מבית הפלא, חלתה המשפחה מרב צער ובושה, ולמרב הצער, לא הצליחה להתגבר על מחלתה והיא נפטרה בעודה צעירה לימים.

הענין בלו כמעט ונשכח מפל לב, אולם פעבר שנה רעשה העיר קושטא בלה. המשטרה הצליחה ללכד את אחד מגדולי הגנבים בעיר, ובבדיקה בביתו התגלה האוצר הגנוב של ר' יעקב ברוך, אותו נטל הגנב באישון לילה מביתו של הנגיד. מהלומה כבדה נפלה על ראשו של ר' יעקב ברוך כשגלה, כי הנערה היתה חפה מפשעו ובעטיו נלקחה מהעולם נפש נקייה וטהורה, מתוך צער וחרפה. מאז נחשבו חייו של ר' יעקב ברוך. הוא לא מצא מנוח לנפשו ושנתו נדדה בלילות. לבו הפך פחזק והוא חש את עצמו עומד לפני בית דין של מעלה ולא מוצא פה ביצד להצטדק על המעשה הנורא שנגרם בעטיו, לבלות נפש אחת מישראל בלי שתעמיד שם ושארית לדורות. לאחר לילות ארוכים שבהם לא נתן שנת לעיניו, עלה ר' יעקב ברוך אל ביתו של רבי חיים סבן, מגדולי התורה בדורו ומרבני קושטא, ושפך לפניו את לבו בבקשו ממנו דרך תשובה לכפר על עונו.

שקע הרב בהרהורים ולבסוף אמר: "כפרתה תהיה בכך שתתקח על עצמך על גלות בעולם הזה. אזלי יש תקוה, וה' הטוב יכפר על עונך הקמור ויקבל את תשובתך שתעלה מעמך לכפר". למרות הקשי שבדבר, הסכים ר' יעקב ברוך לדברי הרב והמתין להדרכתו בפורטוט ביצד לבצע את הגלות. "ראשית, הריני להשביעה שישאר הדבר בגדר סוד פמוס, לבל וידע לשום בריוה שבעולם", אמר הרב והמשיך: "עליה לטל טלית ותפליו, להחליף את בגדיה לבגדי עניים ולצאת מביתך בלי להודיע לאף אחד על מעשיך. צא מן העיר קושטא ותהיה נע ונד במשך שלש שנים רצופות, והטה את גופך לסבל צער ויסורים. את פרנסתך ולחמך תוכל למצא רק מהצדקה, מיהודים רחמים בני רחמים, ואסור לה לישן שני לילות רצופים במקום אחד ואף לא ללבוש בגדים שלמים, רק קרועים ובלויים. אם תעשה כן, אזי הבושה והיסורים יכפרו לך על הבושה והיסורים שגרמת לאותה משפחה עלובה, בבחינת נפש תחת נפש, ותזכה להיות מעלי התשובה שצדיקים גמורים אין עומדים במחצתם". ר' יעקב ברוך מלא אחר דברי הרב ועוד באותו הליח החליף בסתר את בגדיו לבגדים בלויים ונעלים קרועות, נטל מעט לחם ומים ויצא לדרכו.

הבקר אור והעיר קושטא היתה פמורקחה. הנגיד ר' יעקב ברוך נעלם פאלו בלעתו האדמה. בני ביתו, בסיועם של חברי הקהלה והמשטרה המקומית, יצאו להתחקות אחר עקבותיו, אך לשווא. הלה הצליח לצאת מתחומי העיר קושטא ואף עזב את תרפיה המדינה ונדד בדרכים במשך שלש שנים רצופות. הוא עבר רגלי מכפר לכפר ומעיר לעיר, פקוץ ובחרף, פשור ובשלה. מעולם לא לן בבית אחד שני לילות רצופים וקבל על עצמו באהבה את כל היסורים הקרים פלענה שסבל בדרך. היו זמנים שגופו כמעט פרע תחת הנטל והוא אמר להפסיק את גלותו, אך מיז עמדה דמיתו של רבי חיים סבן לנגד עיניו וזכר דבריו הנוקבים עלה לנגד עיניו, ומיז המשיך בדרך התחתית לכפרת עונו.

בסיומן של שלש השנים, שנתנו את אותותיהן בגופו של ר' יעקב ברוך, התקבל מכתב מפתיע ומרגש בביתו של הנגיד, ובו הוא מבשר על שובו בקרוב לאחר שנאלץ להעדר מביתו עקב עסקיו המסחריים, שלא הותרו בינו פנאי אף לכתב להם מכתב כדי להרגיע את רוחם. מן המותר לציון את השמחה ששורה בביתו של ר' יעקב ברוך עם שובו, ומיז לאחר מכן נכנס אל ביתו של רבי חיים וספר לו את קורותיו בנדודיו. היה זה בעת תקון חצות, והרב קבלו פשמחה באמרו: "דע לה, שכל הגלות שלך רומת על גלות השכינה, וכשם שאהת שבת על מקומך בשלום, כך נזכה בקרוב לנאלת עולמים והשכינה תשוב לשכן עלינו". מאז שובו לביתו, קבע ר' יעקב ברוך עתים לתורה ושכר מלמדים שלמדו עמו בכל עת מצא, עד שהפך בעצמו לתלמיד חכם מפלג. הוא אף תמך ביד רכה בתלמידי החכמים שבעירו, ובשעת פטירתו עמד רבי חיים סבן להספידו, וספר לשומעים את פשר העלמותו המסתורית במשך שלש שנים ועל דרך התשובה של המנוח. התעלומה שאפפה את העיר קושטא שנים ארוכות, הגיעה אל פתונה המפתיע והמאיר היה לשיח בפי כל.

מאורות

רבי מנשה ברוישראל מאמשטרדם ת"ל
ליום ההולולא י"ד בבקסול תי"ח

מחכמי התורה בדורו, משלם בכל המעלות ובקי בכל החכמות, דרשן נפלא ומחבר ספרים פורה, מרביץ תורה ושתדלן גדול לעמו. נולד למשפחת אנוסים בפורטוגל, ובחיותו כן שנה הצליחה משפחתו להפלט מספרד והתישבה באמשטרדם שבהולנד. קבל תורה מפי רבי יצחק עזראל מפס, והתגלה פעלוי נפלא. בן ט"ו הוא נעשה לדרשן באמשטרדם, בן י"ז מחבר את חבורו הראשון 'שפה ברוה', וכן י"ח ממלא את מקום רבו פרבנות הקהלה. לצד התמדתו בתורה, עסק גם בחכמות חיצוניות ורכש בהן ידיעה נרחבת. אולם עשה תורתו קבע וחקמתו עראי. שלט בעשר שפות שונות, וכמה מחבוריו נכתבו בחמש מהן, ובצורתן הצליח להשתדל למען יהודי הגולה באוניהם של מנהיגי המדינות דא. אחת מפעולותיו החשובות היתה החזרת היהודים לאנגליה, ממנה גרשו בשנת ה'א לפ"ס ג', ולא הרשו לשוב אליה במשך יותר משלש מאות שנה, ואף שהאשור לישובם שם לא נתן בקימו, עשתה פעילותו פרות ולעתיד שבו היהודים לאנגליה. באמשטרדם יסד את בית הדפוס הראשון, שלמים הפך לאחד מסופרי ההוצאה לאור החשובים בגולה. חבוריו עסקים ביסודות התורה והאמונה, הכחשת העלילות של שונאי ישראל, וכן על עשרת השבטים. ושיבתו באמשטרדם היתה לשם דבר, והיו בה שעורים נפרדים לפי מעמד התלמידים ורקתם, וכשפבר בה רבי פטל הוביץ בעל 'יו העמודים' התפעל ותמה: "מדוע לא יעשה כן בארצנו?"

יוסיף דעת

בפרשתו מסופר: "וילך ראובן בימי קצירי חטים וימצא דונאים פבדה". מהו צמח הדונאים? בגמרא נחלקו אם הוא יבוחי, מגלי או סיכוכ, ויש מפרשים שמחלוקת היא איזה חלק מתוך צמח הדונאים הביא ראובן לאמו. במדרש רבה נחלקו גם אם הוא יבוחי, סעוין או מייאשין. הרמב"ן קורא סיגלי, ובלשון ישמעאל סימין. במדרש 'מאור האפילה' (תימן) מובא שהוא עץ אלכארי וטבעו של העץ לרפואה, ולמה נקרא 'יבוחי'? מפני שמי שעוקר מורחט שמתו, וכדי לעוקר חפרים סביבו ומשארים שורש אחד באדמה, מביאים בעל חי וקושרים אותו אליו, והוא מושכו ועוקר ומת. מסיבה זו, יש שמהים את הדונאים עם 'אדני השדה' שנחלקו התנאים בכלאים אם הוא מטמא כאדם, מפני שהוא מחובר לארץ וגדל בעל חי, וכשרוצים לנתקו יורים בו והוא צועק ומת. כעין זה מובא ביבסיפון, שיש סכנה לעקור את הדונאים, וכדי לעקור אותו קושרים אליו כלב וכשהוא בורח נעקר השורש והכלב מת. "מ שטרן מצא מקור לכך בדברי הידו של שאין לקרוא פסוקים על גבי מכה, ומי שקורא על יבוחיא אסור, מפני שהיבוחיא הם הדונאים ואין לקרוא פסוקים עליהם כדי לעוקרם, מפני הסכנה. וכיצד עלה בידו של ראובן לעקור את הדונאים? כתב בצרור המור בשם מדרש, שראובן יצא לרעות את חמורו של אביו וקשרו בשורש של דונאים והלך. רצה החמור לברוח ומשך את הדונאים ונעקרו, נשמעה צעקה מהדונאים והחמור מת מבהלה והבין ראובן שהוא צמח הדונאים, לקחו והביאו לאמו. ויש שהסמיכו רמז לזה בשפוק "יששכר חמו גרם", כלומר החמור גרם ללידתו של יששכר לאחר שהובא הדונאים. צורתם בצורת אדם, ובעל הטורים מצא רמז, כי דונאים בגימטריה כאדם, וכן כתב האבן עזרא שיש לום צורת ראש וידיים. ביד רמה ובספורנו מובא, שסוגלתם לפקוד עקה בזרע של קיימא, ומקורם קדום בדברי חזוהי. אולם יש עקרות שלא נפקדו, ומועילים רק למי שאין בה שום חולי אחר חוץ מעקרות.

הבהילי בנים

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

מלאכי אלהים עולים וגו' - ידמו אל בחינת מעשים טובים אשר ישתדל אדם בעולם הזה ועלה באמצעותה אורות עליונים בשרש נשמתו, והם נקראים בדבריהם ז"ל מיון נוקביו, להם יקרא מלאכי אלהים, וכן הוא במשנת חסידים העושה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד, ובעלותו אלו ידו מיון דוקרו כי בהתעוררות התחתונים יתעוררו מים העליונים להשפיע אורות נודאים בסוד נשמתו, והוא אומרו וידדים בו.

ואומרו והנה ה' נצב פרוש, שמופדנה זו יעלה לנבואה עצמה ולא בחלום ידבר בו, אלא תגלה עליו השכינה, וזוהו תמצא שאמרו ז"ל על ישראל שלא השלל אחד מהם מהנבואה וכן מקשרים לך זה:

לולי אלהי אבי וגו' - טעם שלא הספיק לומר אלהי אבי אברהם, נתפון לומר שני ענינים, אחד להיותו אלהי אבי עמד לי והצילני מידה בכות אבי, והשני להיותו בעל תובלת ומשיגה ושופט בצדק ומציל עשוק.

והוא אומרו אלהי אברהם, פרוש אלהי שפרסם אלהותו ואמתתו אברהם והודיע בעולם נוראותיו אשר הוא הבורא הוא המשפיע ושופט בצדק, וזולת זה אם היה לאבי אלוה אחר לא היה מציל מידה, כי פמה אלהות יש שלא יועילו לעובדיהם, אין פאלהינו ברוה הוא:

את עיני וגו' - פרוש שאם לא היה לו העני הגם שהיה האמת אתו היה ה' מאריך אפו וילתת לו שכרו לעולם העליון, ולצד עינו קים לו ה' ביזמו תתן שכרו ותתן לו יגיע כפו:

דברי הימים

"ויקרא את שם המקום ההוא בית אל, ואולם לזו שם העיר לראשונה". העיר לזו מוזכרת גם בספר שופטים, כאשר בית יוסף צרו עליה והחריבוה, ואחד מבני העיר הלך לארץ תמים ובנה עיר חדשה בשם לזו. חז"ל אמרו, שבלזו צובעים את התכלת, ואין מי שיוכל לשלוט עליה, ואפילו סחרוב לא הצליח לבלבלה ונבוכדנאצר לא הצליח להחריבה. ואף מלאך המוות אין לו רשות לעבור בה ותושביה חיים לעולם, וזקנים שבה בזמן שדעתם קצה עליהם יוצאים חוץ לחומה והם מתים, וכן מספרים חז"ל, כי שלמה המלך ראה את מלאך המוות שבא ליטול את נשמת משרתו אליהרף ואחיה בני שישא הספרים, ושלחם באמצעות השדים אל העיר לזו, אך בהגיעם סמוך לשער העיר מתו. למחרת ראה שלמה את מלאך המוות שחח, ולשאלתו סיפר לו, כי השניים היו צריכים למות ליד השער, וכיוון ששלחם לשם עלה בידו להמיתם. השם 'לזו' משמש אפוא לדבר נצחי, וגם גוף האדם שכלה בקבר עתיד להיבנות בתחיית המתים מלזו של שדרה, כפי שאמרו חז"ל כי רבי יהושע בן חנינא סיפר כך לאדריאנוס, והוא נתנו במים ולא נמחה, באור ולא נשרף, בחיים ולא נטחו, נתנו על הסוד והכה עליו בפטיש ונבקע הפטיש ולא הועיל כלום. העצם המשתמרת בגוף נקראת גם נסכו, ובוזרה נקראת 'בתואל רמאה'. יש אומרים שהיא מופיעה בצוואר בראש עמוד השרדה, או שהוא עצם הזנב הדומה לשקד, ולפי המקובלים הוא במקום קשר של תפילין. משמעותו שלישית יש ללזו בעולם הצומח ואף הוא מסמל התחדשות, ולכן היה נטוע בפתח העיר לזו, ואותו נטל יעקב והעמידו לפני הצאן. לדעת אבן עזרא הלזו הוא מקל שקדים, כפי התרגום על 'ויצץ ציץ ויגמול שקדים' - 'ועבד לזויו', והוא הראשוו הפורח ומתחדש לאחר החורף.

עת רצון היתה אותה שעה. הצדיק רבי משה צבי מסורין ישב בסעדת היום בשכלו שרעפים ולפתע קרא לתלמידיו שסבבוהו ואמר: "עת רצון היא עתה למלאות כל משאלות לבכם לטובה, כל מי שחפץ יבוא לבקש את אשר לבו ויגעוהו מן השמים". מיד נדחקו כל הסובבים והחלו לתנות את בקשותיהם לפני הצדיק, ובינתיים יצאה השמועה אל רחוקה של עיר. המונים הגיעו במרוצה כדי להספיק לבקש את אשר לבם, בעוד שערי הרחמים פתוחים לרחוקה. בין הרצים, הגיעו גם שנים מנגידי העיר, רבי פינחס וניסקר ורבי פישל פרנשטין. השנים היו חשוכי בנים זה שנים ארבות ויבשראם הצדיק אמר: "כל אחד מכם יתן מאתים רבלים ויושע ממרום בגזע של קנמא". הסכום היה גבוה גם לנגידים כמוהם, אולם ר' פישל לא הסס וקרא מיד: "משלם אני". ואלו רבי פינחס, שהיה שקול ומתון מטבעו, חזר לביתו להתעצות. בינתיים אמר הרבי הרבי פישל: "כאן אי אתה זוכה לבנים, סע לארץ ישראל ושם תזכה לבן זכר". לאחר זמן קצר, שב ר' פינחס והביע אף את הספקתו להעניק את הסכום הנדרש, אך לאכזבתו אמר הצדיק: "אחרת את המועד! שעת הרצון הלכה לה כבר ואין בידך לפעל בעבורך מאומה". ר' פינחס עלה אף הוא ארצה והקים בה את ישיבת "חיי עולם" המפרסמת בעיר העתיקה, אך לבנים לא זכה כל ימיו.

דעתו של רבי משה צבי מסורין לא היתה נוקה מהעולים לארץ ישראל כלי אמצעים בלכיים למחיה. צפה הצדיק למרחוק וחשש, שמא יחזרו לגולה ויוציאו את דבת הארץ רעה, על חיי הרעב שבה, ועל המחסור והדלות שהם מנת חלקם של תושביה. באותה עת שהצטוו ר' פישל לעלות לארץ כדי להפקד בבנים, הגיע אל סורין איש עני אחד שרצה אף הוא לעלות ארצה, אך מפני שזעזע שאין הצדיק מעניק רשותו לעניים, התחכם ושכר מרובה מארץ, לבש בגדים שאולים כדי להתחזות כבן עשירים, ובקש את ברכתו של הרבי לעלות ארצה. אך הציץ בו הרבי, עמד מיד על קנקנו ואמר: "לא תוכל להוליכני שולל. רואה אני את העניויות שדבוקה בך, אולם מסכים אני לעלייתך לארץ הקדש, מפני שזקוק אני שם לבנה דן". התמלא האיש פליאה אך שמח על הספקתו של הרבי ולא העמיק לחקור אחר דברי תעלומות, ועלה יחד עם ר' פישל לצפת. לא עברו ימים ארבים וברכתו של הצדיק מסורין עשתה פרות. לתקופת השנה מאז עלה, נולד לו פישל בן ויקרא שמו פישאל בנימין, הוא החסיד הנודע רבי בנימין ר' פישל'ס אבי המשפחה. מאז עלותו, התקרב ר' פישל אל רבי אברהם דב מאבריש בעל "פת עין", ונעשה לאחד מחסידיו המקרבים. בשנותיה הבשורה על הולדת בנו של ר' פישל לאחר שנים בה ארכות של צפייה ותוחלת, התמלאו התושבים שמחה ובעת הברית נטלו בה חלק כל יהודי צפת. גם הצדיק מאבריש, שמונה כמזם היה לו לא להשתתף בסעדת ברית, כי אם בסעדת שלישי למילה, יצא הפעם מגדרו והשתתף בסעדת ברית המילה של הרף הנולד, ואף שתה בעת הסעדה יין מרב שמחה, יותר מכפי הרגלו.

הילד בנימין גדל והיה לילד שעשועים. באחד הימים, עת שב מלמודיו יחד עם חברו, נתקלו בבור מים פתוח ללא מכסה, ובנימין דלג מעל הבור. החבר לא אמן לכה, מרב קנאה דחה את בנימין שנפל לתוך בור המים, נבעת הנער, ומרב חרדה לא ספר את האסון לאיש. המתין ר' פישל לבגו שישוב מלמודיו, אך לשוא, נסה לברר אצל החבר עמו נהג לשוב מדי יום, אך הלה התחמק מהשובה והעמיד פני תם. ר' פישל התרוצץ מלא דאגה ופחד, ובשנודע הדבר לרבה של העיר רבי שמואל הלה, שנודע בהקמתו הגדולה, חשד כי הנער המלוה מסתיר את האמת. הכניסו לחדרו, הציע לו מלא חפנים מטבעות וזהב והלה ספר על האסון שארע לחברו. לא ארכו הרגעים, ומשלחת של תושבים יצאה אל הבור העמק כדי לחלץ משם את הנער הטובע, אולם פאשר הגיעו אל המקום גלו כי הבור עמק מאד ומלא במים, ואף אחד לא ההין נגפשו לרדת אל תוך הבור כדי לבדק את קרקעיתו ולנסות לחלץ משם את הטובע.

עמדו כלם נבוכים ואובדי עצות, אולם לפתע הגיע לשם ר' דן, בנו של אותו יהודי עני שהגיע לארץ ישראל יחד עם ר' פישל אבי הנער הטובע. כששמע על האסון שארע, קפץ מיד וזנק אל תוך הבור כשהחל עבה בידו. "החזיקו היטב את החבל" צעק ר' דן אל הצאפסים, וכאשר אספן לבם, משוכני והעלוני מן הבור". עוד רגע, ודמותו הטמירה של ר' דן צללה בתהום הבור ונעלמה מעיני הנזכרים. רגעים ארבים של מתח, ולאחריהם חשו האוחזים פי ר' דן מנענע את החבל שבידיהם ומיד משכוהו כלפי מעלה. תוך רגעים ספורים יצאה דמותו של ר' דן החוצה, כשהנער הטובע בזורעוהו, אלא שלא נפרו בו סמני חיים. בעצתו של ר' שמואל הלה, שמפרסם היה גם בבקאותו ברפואה, השכב הנער על גבי חמור כשפניו כלפי מטה, ועם הרצת החמור פלט הטובע את המים שמלאו את קרבו. לאחר מכן, השכב הנער בביתו של הרב ושם פקח הנער לפתע את עיניו, וצווחה נשמעה ממנו: "הוי, הזקן עזב אותי ואני נופל אל הבור!" לאחר ששבה רוחו ספר הנער, כי בשעת מעידתו אל הבור, הופיע זמן אחד לנגד עיניו והלה אחזו בזרועותיו והצילו. הנער נחקר למראה הנהך והתברר, כי הלה לא היה אלא רבי משה צבי מסורין, שכבר הסתלק זה מכבר לעולם שכלו טוב, וכן עכשו החבר למפרע, מדוע היה הצדיק זקוק לו? דן ארץ הקדש...

מטעים

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח. י)
 הפסוק מחלק באמצעו ומפסק באתנהתא, לרמוז לדברי חז"ל שאחרי שיצא מבאר שבע הלך ללמד בישיבת שם ועבר ארבע עשרה שנה ואז הלך לחרו. ולכן יש אתנהתא, לרמוז שבין שבע לחרו עשה אתנהתא בשיבה. (ויכינו במקרא)

ויפגע במקום (כח. י)
 בקרימא ואזלא, לרמוז לדברי חז"ל שקפצה לו הדרך, והקדים והלך עד שהגיע לשם. (מאזני צדק)

נצב עליו ויאמר אני ה' (כח. יג)
 יעקב אבינו נקרא בחיר האבות וצורתו חקוקה על פסא הקבוצ, והוא הגל הרביעי שעליו עקר הסמיכה. ורמז לזה בטעמים: זרקא סגל מנח רביעי, שכביכול הקב"ה זרק את שלש הרגלים ונקרו מנח על הרביעי שהוא יעקב. (שמן ראש)

וישכם יעקב בלקר (כח. טו)
 בטעמי קרימא ואזלא רביעי, לרמוז שצריך להקדים ולהתפלל להגאל מהגלות הרביעית. (שם אליעזר)

ויאמר לבן טוב תתי אתה לך (כח. טז)
 בטעמי מנח רביעי, מהפס' מנח זקף קטו. רמז לבן שיעה את ארבע גנותיו (בלקח וזקפה היו גם גנות לבן) והפס' את הסדר לתת לו הקטנה. (כבוד שמיע)

מדגש

על הפסוק: "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים" מפרש רש"י: "הם בניו, שהיו לו אחים". אולם, על הפסוק: "ויקרא לאחיו לאבני להם" מפרש רש"י: "לאחיו שיעם לבן", ורבים תמהים מדוע שנה רש"י את פרושו על 'אחיו'. יש מסבירים על פי הפשט, שאין לפרש על אחי יעקב שאין לו אחים, ולא אחי לבן שאין זה דרך קבוצ לבקש מאחיו לבן לעשות לו מקלחה, ולכן פירשו על בניו של יעקב. אולם בפסוקה דרך קבוצ הוא לקרא לדידי לבן. מספר על רבי יחיאל מאיר ממוז'לניצא שהסביר בדרך צחות, כי בשעת הפסוק כל הדידים נעשים כמו אחים ממש ובלם נעשים שתפים באבילה, אולם כשצריך לבקש טובה מאחריים ולבקש סיוע כמו בלקטו אבנים וכדומה, אז היה צריך יעקב להעזר רק בבניו, כי כל הדידים 'הטובים' מוכנים ומזמנים הם לאבילה בלבד...

ממלכה

מושלח התרכי של ירושלים, בא פעם לבקר את רבי שמואל סלנט, רבה הנערץ של העיר. רבי שמואל צר בדיחה קטנה בהציר ח'רבה, ומפני שהסתפק במעט עמד בחדרו פסא קלוע מקוש. המושל היה בעל כבוד וכשהתישב על הפסא נקרה הקוש והוא נפל אל תוך החלל שנוצר... כדי להלכו מהבושה ספר לו הרב על האבנים שהיו תחת ראשו של יעקב, שכל אחת רצתה שעליה יניח הצדיק את ראשו ועשה הקב"ה מכלן אבן אחת, וסיים: "גם כאן, הפסא היה עשוי חורים רבים וכל חור רצה שהמושל ישב עליו, מה עשה הקב"ה? עשה מכל החורים חור אחד גדול..."

רבי חיים מוולוז'ין, הקפיד כל ימיו להפריש את מעותיו לצדקה והחמיר על עצמו להפריש חמש ולא מעשר. פעם התעורר אצלו ספק אם כבר הפריש חמש בשלמותו ולבסוף החליט להקל על עצמו ולא הוסיף את הסכום. באותו יום, הלך משרתו לשאב מים מן הבאר ולביש מזלז נפל הדלי אל תוך באר המים. נטל המשרת גרזן ונסה למשוך את הדלי החוצה, אולם הלך החבל אחר הדלי וגם הגרזן נפל אל תוך הבאר. פשפאו לספר זאת לרבי חיים, חשב מיד את ההפסד של הגרזן והדלי ונגלה, כי מחירם של שניהם יחד הוא שלשה זהובים, בדיוק פסכום שהקל על עצמו ולא הפריש לצדקה. ללא שהיו, נטל רבי חיים שלשה זהובים והפרישם לצדקה כדי לתקן את המעוה. והנה לא עבר זמן רב ובאו לבשרו, כי הצליחו למשוך את הגרזן והדלי מתוך הבאר. פשפפר רבי חיים לתלמידיו את הספור אחר להם: "מי שמפריש מעשר כספים, זוכה לחזק גדול במדת הבטחון. במקרה של טעות ושגגה בחשבון המעשר או החמש, מיד נתבע האדם ויש לו נזק כלשהו ברכושו. אם הוא מתקנו מיד, אזי חוזרת האבדה לבעליה וזוהי דגמה מוחשית להשגחת הבורא עלינו בכל עת ורגע."

אחד מתושבי ירושלים שלן באהלה של תורה וחי בעני ומחסור, נאלץ לחפש טרף לביתו, לאחר שחמש גנותיו הגיעו לפרקן ולרש אין כל. שמע נדבת לבו של הנדיב רבי יעקב רוטשילד מפריו הגיע לאזניו, וכלב כבד נאלץ לצאת לארץ נכר ולבקש על נפשו. פשהגיע אל עירו של הנדיב, היתה זו עת התפלה והלך להתפלל בבית כנסת סמוך. לאחר התפלה התרוקן בית הכנסת ממתפלליו, חוץ מאדם אחד שעמד בצד ולמד תורה בשקידה, כשהוא עטוף בטלית ומעטר בתפלין. סבור היה האיש כי הלה הוא שמש בית הכנסת והמתין לסיום למודו, אז נגש אליו והתענין על מקום מגוריו של רוטשילד הנדיב. לשאלת האורח השיב האיש, כי הוא מכיר היטב את הבית אותו הוא מבקש והראה לו אף את הדרך, אולם ספר לו כי אין הנדיב מקבל אורחים היום ולכן מן הראוי שיבוא למחר. "מן הסתם, לא ירשו לך שומרי הספ להפגס אל הבית, ולכן קח לך פרטים זה והוא יפתח לך את כל השערים". בדברו, העניק האיש לאורח מארץ ישראל פרטים בקור, וכדבריו בן היה. אף ראו השומרים את הפרטים, ומיד קדו לעמתו ופתחו לפניו את דלתות הבית לרוחה והקניסוהו אחר כבוד אל ביתו של הנדיב. להפתעתו גלה, כי הנדיב אינו אלא האיש ששוחח עמו אתמול בבית הכנסת והלה קבלו במאור פנים ואמר: "בדרך כלל, נוהג אני להעניק מאה פרנק זהב להכנסת פלה. אולם כיון שיש לך חמש גנות שהגיעו לפרקן, מעניק אני לך חמש מאות פרנק, אף החלטתי להכפיל את הסכום לאלף, מפני שאהה זכית אותי במצוה שלא זכיתי בה מעודי, לעשות חסד בגופי ולא רק במקומי. כי אתה זכית אותי בכך שהראיתי לך את הדרך לביתי, ולכן הנה ראוי למתנה פכולה ומקבלת."

בעצומה של הגזרות במלחמת העולם השנייה, נסע רבי אלחנן ופרמן אל העיר וילנה בענגלה. תלמיד ישיבה אחד שהתאכסן בביתו של העגלון, רצה אף הוא לנסע לוילנה אולם לא היה בידו מעות לשלם את דמי הנסיעה. מה עשה? המתין עד שהעגלה החלה לנסע ואז קפץ לתוכה בלי שהעגלון הבחין בכך. תמה רבי אלחנן על מעשהו, אף הסובבים נסו להסביר כי הבחור הרי מתאכסן בביתו של העגלון וכנראה לא יקפיד על מעשהו, אף רבי אלחנן היה את דעתו שהדבר דומה ל'איש שלא מדעת' והלקה באביו, ולכן אין לו רשות לעשות זאת בטרם ידע זאת העגלון. פששמע זאת הבחור, שהיה ירא חטא, ירד מהעגלה וחזר לביתו. בדרך, המשיך רבי אלחנן לספר ביצד נזהר ה"הפץ חיים" מחשש רחוק של גזל וסגים: "אין זה סתם משא ומתן בדיני ממונות בענין יאוש שלא מדעת, אלא יש כאן ענין חשוב לדעת אם יצטרך האדם להעגש באש הגיהנם בגלל גזלה של פמה פרוטות מהזולת". הסובבים השתוממו לראות, ביצד בעצומם של ימים טרופים אלו, נתונה דעתו של רבי אלחנן לענינים שגראים פעוטים, וכיצד שוקל הוא המיד את כל מעשיו בפלס.

רבי איסר זלמן מלצר הלך פעם עם אחד מתלמידיו בדרך לירושלים, עץ חיים, פשמקלו בידו. פשעבר באחת הסמטאות של ירושלים, ראה תרנגלת בורחת מפתח אחת החצרות ונעלמת בין הבתים. חשש רבי איסר זלמן, שמא בגלל הרעש שהקים בלכתו ברהה התרנגלת, ואולי אף הרים את מקלו ולכן נבהלה מפניו, ולכן נעמד במקומו ואמר לתלמידו שאינו ממשיד בדרך עד שתחזור האבדה. פשהתלמיד טען שהוא זקן ואינו לפי כבודו ופסור מהשבת אבדה, השיב הרב, כי ההלקה נפסקה שאם הכיש במקל את הפהמה שאבדה, כבר התחייב להחזירה גם אם הוא זקן. טרח התלמיד להחזיר את התרנגלת האבדה, ומאז הקפיד רבי איסר זלמן לא לעבר שוב באותה סמטה מפני ההיירות.

"זנתוילי להם לאכל ובגד ללבש", למה נאמר כאן 'לי'?
בקש יעקב מהקב"ה, שיתן לו פרנסתו בדרך כבוד פיאה לו, ולא בדרך בזיון (רבי משה לייב מסאטוב)

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919 | 9139191@gmail.com

דבר מילאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת ויצא תשפ"ד שנה י | גליון מס' 509

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן - חומת ההגנה השמימית

על השמירה וההגנה שאנו זוכים לה בזכות עניית אמן, כבר גלה לנו אליהו הנביא זכור לטוב, פמובא בתנא דבי אליהו (רבא יא): "בזכות מי הקדוש ברוך הוא נפרע לישראל מאמות העולם? בבני אדם שהם משכימים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן".

עם ישראל בכלל, ובארץ ישראל בפרט, נמשל לכבשה בין שבעים זאבים המאיימים לטרפה. בכל דור ודור עומדים עלינו אויבינו לכלותינו, וכלנו עדים עתה עד היכן מגיעים הדברים בדורנו אנו, והנה בא אליהו מבשר הגאולה ומעניק לנו סגלת פלא המגנה ושומרת עלינו מחד, ומתנקמת באויבינו מאידך, והיא מצות עניית אמן.

חשבותי שענין זה נרמז בגוף הפסוק המתאר את שגב מעלת עניית אמן (ישעיה כו ב) "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמור אמונים". נקט הכתוב "שמור" - תרתי משמע. ה'שמור' על עניית אמן, הוא ה'שמור' והמגן על כלל ישראל. המערכה האמתית לא מתנהלת פה, היא מתנהלת למעלה, וזכות עניית אמן היא שעומדת לנו לנצח את אויבינו ולהפריע מהם.

ענין זה אף מרמז בחזיונו של יעקב אבינו המובא בפרשתנו: "ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו". בחלומו ראה יעקב את כל מלאכי האמן [כפי שידוע שאמן בגימטריה מלאך] עולים כדי ללמד זכות על ישראל, וחוזרים ויורדים כדי להגן עליהם בעת צרה. ומקרא מלא הוא (תהלים צא יא): "כי מלאכי ציוה לך לשמרך בכל דרכיך". נפלא לראות שפאשר נחשב את סופי התבות בפסוק זה [מלבד המלה האחרונה 'דרכיך'], תהיה התוצאה תשעים ואחת, בגימטריה של אמן.

חשבותי להוסיף ולומר שבאומרו (תהלים קל ו): "שמרים לבקר", פון דוד המלך פנגד אלו המשכימים לבית הכנסת ועונים אמן. אנשים אלו מזכים את עצמם ואת עם ישראל כלו בהגנה היעילה והבטוחה ביותר.

בקריאת "שמרים לבקר",
שבת שלום,

298 213 מחולקת

פניני תפלה בפרשה

פניני תפלה בפרשה

תפלת ערבית רשות

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא" (כח יא)

את המילה "ויפגע" מפרשים חכמים (ברכות כו ב) מלשון תפלה, ולומדים מכך ש"יעקב תקן תפלת ערבית". הגמרא (שם כו ב) מוסיפה שבשונה מתפלות שחרית ומנחה שהן חובה, תפלת ערבית אינה אלא רשות. ומדוע דוקא תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו שהיה בחיר האבות (בר"ע א), לא נקבעה כחובה?

באר רבי יוסף שאול נתנזון:

מלכתחלה לא בקש יעקב לתקן תפלה חדשה, אלא להתפלל את תפלת המנחה שתקן אביו. אף כיון ששקעה לו השמש באותה עת טרם זמנה (בר"ע סח י), נמצא שתפלתו נאמרה לאחר שעבר זמן תפלת המנחה, וכך נקבע לדורות שיש להוסיף על תפלות היום - שחרית ומנחה - את התפלה שהתפלל יעקב בלילה, היא תפלת ערבית. ואולם, כיון שיעקב לא התכוון מלכתחלה לתקנה, לפיכך נקבעה היא כרשות ולא כחובה (דברי שאול).

עוד באר רבי משה הלפרשטאם:

על דברי חכמים שבאותה עת תקן יעקב תפלת ערבית, מקשה בעל ה'תורת חיים' (סנהדרין צה ב): מה ראה יעקב לתקן תפלה זו דוקא בעת שהיה בדרך ולבו טרוד? ומישב: כיון ששקעה עליו החמה פתאום, מבלי שעלה בידו להתפלל מנחה, לכן עמד והתקין תפלת ערבית כדי להשלים באמצעותה את תפלת המנחה שהחסיר. וכפי שאמרו חכמים (ברכות כו א): "טעה ולא התפלל מנחה, מתפלל ערבית שתים" - הראשונה לשם תפלת ערבית והשנייה להשלמת המנחה שהחסיר. על פי דבריו יש

לבאר, שמכיון שכל עקר תקנת תפלת ערבית גועדה מלכתחלה רק כדי להשלים באמצעותה את תפלת המנחה, לכך נקבעה היא כרשות ולא כחובה (שו"ת 'דברי משה' סי' טו).

אמירת תהלים בלילה

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא" (כח יא)

הבאר היטב' (או"ח רלה ב, וראה 'שער הציון' שם א) הביא בשם האר"י הק' ש"אין לקרא מקרא בלילה". וכתב הרב מבוסטאטיש באשל אברהם' (שם) שספר תהלים יוצא מקלל זה, ואין צורך להקפיד שלא לומר מזמורי תהלים בלילה. את דבריו מבסס האשל אברהם' על מדרש חכמים הנוהג (מדרש תהלים א ח) שדוד המלך בקש שאמירת תהלים תחשב כלמוד בתורת נגעים ואהלות, אשר מכך עולה שאמירת תהלים אין דינה כשאר המקראות, אלא כלמוד משניות.

אף החיד"א מביא: "שמעתי ממקבל מפלא בדורנו כי אין ללמוד התהלים בכלל אזהרת רבינו האר"י". והביא החיד"א ראה לדבריו מדברי המדרש בפרשתנו (בר"ע סח יא) שדיק מהכתוב: "וישכב במקום ההוא", שרק באותו מקום שכב יעקב, אבל במשך עשרים השנים ששהה בבית לבן לא שכב לישון, אלא מדי לילה היה ער ואומר את כל ספר התהלים (שו"ת 'יוסף אמצ' סי' נד).

הבני יששכר' מוסיף ואומר כי הנהגתו זו של יעקב נרמזה במלה הראשונה בתורה: "בראשית", שהיא ראשי התבות: "יעקב אמר תהלים בעת שהיה רועה", וכן: "יעקב אמר תהלים בביתו של רמא" (אגרא דכלה' צרופי בראשית אות יא).

ארץ אשר אבניה מרגליות

והמשלח יצא מהמקום בכיסים מלאים ופנה להמשיך בדרכו.

אלא שה'בית עין' לא יכול היה להרגע. תשוקתו לארץ גדלה עד בלתי יכלת שאת, וזמן מה לאחר מכן פנה למלא את משאלת לבו ארפת השנים. הוא ארז את מטלטליו ויצא אל הדרך הקשה ורבת הטלטולים, בואכה ארץ הקודש.

בשנת תקצ"א, והוא בן למעלה משבעים שנה, זכה סוף סוף ה'בית עין' לחן את עפר הארץ הקדושה. עם הגיעו לארץ עלה להתגורר בעיר צפת, בה נקרא לכהן פאר כרפה של עדת החסידים ששכנו בעיר הקודש צפת.

תקופת מה לאחר מכן פגש ה'בית עין' באותו משלח ולאחר ברפת שלום אמר לו:

"שאלה לי אליך: לאחרונה עליתי לארץ, ונוכחתי לראות שכל אשר דברת היה אמת ונכון. מיום בואי ועד עתה איני חדל לרגע מלראות נדבכים נוספים בטובה ובקדושתה, אני חש על בשרי את מאמר הכתוב (דברים יא יב) 'ארץ אשר ... עיני ה' אלקיה בה מראשית שנה ועד אחרית שנה', מסתובב אני בארץ ואיני שבע מלהביט בפינה ולהרגיש בקדושתה.

עם כל זאת, בדבר אחד מדבריה לא זכיתי להרגיש כלל ויכלל; אמרת בסיום דבריה כי אבני הארץ אינן אבנים רגילות, אלא מרגליות הן, והנה, לאחר תקופה ארכה שכבר זכיתי להתגורר בארץ, טרם נפגשתי ולו באבן אחת שכזו - אבני הארץ נראות לעיני ככל האבנים..."

למשמע הדברים נעצר המשלח על עמדו, הרהר מעט ולבסוף הפטיר: "היני עומד על דברתי; אבני ארץ הקודש אינן אבנים רגילות, הן נוצצות כמרגליות, אלא שלא כל אחד זוכה לראות זאת", ופנה לדרכו.

מרגע זה ואילך לא ידע ה'בית עין' מנוחה; למעלה כה רמה יכול היה לזכות וטרם זכה - הוא לא יכול היה לשאת זאת. מרגע זה ואילך הוא נסגר בחדרו למשך תקופה ארכה, שם שפך לבו בדמעות שלישי ונשא תפלה ממעמקי לבו שיזכה ה' שגם הוא יהיה מאלו הזוכים לראות באורן של אבני הארץ.

כעבר זמן מה זמן אליו ה'בית עין' את בני חבורתו הקדושה לסעודה גדולה. לתמיתתם על מה ולמה עורר הרבי סעודה בסתם יום של חל, הסביר להם הרבי בהתרגשות:

"היום זכיתי בחסדי ה' לראות שאכן, אבני ארץ הקודש מאירות וזרחות כמרגליות. נוכחתי לדעת כי אמת ויציב הדבר, וכל מי שאינו זוכה לחזות בכך, עליו לדעת שאין החסרון באבני הארץ, כי אם בו".

תולדות אדם הנדפס בסוף ספר 'בית עין', עמ' שכח

של עניים ותלמידי חכמים תושבי ערי הקדש שבארץ הקודש.

בתקופה שבה כהן הגה"ק רבי אברהם דוב מאברייטש, בעל ה'בית עין', כאב"ד בעיר ז'טומיר שבאוקראינה, הרבו המשלחים לפקדה. ידוע ידעו שכאן זכו ליחס מכבד במיוחד, באשר המרא דאתרא היה מחבבם באופן נדיר, דבר שגם אף לכל בני העיר שהעריצוהו להעניק להם מנדבת לבם בעין טובה ולב רחב.

רבי אברהם דב, שאהבתו לארץ ישראל לא ידעה גבול, השתוקק כל ימיו לעלות אליה ולחון את עפרה, ואף היה מכבד ומישר את יושביה בכל דרך שהיה ביכולתו. מתוך כך נהג להכניס לביתו כל שד"ר שהיה מגיע מארץ הקודש, והיה מארחו על שלחנו ומשוחח עמו ארכות בשבחה של הארץ הנכספת.

באחד הימים הגיע לז'טומיר משלח שמראהו היה נכבד במיוחד. גם הוא פקודמי זכה לארוח כיד המלך בביתו של המרא דאתרא ה'בית עין', וגם הוא פקודמי התבקש לספר בשבחה של ארץ הקודש.

עד מהרה התברר המשלח כמי שתוכו כבדו. אך פתח את פיו, והכל היו מרתקים למוצא פיו. הוא הפליג לספר בשבחה של הארץ הקדושה, ותאוריו היו כה קולחים וציריים, עד שהנוכחים במקום חשו כביכול נמצאים הם בארץ ונושמים את אוירה הטהור. בתאוריו המרתקים והמרהיבים 'סיר' עמם המשלח מצפון הארץ לדרומה, ובכל מקום שבו הוא 'עבר' הוא הקפיד לתאר אף את אורית הקדושה המיוחדת השוררת בו.

תוך כדי דבריו לא יכלו הנוכחים לגרע עיניהם מה'בית עין' שמרגע לרגע גדלה והלכה התלהבותו, ופניו היו בוערות באש קדשת הארץ. המשלח עמד לסים, אולם ה'בית עין' הפציר בו ש'ספר עוד...

המשיך המשלח ותאר עוד, בהרחבה יתרה ובדברי תאור נמלצים, את ערי הארץ ואת מעלת יושביה, עד שחש כי מצה את כל שהיה יכול להביע. הוא בקש לסים את דבריו, ואולם משנוכח שה'בית עין' מבקש לשמע עוד, הוא הוסיף עוד משפט, שבהמשך יתברר כמשמעותי במיוחד עבור ה'בית עין'.

"מספקני אם תזכו להבין זאת", אמר המשלח, תוך כדי שהוא מישר מבטו לשומעים, "אף בכל זאת לא אוכל שלא לומר לכם, כי כה נפלאה היא ארץ הקודש, עד שאף האבנים המתגוללות בחוצותיה אינן אבנים רגילות... מרגליות הן!"

בנקדה זו סים האיש את ספורו ופנה לעסק במסורת בואו. כצפוי, בפעם הזאת נפתחו לבותיהם של הנוכחים באפן מיוחד,

לרגל יום פטירתו של הגה"ק בעל ה'בית עין' זי"ע החל ביום י"ב בכסלו, הננו להביא לפניכם ספור נורא הוד המביע מקצת משוגב מעלתו ומשאיתו הגדולה לקדושה, שמכחה העפיל לפסגות רמות ומפלאות.

רגילים היו יהודי אירופה לחזות מפעם

"מספקני אם תזכו להבין זאת", אמר המשלח, תוך כדי שהוא מישר מבטו לשומעים, "אף בכל זאת לא אוכל שלא לומר לכם, כי כה נפלאה היא ארץ הקודש, עד שאף האבנים המתגוללות בחוצותיה אינן אבנים רגילות... מרגליות הן!"

סמטת אברייטש בצפת, בה שוכן בית מדרשו של ה'בית עין' עיני אמן - חלק מהבנייה

לפעם באותם 'שד"רים' נודעים, הלא הם המשלחים מארץ הקודש שהיו מכמתים רגליהם במסע ארץ מארץ ישראל לאירופה, ובין קהילות ישראל על פני היבשת, כדי לזכות עוד ועוד יהודים בשתפוח בהחזקתם

מקורות ובאורים:

אף שלגבי בציעת הפת נפסק ב'שלחן ערוך' (קסז טז) שאין להמתין על המעוט המאריכים לענות אמן יותר מדי, לפי שאין ענייתם נחשבת לחלק מן הברכה, מפל מקום, לגבי נשיאת פנים פסק השו"ע (קכח יח) שצריכים הכהנים להמתין גם על המאריכים בעניית אמן. זאת משום שכל הצבור מחייב לשמע את ברכת הכהנים במלואה, ואם יתחילו הכהנים לברך לפני שסיימו המאריכים בעניית אמן, לא ישמעו הללו את הברכה במלואה ('משנה ברורה' שם סה, ע"פ תוספות סוטה לט ב ד"ה עד).

ה'מגן אברהם' (קכד טו) למד מכך שאף בשאר ברכות שהצבור יוצא בהן ידי חובתם, על המברך להמתין עד שסיים הצבור כלו לענות אמן, כדי שאף המאריכים בעניית אמן שלא כדין ישמעו את הברכה במלואה. וכן פסקו שו"ע הרב (קכד יב) וה'משנה ברורה' (שם לח).

המתנת הכהנים לעניית אמן

בשעה שמברכים הכהנים את ישראל, עליהם להמתין מלהתחיל כל אחד משלשת פסוקי הברכה, עד שתכלה עניית אמן מפי כל הצבור על הברכה הקודמת, ואפלו מפי המעוט המאריך באמן. בדומה לכהן, אף המברך פמה ברכות רצופות ומוציא בהן את הצבור ידי חובתם, וכגון לפני קריאת המגלה שמברכים: "על מקרא מגלה", "שעשה נסים" ו"שהחינו", אין המברך רשאי להתחיל ברכה קדם שסיימו כל הצבור לענות אמן על הברכה הקודמת.

אוצרות אמונים

עניית אמן - יסוד האמונה

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד הרב יעקב דב מרמורשטיין וצות בני אמונים, בענין רב קראתי בחג את הכתבה המרגשת שתכנה היה ראיון עם שמונה יהודים נפלאים, מדגם מיצג מתוך רבים אחרים המקדישים מדי יום זמן רב כדי לענות אמן אחר ברכות השחר של צבור המתפללים. אשרי חלקם, ואשרי חלקכם!

ידוע מה שאמרו צדיקים על מאמר חכמים (שבת קיט ב) "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן" - מדוע אמרו "פותחים" לשון הווה? אלא שפותחים להם שערי גן עדן ממש בהווה עוד בזה העולם. אף אני אומר: שמחת המצוה של היהודים הללו פרצה מבין השורות, ונפר היה שהם חיים בבחינת גן עדן בזה העולם.

"אמת מה נהדר" [ר"ת אמן] מראם של שלוחי מצוה המסורים במלאכתם, עליהם נתן לקרא את המובא בספרים הקדושים: אמן ר"ת אני מוסר נפשי - שהרי הם מוסרים נפש, פשוטו כמשמעו, למען מצוה זו. וללא ספק שיש למלאכתם - מלאכת שמים - פרות ופרי פרות, באשר רבים לומדים מדרכיהם.

יהודים אלו, ועמם שאר האנשים המתמסרים להרבנות עניית אמן, בונים חומת אמונה וחומת הגנה סביב כל בית ישראל, שהרי כידוע זכות עניית אמן רבה עד מאד. וחשבתיה להביא רמז לשגב כחה של עניית אמן, מכך שראשי תבות של המילים "א-ל-פועל ישועות", אותן אנו אומרים מדי בקר קדם קריאת שמע, הן בגימטריה אמן.

חזקו וצמחו לבבכם לעשות ולפעל לחזקו ובצור חומות עניית אמן בקרב בית ישראל, כי בכך בחר ה'.

פעתירת

פנחס אברהם שיינבערג,

ברוקלין ניו יורק

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

אמן בכונה פותחת שערי החכמה

באגרת מיחדת מבאר המקבל רבי נפתלי הרץ הלוי, רבה של יפו, את עמק משמעותה של עניית אמן, וכך הוא מסיים את אגרתו:

"לאור האמור תתבאר כי פונת חכמים באמנם (שבת קיט ב) 'העונה אמן בכל כחו, פרושו בכל כחו של אמן, דהינו כל הפונות שבארנו עד כה שהוא הולך עד המדרגה שהוא עמק עמק שגלאו כל עשתונות להשיגו. וזהו שפרש רש"י (שם) כי 'בכל כחו' פרוש 'בכל פונותו'...

והעצה היעוצה למי שאינו יכול לכוון כל הפונות הנזכרות: יכון פונה פשוטה, הפוללת את כל הפונות, והינו שיכון שהוא מוציא את התבה מפיו, והקדוש ברוך הוא בחסדו יעשה כל התקונים שצריך לעשות עם עניית אמן, ויכון בדעתו בקשת רחמים מה' שיעשה בחסדו את כל התקונים התלויים בזה" (כתר מלוכה' עמ' רעו).

הפונה באמו מעקר הדין

רבי בנימין זילבר, בעל האז נדברו, מדגיש כי יסוד עניית אמן היא הכונה. לפיכך בשעת אמירת הברכות על השומע להקפיד לשמע היטב את הברכה ולהזהר באותה שעה מפל מחשבה אחרת, ואפלו מחשבה בענין תורה ומצוות, שבכל הסח הדעת הוא עלול להפסל בעניית אמן שלא בכונה". הוא מוסיף ומדגיש כי דבריו אלו "אינם ממדת חסידות, אלא מעקר הדין".

על כך אף מעורר הכתוב באומרו (ישעיה כו ב): "שמר אמינים": 'שמר' מתפרש מלשון המתנה (ראה רש"י ישעיה שם), שכדי לענות אמן בכונה יש להמתין לפני ענייתה כדי לשמע היטב את הברכה, ולכוון דעתו לכך (בית ברוך' על הי"ח אדם' ח"א עמ' קמה).

אמן - עקר 'עבודת הלב'

עוד היה רבי בנימין זילבר מוסיף ואומר, שכל שגב מעלתה של עניית אמן הוא ענייתה בכונה: כידוע חכמים (תענית ב א) מגדירים את התפלה "עבודה שהיא בלב". ואולם, בעוד שהמברך מוציא את מלות הברכה בפיו ומחשבתו מקשרת למוצא פיו, עקרה של עניית אמן היא "עבודה שהיא בלב" בלבד. שכן במלה אחת מבטא הוא הספקה לכל דברי המברך. נמצא שעניית אמן בכונה תואמת להגדרת חכמים על מהות התפלה יותר מאמירת הברכה כלה, ולכך אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (אז נדברו' ח"ב ס"ו ט).

והנה התרחש פלא: לאחר שסימו לקרא את שמע הבחינו הצאצאים כי המדדים הולכים ומתיצבים והסב הולך ושב אל חצרות החיים. שביב תקנה החל להאחז בלבם, והם החלו לקרא תהלים לרפואתו, אלא שדקות ספורות לאחר מכן החלו המדדים לצנח בשנית. שוב החלו הצאצאים באמירת ודוי וקריאת שמע, אלא שגם הפעם שבו המדדים להתצב. נשמתו הטהורה של הסב כמו סרבה לצאת מגופו. המדדים עלו וירדו לסרוגין לאורך כל הלילה, ונראה היה כי נשמתו משתוקקת למשהו טמיר ונעלם שיסייע לה לצאת מן הגוף הגשמי לעולם שכלו טוב.

בינתיים האיר היום. אתא ובא זמן אמירת ברכות השחר, ולפתע הגה אחד הנכדים רעיון: "הלא כלנו יודעים עד כמה השתדל סבא כל ימיו לשמע ברכות השחר, פעמים רבות בכל יום. אולי נצצל את ההזדמנות לזכות אותו בשמיעת ברכות כל זמן שנשמתו עדין מצויה בינינו".

כבכיים חיותו, בזה אחר זה נעמדו צאצאיו של רבי משה לאמירת הברכות ועגית אמן משתפת. הסב שכב על המטה ללא נייע, אולם צאצאיו היו בטוחים ללא צל של ספק: הוא מאזין ומקשיב ואף עונה!

דקות ספורות ספוגות בקדשה חלפו, וכאשר סימו כלם לומר את הברכות, קראו יחדו קריאת שמע בכונה ונשמתו של רבי משה יצאה בטהרה.

בימי השבעה התעוררו רבים לשמע הספור המפלא, ואחד מהם הוסיף וצין בהתפעלות: "נראה כי לא לחנם האריך רבי משה ימים עד שנתו התשעים, שהרי כל ימיו הקפיד במסירות גפש על עגית תשעים אמונים בכל יום".

נשמע מפי נכדו, הגה"ח ר' אברהם בקרמן שליט"א, ראש ישיבות טשכנוב

בימי החנכה תשע"ב נפטר לבית עולמו הגה"ח רבי משה ויס זצ"ל, אוד מצל מאש אשר שרד בגבורה את מוראות השואה האיומה.

במחנה אושוץ נקשרה נפשו של רבי משה בנפש כ"ק מרן האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, אשר לימים אף היה למחתנו. בסיום המלחמה עסק הרבי בעבודת קדש מתישה ומפרכת - בקבורת מתי המצוה הקדושים, הרוגי צעדות המות שהתגללו כדמן על פני השדה, כשרבי משה מתלווה אליו ועוסק יחד עמו בעבודת קדש זו.

באחד הימים, כאשר חש רבי משה שכחותיו כלים וגופו מחשב להשבר מן העבודה המאמצת והמתישה, בקש הרבי לעודדו ואמר לו: "כל שתבקש ממני עתה - מבטיח אני לתתו לך!".

רבי משה הנרעש לא החמיץ את ההזדמנות הנדירה; "מבקש אני מהרבי שיבטיחני כי ילדי יהיו בקיאים בכל 'תוספות' בש"ס" - אמר בספונטניות, והרבי שהתרגש מהבקשה, לא הסס מלקימה. הוא ברכו בחם, וההבטחה התממשה במלואה - שבעת בניו שליט"א של רבי משה זצ"ל מצויים כיום בשורה הראשונה של תלמידי החכמים שבדורנו.

אחת מהמצוות שהיו חביבות ביותר על רבי משה ולווהו לאורך ימיו, היתה מצות עגית אמן בכלל, ובפרט אחר ברכות השחר; מדי יום היה מקשיב ועונה אמן אחר מאות (!) ברכות השחר שנאמרו מפי מתפללים רבים, ובערב ימיו כשהתקשה לצאת מביתו, היו בניו ונכדיו באים לומר את הברכות בפניו, והוא היה עונה אחריהם אמן בשמחה.

היה זה בלילה האחרון לחייו. המדדים הרפואיים שהלכו וירדו הורו כי אלו הן דקותיו האחרונות. בני משפחתו - ילדיו ונכדיו - עמדו סביב מטתו, וכשנפתח האות החלו באמירת סדר הודוי ובקריאת שמע ישראל.

ציון המהרש"ל בבית הקברות הישן בלובלין

המהרש"ל י"ב בבסלו של"ד

רבי שלמה לוריא נולד בשנת ע"ר לאביו רבי יחיאל אב"ד סלוצק. בילדותו התיתם מאביו וגדל על ברכי אבי אמו, רבי יצחק קלוזנברג מאורמיזא, ממנו קבל את רב תורתו.

כבר בימי נעוריו יצא שמו של המהרש"ל כאחד מגדולי התורה שבדור והחלו לפנות אליו בשאלות בהלכה אף ממדינות רחוקות. בהמשך הוא נקרא לכהן ברבנות בעירות שונות ברחבי פולין וליטא ובהן בריסק, אוסטראה ולובלין, ובכל מקום שהיה הרביץ תורה ביישיבה. לצד גדלותו האדירה בתורה היה המהרש"ל מפרסם כצדיק וקדוש. החיד"א כותב (ישם הגדולים) מערכת ספרים ראשית חכמה) כי הוא מנה מוכיח שיבוא ויוכיחנו על חטאינו, ואף היה יושב לפניו ביראה ופחד, כביכול היה מפשוטי העם.

עבודה כבירה השקיע בסדרת ספריו 'ים של שלמה', בה הוא מברר ומקריע בכל סגיה כיצד יש לנהג בהלכה ולמעשה. לפי עדות תלמידו (בהקדמה למסכת ב"ק) הוא כתב את חבורו זה על שבע עשרה ממסכתות הש"ס, אולם לא נותר בידינו מחבורו אלא על שבע מסכתות.

המהרש"ל נפטר בי"ב בבסלו של"ד והוא כבן ששים וארבע שנים, ומנוחתו כבוד בבית הקברות הישן בלובלין.

אמן היא חותם הברכה

בספרו 'עמודי שלמה' על הסמ"ג (עשה כז) מבאר המהרש"ל כי רק על ידי עגית אמן אחריה מקבלת הברכה תקף וחשיבות, ולכך אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה יותר מן המברך". בדבריו הוא ממשיך את הברכה לגוף השטר, דהינו לחלק שבו מתארים פרטי המקרה שהשטר בא לאמת, ואלו את עגית האמן לחתימת העדים, הבאה לאמת את הנכתב בשטר; "כשם שהשטר אינו נחשב כלום עד שיחתמו עליו עדים, כך אין הברכה חשובה [כל כך] עד שיענו עליה אמן, כי אז היא החתימה, כי אמן היא חותם הברכה". את הסברו מסיים המהרש"ל במלים "כך קבלתי".

אור החינוך

פרשת ויצא
ט' בכסלו תשפ"ג
גיליון שפ"ו

מאוצרו של מורנו ורבנו רבי אשר זיע"א

לאורו נלך

כשעולין ללכת בדרך אמונה נתקפים ההולכים בהם במאבקים ומכשולים רבים מאד בהבחנה של "לכתך אחר במדבר בארץ לא זרועה", ושם הפחדים והפאבים חזקים מאד ובלתי ישערו. וכשפוגשים שם חבר אחד אשר גם לו מזדמנים כל אותם מכשולים ומזכשי דרך - הרי מה טוב ומה נעים שבתם ולכתם יחד לחזק איש את רעהו וכל אחד מדבר על לב חברו.. (אמרי אשר)

אור הפרשה לקח טוב מפרשת השבוע

כדי להגן על עצמנו ולהקיף את ריחנו ונשמנתנו בגדרות וסגים להיות שמונים מפל רוח זרה חלילה.

ועקר הפחד של יעקב מהשפעות שליליות היו דוקא מהאנשים הקרובים אליו, לכן דודו ועשו אחיו. שכן קל יותר להשמיד מהשפעה שלילית של אדם רחוק מאתנו, מאשר מהקרובים אלינו. וזו הסכנה הגדולה ביותר, ולכן התפלל יעקב גם שיצאל מעשו, ואמר: "הצילני נא מיד אחי מיד עשו", ולמה הזכיר שהוא אחיו? הסביר רבי לוי יצחק מברדיטשוב, שעשו מרמז על היצר הרע שהוא כח הרע המנסה כל העת לפתות את האדם לבוא לידי חטא. וכיצד הוא בא אליו? בתור "אחי", הוא עושה את עצמו כאלו הוא רוצה בטובתו, מנסה להציג בפניו שהעברה אינה עברה כה חמורה, המצוה בכלל לא כל-כך חשובה, מנסה לטכנע אותו שחשוב מאד להיות אדם נחמד לסביבה שלו ולהיות קרוב ואנושי בפני כל אדם, גם בפני רשעים, וכך הוא לוכד את האדם ברשת שלו. וזה התפקיד שלו, להתפלל כדי להנצל מאותו "אח", שבאמת הוא רוצה רק ברווחתו ומתחפש כאלו הוא אח שלנו הרוצה בטובתנו.

בגמרא במסכת שבת נאמר: "שוחט משום מה חיב? רב אמר, משום צובע". ואמרו התוספות שם: "אשוחט דעלמא קאי". והיה הפעל שם טוב דורש להפליא את דברי התוספות בדרך רמז, שהפננה ל"שוחט העולם" שהוא מלאך המוות, הוא השטן והוא היצר הרע. ואמרו חז"ל, שלעיתים לבוא בביאת המשיח, הקב"ה ישחט את היצר הרע, והגמרא תמכה מדוע מגיעה לו שחיטה? הרי בסוף הכל היצר הרע עשה את התפקיד שהקב"ה הטיל עליו, הוא נועד להחטיא את הבריות, וזה בדייק מה שעשה? ועל זה שואלת הגמרא: "שוחט" - היצר הרע, מלאך המוות השוחט את נשמות האדם, וכדברי התוספות הוא "שוחט דעלמא" - השוחט של כל בני העולם, משום מה חיב? מפני מה עתיד הקב"ה להרג אותו? ותשובת הגמרא היא: "משום צובע"! רק בגלל שהוא צבע את עצמו בתחפשות, מציר כל עברה ומצוה בצבעים שונים, וכך הוא מפתה את האדם בצביעות ובשקר ומפיל אותו בפח. על היותו "צובע", על זה שהוא מתחפש בכל פעם בדמות אחרת, ומפתה את האדם בכל דרך אפסרית - על זה עתיד הקב"ה לשחוט אותו, כי לתפקיד זה הוא לא נשלח בידי הקב"ה.

עלינו להזהר מה'צבוע' הזה, ולהיות בכל נקדה בחיים איך הוא מנסה להפיל אותנו עכשו ובאילו צבעים הוא צובע לנו את המעשים כדי להכשיל אותנו. והנשק הטוב ביותר להתמודד עם הצבוע הזה, הוא רק באמצעות תפלה, כפי שלמד אותנו יעקב אבינו עליו השלום.

לאחר החלום של יעקב אבינו, בו התגלה אליו הקב"ה והבטיח לו את ארץ כנען, את רבוי ושמירתו בכל אשר ילך, הקיץ יעקב משנתו ואמר "מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלקים", והעמיד למצבה את האבן אשר שם מראשותיו, ונדר נדר לה', "אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך וגו', ושבתו בשלום אל בית אבי", אז יהיה ה' לי לאלקים". ורש"י מפרש על דברי יעקב "ושבתו בשלום", שאמר: "שלם מן החטא, שלא אלמד מדרכי לבן". יעקב אבינו היה שרוי באותה שעה במצב לא פשוט. הוא בורח מבית אביו ואמו, בגלל הפחד מאחיו עשו שרוצה להורגו. הוא כבר אז בן שבעים ושבע שנים! ישב ארבע עשרה שנה על התורה ועל העבודה בישיבת עבר, בינתיים נשדד בידי אלפיז בנו של עשו שהותירוהו ריקם מכל רכושו, רק המקל נותר בידו, וכך הוא נודד בדרכים, בגפו, בלי משען ומשענה, אבל הוא מלא אמונה בקב"ה ולא מגיע לידי יאוש. ועכשו הוא בדרך אל בית לבן אחי אמו, אבל הוא יודע מראש שהוא לא מגיע למקום מנוחה ונפש, אלא לפניו עומד מבחן קשה של מלחמת הקדשה שלא ללמד מדרכי לבן ושל סביבתו הרשעה, אלא להמשיך לעבד את ה' בתמימות. ויעקב אבינו עושה לעצמו חשבון מראש, וחושב איך אצליח לעמד בפניו הפביר הזה? לגור בסמוך לבית חותני, מקף ברשעים ובאנשים שפלים, ולהשאר יהודי נאמן בכל רמ"ח ויסק"ה, איך עושים זאת? ויעקב אבינו יודע שאין דרך אחרת מאשר תפלה! הוא נעמד להתפלל לקב"ה ומתחנן לפניו עוד בטרם הוא מגיע לחרן, "אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך וגו', ושבתו בשלום אל בית אבי" - שלם מן החטא! אגא ה', שמו עלי שלא אלמד מדרכי לבן, שלא אהפך להיות ידד וחבר שלו, אלא אזכר תמיד שאני לא באותה דרך שלו אלא הרבה מעליו, וכך אוכל להמשיך לשמוע על היחוס שלי כבנו של יצחק ונכדו של אברהם, ולהיות שלם בתורתו בלי שום פגע.

כך מלמד אותנו יעקב כיצד להנצל מפל השפעה שלילית של חברים ושכנים לא טובים, כמה תפלות עלינו לשפך לפני הקב"ה שלא נלמד ממעשיהם חלילה, ואין אדם אחד בעולם שיכול להתרברב ולומר: "אני בטוח בעצמי שלא אהיה משפיע מהסביבה שלי, ואין לי כל צורך לדאג ולהתפלל עלי-כך", שהרי אם יעקב אבינו, בחיר שבאבות, יהודי זקן כמעט בן שמונים שנה, עדין פחד מההשפעה של לבן, אז בודאי שכל אחד מאתנו צריך לפחד ולרעד בכל רגע מהשפעה שלילית של הסביבה, ולשפך דמעות כמים עם תפלות מעמק הלב לפני הבורא יתברך, להנצל מכה. ועלינו לעשות כל תחבולה ופעולה אפסרית

אבות ובנים בגרוזיסק - 20 דקות לאחר זמן רבנו תם במוצאי שבת

חברת תהלים בשבת בבית מו"ר זיע"א - בזמן הדלקת הנרות

לשיטת הגר"א ובעל התניא: 8.49

סוף זמן קריאת שמע לשיטת המגן אברהם: 8.04

אזרות

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כה, י)

התפלגה מבליעים את השם...

סלם מצב ארצה (כה, יב)

אם האדם שכל בעיני עצמו, אזי "וראשו מגיע השכינה" - הריהו גדול בשמים, והוא זוכה ל"די והנה ד' נצב עליו" - שתהא השכינה שרויה עליו, כנאמר: "אשפון ואת דכא" ... (אורח לחיים)

ויקח יעקב משנתו (כה, טז)

פעמים כתוב "ויקח" - "ויקח יעקב"; "ויקח פרה". צדיק פשקם, מתחיל מיד בעבודת ה' "אכן יש ה' במקום הזה". גוי פשקם מהפשה "ויישן ויחלום שנית" - מיד מתהפך לצד אחר לחטף שנה... (פרפראות)

הפעם אודה את ה' (כט, לה)

הפעם נוטריקון הסר מפה עקשות פה, כי הפוגם פיו בדבורים אטורים אינו יכול להתפלל ולהודות לקב"ה, כי אין הפה שהוא קטגור נעשה סגור בתפלה, ולכן צריך לשמור פיו. (שארית מנחם)

בספר הילטר מובא, שאליפו רדף אחר יעקב ונתן לו את רכישו כדי שיחשב עני ונתר לו רק המקל והדברים אלו רמוזים בפסוק זה: ויצא יעקב צדיק, אז ישא עשו קולו בכי, מיד בא אליפו רשע, שהוא בן עשו, ונתן יעקב לו כל חפציו, רק נשאר המקל. כשביא יעקב אל לבן בנדים ריקות, נאמר: "ויספר ללבן את כל הדברים האלה", ורמז לו בראשי תבות מה שארע לו: אל תתפלא כי לא הבאתי דבר, ברכוש רב יצאתי משם, הרשע אליפו לקח הכל". (ספרים)

ויפגע במקום וילן שם (כה, יא)

"ויפגע הכתוב ולא כתב ויתפלל, ללמדך ששקפצה לו הארץ" (רש"י). חנן אחד התפלל אצל רבי נפתלי מרופשיץ ונתפלתו היתה חפזיה ומהירה. הוכיחו רבי נפתלי: "מה ההבדל בין קפיצת הדרך לקפיצת התפלה? בקפיצת הדרך אומרים שם, ובקפיצת

אזר יקרזת

בראשית הפרשה, מספר על יעקב אבינו שיצא בדרך וחרו בצווי אביו, כדי לשאת שם אשה בבית לבן אחי אמו. בדרך, הגיע להר המורי והקב"ה גרם לשמש לשקע כדי שהצדיק ילון באותו מקום, שבו השרה הקב"ה את שכנתו ועתיד להשרותו בבית המקדש. ומספר בתורה, שטרם שכב יעקב לישן, נטל כמה אבנים והניח אותם מסביב לראשו, וכמו שרש"י מסביר שעשה אותם כמו מרזב מפני החיות הרעות שלא יזיקו לו בשנתו, ואז שכב לישן.

ובאור נוסף ומתאים, באר האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע על פה ואמר: "הרי כל חלומי של יעקב מהנה בעבורנו סמן לדורות הבאים, בגדר מעשה אבות סמן לבנים. והכונה בחלומי של יעקב להורות לנו צאצאיו של יעקב, כי כאשר נלך בגלות ומסביבנו יהיו חיות רעות, הם דעות פסולות והשקפות מעוותות, דברים אשר נכתבו ונאמרו בידי אנשים שאינם יראים ושלמים בדרך התורה המסורה לנו, יש חשש שמא תתבלבל המחשבה חלילה מכה ואז הסכנה תהיה לא רק על ראש, אלא על כל הגוף שיכול להנזק חלילה מכה, שכן הרעל של הארס והכפירה מתפשט בכל הגוף כמו ארסו של הנחש. והעצה שעשה יעקב אבינו, היא העצה שאנו צריכים לנהג כמוהו. הוא נטל מאבני המקום, דהינו נטל מאבני בית המקדש שהיו שם, והקיף את ראשו כדי שמחשבתו תהיה שמורה והשכל שלו יהיה מוגן מפני רוחות רעות. וכך צריכים אנו לנהג בעצמנו, להקיף את עצמנו בדברי תורה, לטל מאבני בית המדרש אבנים, אלו הם אבני התורה והמצוות להקיף בהן את ראשו ולהתרחק מפל הרוחות הרעות והדעות הפסולות שמסביב, ואז מבטחים אנו שנצל מפל רע".

הלכות קדוש לבנה

ברפת 'קדוש לבנה', היא ברכה מיוחדת שמברכים פעם בחודש על חדוש הלבנה. בגמרא מובא שברכה זו חשובה והיא פקבלת פני השכינה, ולכן יש לברך ברכה זו בכונה גדולה ובשמחה עצומה, על הזכות להקביל את פני השכינה פעם בחודש.

ברכה זו יש הנוהגים לברך משלשה ימים שלמים, דהינו כאשר עברו שלשה ימים שלמים מזמן מולד הלבנה המופיע בלוח. אמנם מנהג החסידים על פי מה שכתוב בש"ח ערוך, לברך רק מז' שלמים - שבועה ימים שלמים מהמולד.

יש שנהגו לברך את הברכה מיד כשפלאו ז' שלמים, אמנם יש הממתינים לברך על הלבנה עד למוצאי שבת שאחרי ה' שלמים, שאז האדם לבוש בבגדי שבת ומבשם, ויכול לברך את הברכה בשמחה רבה. [ובימות החורף כשיש חשש שיהיה מענן במוצאי שבת ובימים אחר כך, מברכים גם באמצע השבוע כדי לא להפסיד את הזמן]

אין למדש את הלבנה תחת קורת גג, אלא יש לצאת מחוץ לבית

הכניסת, ורק אז לברך.

יש לישר את הרגלים קדם הברכה. וכן יש להביט בלבנה לפני תחלת הברכה כדי שיהנה מאורה, ואחר כך לא יביט עוד בלבנה. מכיון שצריך להנות מאור הלבנה בשביל לברך, לכן אם השמים מעננים. ואין הלבנה נראית - אסור לברך.

נוהגים לרקד על קצות האצבעות בעת אמירת "כשם שאני רוקד כנגדך".

אחר קדוש לבנה נוהגים לנער את שולי הבגדים, ויש בודקים את הציצית.

נוהגים לרקד ולשורר את הפלים "טובים מאורות", ולשמוח על שאזכו לקיים את המצוה. ולשון הרמ"א בזה הוא: "עושים שמחות ורקודים בקדוש החדש, דגמת שמחת נשואין".

בשבת ויום טוב נהגו שלא לברך על הלבנה, ונאמרו בזה כמה טעמים.

(הליכות עולם)

אזרה זו תזרה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

” אדם צריך לצאת ידי הבריות, בדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר 'זהייתם נקים מה' ומישדאל'.”
(ירושלמי שקלים)

מדרגת האדם שהוא מסגל לשלט על עצמו שלא להתרגז ולא להראות שמץ פעס כשהוא עומד בנסיון, היא מדרגה שיכולה להחיות מתים. איני מתפעל ממופתים, אולם מתרגש אני לשמע על אדם שהצליח לשלט ברוחו להעביר על מדותיו. (רבי חיים מאיר מוויז'ניץ)

בליל שבת אחת, קרא רבי שלמה מקרלין את דברי הגמירות "איש על מחנהו ואיש על דגלו", והסביר: "אם אדם מתנהג 'על מחנהו', דהינו שהוא מתנהג כבן אנוש ובהתאם למנהגי המקום והמחנה בו הוא שרוי, אזי 'איש על דגלו', מן השמים מתנהגים עמו כגמולו מדה כנגד מדה, ואפלו דואגים לו לדגלו, שגם דגים כראוי לו יקבל מן השמים..."

רצופים לעשות דוקא להפך ממה שיעלה במחשבתו. ומשם ואילך מן השמים יעזרוהו להיות מוסף והולך בשבירת מדות הרעות עד לתום. (רבי אלימלך מליז'ענסק ב'צעטיל קטן')

לעשות עם כל המדות כחפצו. ויכול האדם להיות למזון וחסיד, וכשחסי ושלום נחסרה נקדת הפנימית, הכל פלא נחשב. והעקר, לברך ולזכור המדות, בלתי לה' לבדו. (רבי מאיר מאפטא)

מי שרואה בעצמו מדה לא טובה צריך להתנגע לתקנה. הדבר צריך להיות נוגע עד דכדוכה של נפש. אלא שאל לו להיות מזכא מזה. להפך, עליו לשמוח על שאפשר לתקן. (ספר השיחות)

כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו. (מסכת אבות)

עקר בריאת האדם בעולם הזה, הוא לשבר המדות הרעות הטבעיות שלו. (רב סעדיה גאון)

כשם שקשה ענשו של מדות, כך גדול שכרון של מדות טובות משכרון של אריות בתורה. (החת"ם סופר)

האדם נולד עם כל המדות, דהינו שבכוח האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע, לכן יזרו את עצמו לתקן מדותיו בשנת י"ח דוקא, כגון מי שנולד בטבע של עקשנות, ישבר את טבעו ארבעים יום

הַמְּאוֹזֵר שֶׁבַּתּוֹרָה

מְאוֹזֵר סְפוּרֵי חוּ"ל

בְּשִׁכְנוּת לְאֻנְשִׁים שְׂאִינָם מְהַגְנִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא לִהְיוֹת מְשֻׁפָּעִים מֵהֶם וְלֹא לְלַמֵּד מִמֵּעֲשֵׂיהֶם. אִם נָשִׁים לֵב נִרְאָה, כִּי שְׂנוֹי לְשׁוֹן יֵשׁ בְּדַבְרֵי הַתּוֹנֵא. אֲצֵל הַרְשָׁע הוּא מְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, אֲבָל עַל הַשְּׂכֵן הַרַע הוּא מְזַהֵר לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. וּמִכָּאן לְמַד הַחֵיד"א, שֶׁשְּׂכֵן רַע הוּא אָדָם שְׁלִילִי שֶׁהֵגִיעַ לְגוֹר בְּקִרְבַּת אָדָם אַחֵר, לְאַחַר שֶׁהוּא כָּבֵר דָּר בְּמִקּוֹם זֶה מִכָּבֵד, וּבְכָל זֹאת עֲלָיו לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְלֹא יֵאמַר אוֹתוֹ אָדָם "הֵרִי אֲנִי גֵר כָּאן כְּבֵר זְמַן רַב, וְהִלַּח בָּא זֶה עִתָּה בְּגִבּוּלִי", וְכֹל-שְׂכֵן שְׂאִין לְאָדָם לְלַכֵּת לְהִתְגוֹרֵר לְכַתְחֻלָּה בְּסִמּוּךְ לְאָדָם רָשָׁע. וְעוֹד בְּאֵר הַחֵיד"א, כִּי הַבַּדֵּל יֵשׁ בֵּין חֵבֵר רַע לְשְׂכֵן רַע, הַחֵבֵר הַרַע יְדוּעַ הוּא כְּאָדָם שְׁלִילִי וְכֹלָם מִתְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, אוּלַּם ה'שְׂכֵן הַרַע' לֹא נִרְאָה כְּלַפִּי חוּץ בְּרַעְתּוֹ, אֲלֹא רַק כְּשֵׂכֵן לְרַע, וְגַם מֵאָדָם כְּזֶה יֵשׁ לְהִתְרַחֵק וּלְהִמָּנַע מִהַשְּׁפָעְתּוֹ.

לְעֵתִים, חוֹשֵׁב הָאָדָם שֶׁהֵם יִתְקַרְבּ לְשְׂכֵנוֹ הַרַע, יִצְלִיחַ לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו לְטוֹב לְמוֹטֵב, וְעַל זֶה מִתְפָּרְשִׁים דְּבָרֵי חֲגֵי הַנְּבִיא: "הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשֵׁרֵי קִדְשׁ בְּכַנֵּף בְּגָדוֹ וְנֹגַע בְּכַנְפוֹ אֶל-הַלְחָם וְאֶל-הַנְּזִיד וְאֶל-הַיַּיִן וְאֶל-שֶׁמֶן וְאֶל-כָּל-מֵאֲכָל הַיִּקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר: "וַיֹּאמְרוּ חֲגֵי אִם-יִגַּע טְמֵא-נִפְשׁ בְּכָל-אֵלֶּה הַיְטָמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ יְטָמָא". כְּלוּמַר, כְּשֶׁמֶס שְׁחִתִּיכַת בְּשׂוֹר כְּשֵׁר שְׂנוֹפֶלֶת לְקַדְרָה אֵינָה מְכַשְׂרֶתוֹ אֲלֹא הִיא נִטְרָפֶת, כִּי הוּא לְמִתְחַבֵּר עִם רָשָׁע, שֵׁיט סִפְנָה שֶׁיִּשְׁפַּע מִמֶּנּוּ לְרַעַה חֲלִילָה. וַאֲזַי הַדְּבָרִים אֲמוּרִים אֲלֹא בְּרָשָׁעִים לְהַכְעִים, אֲבָל בְּתִינוּקוֹת שְׂנוֹשְׁבוֹ שְׂמֻבְקָשִׁים אֶת הָאֲמֵת בְּתַמִּימוֹת, מְצוּה גְדוּלָה לְקַרְבָּם בְּדַרְכֵי נֵעַם לְאֲבִינוֹ שֶׁבְּשָׂמִים.

"וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת-בְּנֵי-הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר-יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק". מֵהוּ מִצְחָק? שֶׁיִּשְׁמַעְאֵל עָבַר עַל שְׁלֹשׁ הַעֲבֻרוֹת הַחַמּוּרוֹת, עֲבוּדָה זָרָה, גְלוּי עֲרִיוֹת וְשִׁפְיָכוּת דָּמִים, וְכִשְׂרָאֲתָה זֹאת שָׂרָה, חֲשָׂתָה שֶׁמֵּא יִשְׁפַּע בְּנָה יִצְחָק מִיִּשְׁמַעְאֵל, וְאָמְרָה לְאַבְרָהָם: "אִם לֹוֹקַח אַחַת מִמִּדּוֹתָיו שֶׁל יִשְׁמַעְאֵל, לְמָה לִּי חַיִּים?! וְלָכֵן דָּרָשָׁה מִמֶּנּוּ וְאָמְרָה "גֵּרֶשׁ הָאֲמָה הַזֹּאת וְאֶת-בְּנָהּ כִּי לֹא יִירֶשׁ בְּנֵי-הָאֲמָה הַזֹּאת עִם-בְּנֵי עַם-יִצְחָק", כְּדֵי שֶׁלֹּא יִלְמַד מִמֶּנּוּ. וּמִכָּאן נִרְאָה כְּמָה חֲמוּרָה הַשְּׁפָעְתּוֹ שֶׁל חֵבֵר וּפְגִיעַתּוֹ הַרַעָה. (הַאֲלֹשִׁיר הַקְדוּשׁ)

"וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם-כֵּן לְמָה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ לְדַרְשׁ אֶת-ה'". בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ יַעֲקֹב וְעִשָׂו בְּמַעֲי רִבְקָה, פָּרַס עִשָׂו לְצִאת כְּשֶׁעָבְרָה לִיד בֵּית עֲבוּדָה זָרָה, וַיַּעֲקֹב פָּרַס לְצִאת כְּשֶׁעָבְרָה לִיד בֵּית מִדְרָשׁ. וַיְדוּעָה הַתְּמִימָה, מִיֵּלֵא עִשָׂו רָצָה לְצִאת כְּדֵי לְעַבֵּד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂכֵן בְּמַעֲי אִמּוֹ לֹא הָיָה יְכוֹל לְעִשׂוֹת כֵּן. אוּלַּם מִדּוּעַ בְּקֶשׁ יַעֲקֹב לְצִאתָהּ וְהָרִי גַם בְּמַעֲי אִמּוֹ יֵשֵׁב וְלִמַּד תּוֹרָה מִפִּי הַמַּלְאָךְ, כִּפִּי שֶׁכָּל תִּינוּק לּוֹמֵד? אֲלֹא מִפְּנֵי שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוֹ אָמַר: "מוֹטֵב שֶׁלֹּא אֶלְמַד מִמַּלְאָךְ ה', מֵאֲשֶׁר שָׂאָהִיָּה בְּשִׁכְנוּתוֹ שֶׁל חֵבֵר רַע כְּעִשָׂו" ... (סְפָרִים)

אֲמַרְתּוֹ שֶׁל הַתּוֹנֵא נִתְּאֵי הָאֲרַבְלִי בְּמִסְכַּת אָבוֹת: "הַרְחַק מִשְׂכֵן רַע וְאֵל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע", מֵהֵרָה תִּמְרוֹר אֲזַהְרָה לְכַלְנֵי לְהִתְרַחֵק מִהַשְּׁפָעָה שֶׁל הַסְּבִיבָה הַשְּׁלִילִית וּלְהִתְחַבֵּר רַק לְחֵבֵרִים טוֹבִים, לְהִמָּנַע מִמְּגוּרִים

וּמֵאֵס הַסֵּרֵט כִּיֵּךְ אֵין חֵיבֵד

חִלּוּקַת תַּעֲדוֹת

הַשְּׂבֻעַ הַתְּקוּמָה בַּחֵידָר, מְעַמֵּד מְרַגֵּשׁ שֶׁל חִלּוּקַת תַּעֲדוֹת לְתַלְמִידִים הַיְקָרִים, לְאוֹת הַיְקָרָה וְהַעֲרָכָה עַל אֲשֶׁר הֵגוּ בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְחִזְרוּ וְשִׁנְנוּ מִשְׁנִיּוֹת וְגִמְרָא בְּעַל פֶּה בְּמִסְגֶּרֶת חֲבֵרַת הַמִּתְלַמְּדִים "דְּרַכֵּי שְׂמוּאֵל".

בְּסִכּוּם הַחֲזָרָה שֶׁל חֵידָשׁ מְרַחֲשֵׁן עָלָו הַתּוֹצְאוֹת הַמְּפִתִיעוֹת וְהַמְרַבִּיּוֹת, כִּי הַתְּלַמִּידִים זְכוּ בַּחֵידָשׁ זֶה לְהַבְחִן עַל אֵלֶּף שֵׁשׁ מֵאוֹת מִשְׁנִיּוֹת, וְחִמֵּשׁ מֵאוֹת עֲמׂוּדֵי גִמְרָא!

מְעַמֵּד חִלּוּקַת הַתַּעֲדוֹת הַתְּקוּמָה עַל יְדֵי הַתְּלַמִּידִים הַמְּסוּרִים שִׁיחֵי וְצִוֵּת הַנְּהַלֵּת הַתּוֹרָה, בְּהַשְׁתַּתְּפוּת חֵבֵרֵנוּ הַיְקָר הַרַב שֶׁמְעוֹן אֶלְעָזָר פְּרִינְד ה"ו, אֲשֶׁר הַעֲנִיק לְתַלְמִידִים אֶת

ספודי צדיקים, הליכות ועבודות מאלפות

מאורות הצדיקים

החיה המסכנת ביותר!

במעשה בריאת אדם הראשון נאמר בתורה שהקב"ה אמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ובהר הקדוש נאמר שהקב"ה אמר זאת לכל הבריאה כלה "נעשה אדם", מכלכם ביחד נעשה את האדם, וכך באמת היה שהאדם נוצר מכל התכונות הקיימות בבריאה ביחד, ונטל מעט מכל הברואים עד שנוצר האדם יציר כפיו של הקב"ה, שהוא כולל בו את כל הכחות שבעולם.

אמר על כך רבי אלחנן וסרמן, כי לפי זה יוצא, שבכל אחד מאתנו יש קצת מתכונת האריה, וקצת מתכונת הנחש, קצת מתכונת השור וקצת מבעלי חיים טורפים אחרים, וכך הלאה והלאה. שכן האדם נקרא בספרי המוסר "עולם קטן", דהיינו שהוא מהוה כעין רכזו של כל העולם כלו בתוך בריה אחת, ויש בו אפילו את התכונות הקשות של החיות הרעות ביותר בעולם, ויותר מזה - יש לאדם כלי משחית הגדול בעולם, שאין לאף בריה אחרת חוץ ממנו את הכלי הזה, והוא כח הדבור שאפשר להחריב אתו עולמות ממש חלילה, ורק האדם זכה לקבל את הכח הזה; ובנוסף לזה יש לאדם דעה ובינה, מה שאין לבעלי חיים.

ואם כן, אמר רבי אלחנן, ננסה לתאר לעצמנו אם מטלת עלינו החובה לשמור על אריה ענק ואימתני. הרי בודאי נקשר אותו בשלשלאות של ברזל ונכניס אותו לתוך כלוב מסוג ונעול פראוי. ואם יטילו עלינו את התפקיד לשמור גם על דב ענק ואכזרי, אז בודאי שנוסיף שמירה על השמירה. ואם נצטרך לשמור על עשרות בעלי חיים טורפים כאלו, אז על אחת כמה וכמה איזו שמירה נפעיל עליהם. ועתה נתאר לעצמנו בעל חיים משנה ומפחיד ביותר, שיש לו את הגבורה של האריה, את האכזריות של הנמר, המהירות של הברדלס, ועצמת הפיל, נהימת הדב ושניו החדות של הטיגריס, ועלינו לשמור על חיה מטילת אימה זו. כמה שלשלאות של ברזל, וכמה מנעולים נשים עליה? בכמה גדרות נקיף אותה ועם כמה אמצעי מגון נתחמש נגדה?

והחיה המפחידה הזו, היא אפילו לא חלקיק ממה שמכיל כל אדם בעולם! ואם כן, כל אדם אפוא הוא החיה המסכנת ביותר בעולם, ובמקום לקשר אותו בשלשלאות של ברזל כמו את אותה חיה מסכנת, מסתובב האדם חפשי בעולם בלי שום רסן ומעצור. מה אפוא ימנע ממנו להתנהג עם כל התכונות המטבעות בו של בעלי החיים המסכנים בעולם? מה יעצר אותו לטרף ולהרג, לחבל ולהרס? רק דבר אחד: יראת שמים! להיות אדם מתרבת על פי חקי התורה הקדושה, להיות מענטש, ולהתנהג כמו מענטש, לדבר באנושיות, להתיחס אל הזולת בצורה אנושית, ואפילו הלבוש שלנו צריך להיות מענטשי.

לעולם יהא אדם!

צדיקי קוצק היו מפרשים את לשון התפלה בשחרית: "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר" בלשון רמז: "לעולם" - בשביל בני האדם שמסביב, כלפי הזולת וכלפי אנשים שסביבה, "יהא אדם" - עליך להתנהג כאדם, לדאג לשני ולחשב עליו, ולהיות מענטש. אבל "ירא שמים" - בדברים הנוגעים ליראת שמים, אזי "בסתר" - על האדם להתנהג כך גם כשהוא בסתר, עם עצמו, ואף אחד לא רואה אותו, וגם אז הוא עובד את ה' ביראה ומתוודע על מלכות שמים.

אבל יש אנשים שהופכים את הסדר, והם נוהגים עם עצמם כאדם ומקיימים 'יהא אדם בסתר' - דואגים וחושבים רק לעצמם; אבל 'לעולם ירא שמים' - לזולת הם דואגים ליראת השמים שלו, יודעים לתקן את כל העולם ומטיפים מוסר לשני על מה שהוא לא מספיק ירא שמים, ושוכחים שאות המוסר הזה הם צריכים להגיד לעצמם, ויתחלה עליהם לתקן את עצמם לפני שהם דואגים לשני, ואלו לשני עליהם לדאג להטיב עמו ולעשות עמו חסד.

מאור ההפטרה

הפטרת ויצא

"ויברח יעקב"

[הושע יב, י"ג - י"ד י']

בתחלת פרשתנו קוראים את הפעשה של יעקב אבינו, שיצא מבאר שבע מקום מגורי אביו יצחק אבינו, והלך לחרו לבית לבן הארמי.

בקשר לזה קוראים את הפטרתנו שבתחלתה מזכיר הנביא את חסד ה' שעשה עם יעקב: "ויברח יעקב - מפני עשו אחיו] שדה ארם, ויעבד ישראל באשה - ושם עבד יעקב ברעיית הצאן של לבן כדי שיתן לו את בתו לאשה, ובאשה שמר - ובשביל שיתן לו לבן את בתו השניה שמר יעקב על הצאן עוד", ואתם (עם ישראל) יודעים איך ה' שמר עליו כל הזמן כשהיה עני ובודד אצל לבן הרמאי, ואחר כך הוא (הקדוש ברוך הוא) הוציא אותו משם בעשר ובנכסים.

הפטרתנו היא נבואת הושע, שהתנבא לעם ישראל מתחלת הזמן שעזרו מלך על עם ישראל, עד השנה הששית של חזקיהו המלך שבה גלו עשרת השבטים מארץ ישראל. הושע מוכיח את עשרת השבטים על מעשיהם הרעים, ומזהיר אותם שיחזרו בתשובה, הנביא מזכיר את חסדי ה' לעם ישראל ושבני ישראל נמנעים להכיר בזה. [הנביא מכנה את עשרת השבטים בשם 'אפרים', בגלל שירבעם בן נבט שהיה המלך הראשון שלהם, בא משבט אפרים]

הושע מסיים את תוכחתו הנוראה בקריאה של חבה ואהבה לעם ישראל שיחזרו לה' [והם אותם הפסוקים מתחלת ההפטרה של 'שבת שובה']: "שובה ישראל עד ה' אלקיך", כי ה' רוצה בתשובת בניו, ומוכן לקבל אותם באהבה ולמחל על עונותיהם.

בפסוק האחרון קורא הנביא להתבונן בדבריו: מי חכם ויבן אלה [מי שחכם בכם יתבונן בדבריו] נבון וידעם [מי שגבון בינו וישב אל ה'], כי ישרים דרכי ה' [הדרכים שקראתי ללכת בהם] וצדיקים ילכו בהם [ויזכו לחיי העולם הבא, ופושעים - שלא ילכו בדרך התורה] יפלו בהם [בשבילם שיענשו על זה שלא הלכו בדרך התורה].

יש נוהגים להוסיף שני פסוקים מנבואת יואל (השני בספר תרי עשר, אחרי הושע) כדי לסיים בדבר טוב, ולא לגמור עם המלים "ופושעים יפלו בהם". בפסוקים אלו הנביא מדבר מהטוב שיהיה לעם ישראל כשיחזרו בתשובה, ושלא יצטרכו עוד לגלות בין העמים, ואז יפירו שה' בתוך עם ישראל ושומע אותם ואין עוד, ולכן "ולא יבשו עמי לעולם!"

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ר רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך

לאורו נלך

והם למדו אותנו שצריך ללכת בדרך הזו ולא להשם בשעת מצר.

כי האדם שעובד עם עצמו, אפלו אם הוא נופל, סוף־סוף הרי הוא בראדס, הוא יכול לפל באפן הכי גרוע. ואז הוא נמצא בסכנה גדולה מאד שהקלפה לא תשבר אותו ולא תכניס אותו ליאוש. אך הרבוננו של עולם מעוררו לבל ידח ממנו נדח: קום בני, הבט, דוד המלך עליו השלום הראה לנו שלמרות שנפל, והיו לו בושות נוראות שאין בכל מציאות הטבע כאלו בושות, אך מכין שהוא חי בשלמות התהו ובהו דקדשה, בשלמות האמונה, לכן ברגע הזה הוא מסר את עצמו לגמרי ביד ה', ובמעמקי השאול צעק "גם שם", במצב הזה שיש לי כזו בושה, שאני מלך ישראל עושה כזו עולה.

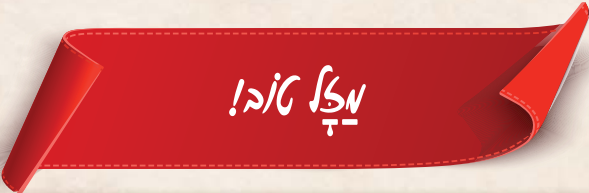
והבקשה שלו היתה "גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך" - שה' ישמרהו ויצילהו שלא יאבד בעמק הקלפות ויעלם שם. כי כמה היה חסר שיעלם שם. אם הוא לא היה מודה ואומר "חטאתי לה" הוא היה נעלם, כמו שאול שאמר "הקימותי את דבר ה'".

רק היות שהיה רגיל בעבודתו בפחד, בבחינת "וירא יעקב", לכן מיד כשנפל הוא לא נשבר וצעק "חטאתי לה", הוא התלבש בלבוש של חרפה ובושה ומסר את עצמו לגמרי ביד ה', ומפיון ש' בידך אפקיד רוחי" אזי "פדית אותי ה' אל אמת".

כאשר האדם עובד עם עצמו להפיר פי "אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם", ומשיג ש"אין מתם בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמי מפני חטאתי", מזה יגיע לבחינה של וירא יעקב, שכל הזמן הוא מפחד שלא יפל בשמץ מה מהבחינה של "ולבי חלל בקרבי" ויחשב שיש בו מאומה.

אנו רואים שדוד המלך אחר שהגיע לבחינת "ולבי חלל בקרבי" אבד משהו מן המשהו - מה שאין אנו יכולים להבין כלל - מבחינה זו, עד שהגיע ל"בחנני ה' ונסני", והרבוננו של עולם הראה לו שעדין הוא שלמות הסבות, והראה לו שהוא תמיד בבחינת "חטאתי לה" ו"חטאתי נגדי תמיד". ורק אז, כשראה שהקב"ה הוא יחיד בעולמו, זכה לשלמות בחינת מתן תורה, ולשלמות מלכות דקדשה. דהינו שהתהו ובהו של הטבע נתהפך לתהו ובהו של הקדשה - והחכמה מאין תמצא, והוא חי בשלמות מציאות האין של הקדשה, בשלמות של תחלת הבריאה כאשר ברא הקב"ה את העולם תהו ובהו, ומזה נמשך "ויהי אור" שזכה לאור שבעת ימי בראשית.

וכמו דוד המלך והאבות הקדושים, כך גם הראו לנו, כל היהודים שהפקירו עצמם בעבור הקדשה יומם ולילה, ולמדו אותנו איך נלך בדרך הזו, והראו לנו שבחשך הם לא נשמדו, והם נשארו בבחינת "זכר צדיק לברכה" כשמזכירים את הצדיק מתברכים בו.

נשגור בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לתלמידנו היקר והחביב
כמר יצחק מורגנשטרן הי"ו
לרגל היכנסו לעול תורה ומצוות בשעה טובה ומוצלחת ולמזל טוב

יהי רצון שיזכה לגדול בתורה ועבודה ולשקוד כל ימיו על התורה הקדושה באהבה ובאמונה להיות עובד ה' נאמן ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמים ולהוריו ומחנכים היקרים

הולך בבתים

עבודה מתוך נסיונות

בכל מקום שבו אנו הולכים, עלינו לעבד את ה': ללמד, להתפלל, וברגעי הפנאי לשנן פרקי תנ"א ומשניות בעל-פה.

במקביל, עלינו גם לאכול, לשתות ולישן – וכן לעשות עוד כל מיני פעולות שהכרחיות לקיומנו.

חשוב לדעת ולזכור, שההתמודדויות הללו הן חלק חשוב ובלתי נפרד מעבודתנו את ה'.

לחרן, כדי למצא אשה שאתה יוכל להתחיל את עם ישראל.

יש כאן משהו לא מובן: אם העקר הוא למוד התורה וקיום המצוות – ה"ה עדיף שישאר בארץ, ולא יצא אל העולם הגדול בחפושים אחר אשה!

יעקב אבינו בא ללמד אותנו שבשביל לעבד את ה' באמת, עלינו להתמודד עם הנסיונות שהעולם מזמן לנו ולא לברח מהם.

על פי לקוטי שיחות חלק א', שיחה לפרשת ויצא

בפרשתנו מספר כי יעקב אבינו הולך

שבת שלום ומהיפה!

בור סוד שאינו מאבד טפה

כאשר רבי יהושע היה תינוק, אמו הייתה לוקחת אותו לבתי המדרשות כדי שישמע את התנאים לומדים תורה.

לימים, היא זכתה שיאמרו עליו: "אשרי יולדתו" – על דאגתה שילמד תורה כבר משנות הינקות.

ע"פ פרקי אבות פרק ב' משנה ח', ופירוש הברטנורא

קצרו
שאלותי

ספור חסידי

עם רבי שלמה לוריא (המהרש"ל) | י"ב כסלו ה'שנ"ד

ו

היהודי ראה

שני חקנים

עומדים

משני צדיו של

המהרש"ל,

ופחד לפגוע

אליו.

לאחר התפלה נגש המהרש"ל אל אותו יהודי ושאל אותו: "למה לא הוכחת אותי?".

היהודי ענה לרבי שלמה שהוא רצה להוכיח אותו, אבל ראה שני זקנים עומדים משני צדיו ופחד לגשת אליו.

לאחר מכן אמר המהרש"ל ששני הזקנים היו רבינו תם ורבינו יצחק, מבעלי התוספות, שבאו ללוות אותו, בזכות שהתעמק בדבריהם.

"נפלאות הצדיקים", י"ב כסלו

רבי שלמה לוריא נהג לשלם כסף ליהודי אחד, כדי שבתמורה לכה יוכיח אותו על כל דבר לא טוב שהוא עשה.

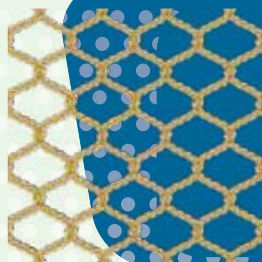
פעם אחת המהרש"ל התעמק באריכות באחד הפרושים של ה'תוספות' על הגמרא, ואחר לתפלת שחרית. רבי שלמה היה בטוח שאותו יהודי יוכיח אותו על האחור, אבל להפתעתו, היהודי לא הוכיח אותו.

שאלות השבוע

1. אילו אותיות מרמזות על למוד?
2. כיצד העצים מיצרים חמצן?

את התשובות, בנוסף לכתבת בה אתם גרים, יש לשלוח בהודעה למספר 052-374-2550, או לדוא"ל של העלון. בעזרת ה', פעם בחדש תתקיים הגרלה (בכל שבוע צוברים כרטיס נוסף) על דיסק נגונים חסידיים, בין הפותרים נכונה.

הפוכה אחרי השון: ישעיהו חיימוב

איך קוראים לרשת?
אספת חרים...

בדיחת קרש

הגליון מקדש להצלחת כל עם ישראל

תקציר: כשהשליח של הרבי שומע את הספור של שני ההורים שלתינוק שלהם יש בעיה בעינים, הוא מיד מנסה להתקשר אל הרבי – אבל לא מצליח...

במחשבה, אני ואתה, ונבקש ברכה לתינוק שלכם!".
האב המדאג לא הבין מה החסיד רוצה ממנו, וכמעט צחק עליו. "תעשה את זה אתה", אמר לבסוף.
החסיד הוציא תמונה של הרבי מהכיס ואמר: "הנה, תסתכל על התמונה חזק-חזק". האב שוב בקש מהחסיד שייעשה זאת בעצמו.
ואכן, החסיד הסתכל על התמונה חזק, והבעל הביט בו מהצד והתפלא. לאחר כמה רגעים אמר החסיד: "טוב, בעזרת ה' יהיה בסדר", והלך משם.

"אולי לא הצלחנו להתקשר", אמר החסיד לבעל המדכדך. "אבל עדין יש תקוה".
והוא הסביר: "לפני שנים רבות הייתי ברוסיה הסובייטית, שם לא הייתה שום דרך לתקשר עם הרבי.
"ובכל זאת, מקבל אצלנו, החסידים, שבמצבים ממש קשים אפשר לתקשר עם הרבי באמצעות המחשבה. פשוט חושבים על הרבי ממש חזק, מבקשים ברכה, עצה או כל מה שצריך – וזה עובד!
"אז עכשו, בוא נתקשר אל הרבי

המשה
יבוא
אי"ה

אותיות מלמדות:

שמה של האות ל' (למ"ד) הוא **מלשון למוד**. גם שמה של האות א' (אל"ף) הוא **מלשון המלה הארמית אלפנא**, שפרושה למוד.
הלמוד של האות ל' הוא **למוד חיצוני** (למוד החלק הנגלה שבתורה), ואלו הלמוד של האות א' הוא **למוד פנימי** (למוד פנימיות התורה).

על פי החוברת "אמת למד פיר", אות ל'

לִבְּךָ מְלֵא
דַעַת

ל

פרק שירה אילנות

אֵילָנוֹת שֶׁבַשְׂדֵּה אֹמְרִים:
אֲזַיִרְנֶנּוּ עֵצֵי הַיַּעַר
מִלְפָּנֵי ה' כִּי בָא
לְשֹׁפֹט אֶת הָאָרֶץ.

דברי הימים א' טז, 7

עצים הם דבר נפלא. בין אם אנחנו מסתופפים בצלם, מטפסים עליהם או קוטפים מהם פרות – העצים תורמים לחיינו בשלל דרכים מענינות. ראשית, עצים מוצרים כשליש מכל החמצן שאנו נושמים בעולם. איך? נסביר בקצרה: העצים נושמים פחמן דו-חמצני, שהוא בעצם גז רעיל, ומוציאים חמצן, שהוא הגז שאנו נושמים לראות שלנו. עצים מספקים מחסה לבעלי חיים רבים. צפורים, מכרסמים וגם חרקים משתמשים בעצים בתור בית. הענפים והעלים החזקים של העץ מספקים מקום בטוח לבנות קני צפורים, להסתתר מטורפים ולנוח ביום קיץ חם.

לעתיד לבוא, הקדוש ברוך יבוא לכל אחד ואחת מבאי העולם, וישלם לו שכר על כל הדברים הטובים שהוא עשה בעולם.

כאשר כלם יראו שה' יתברך שופט את הארץ ומשיב לכל אחד כגמולו – כל הבריאה תשמח. השמחה תהיה כל כך גדולה וכללית, עד שזה יראה כאלו שגם העצים והאילנות שמחים.

על פי דברי הימים א', פרק ט"ז פסוק ל"ג, ופירוש "מצודת דוד"

הידעתם?

עצים מגיעים בכל הצורות והצבעים – מעצי הסקויה הגבוהים בקליפורניה, ועד לפריחת הדבדבן העדינה ביפן.

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנושא:
הכל משמים

מס' 6

פר' ויצא
תשפ"ד

הצגה אחת גדולה...

כְּשֶׁהֲרִשִׁי עֶזְב אֶת הַחוּטִים

ביריד הפורים שעבר שהיה אצלנו בחידר, סקרן אותי חדר "תאטרון הבבות". נדחקתי לחדר החשון והתישבתי בין עשרות הילדים. שקט השתרר כשהילון נפתח ודמויות מענינות החלו לצוץ בו. כלנו עקבנו בדריכות אחרי יענקלה שקבץ נדבות אצל הגביר. הוא היה חייב כסף כדי לקנות את מאכלי

השבת לפני שתשקע השמש! המתח עלה. סוף סוף הגיע יענקלה לשוק והכסף בידו, ולפתע פרץ לשם זונדל וקנה את הדג האחרון. "אוי!" "לאאא!" קראנו כלנו בכעס. אני צעקתי: "תתביש לך!!!... זונדל רק צחק בלעג.

ופתאום - הודעה במערכת הכריזה של החידר: "ילדים יקרים, ההגרלה עכשו באולם. כלם מזמנים!"

איך היית מגיב במקומי?

זוכר שהמלמד עשה לנו מבצע? כל ילד שחזר בבית על מה שלמדו בכיתה, סמון בכרטיס מיוחד. בסיום המבצע היינו צריכים להחזיר את הכרטיס לחידר. המלמד אמר שילד שהכרטיס שלו יהיה מלא יקבל פרס יפה - מטוס עץ להרכבה עצמית. רציתי מאד מאד לקבל את הפרס. השקעתי עם כל הלב, למדתי במרץ יום אחרי יום, ואכן הכרטיס שלי היה מלא בסמונים.

בבקר המייד, עם תיק האכל על הכתפיים, רצתי לקחת את הכרטיס מהמגרה. אוי מה שגליתי שם... אחי בן הארבע עמד ליד המגרות, בידו האחת מספרים, ובידו השניה - פסה אחרונה של כרטיס אהוב ומכר... על הרצפה סביבו היו מפזרות חתיכות קטנות של הכרטיס, זכרונו לברכה...

א י נ
היית מגיב
במקומי?
ש ת י
אפשרויות:

"מה עשית?!?"
- היית צועק. רץ אליו, תולש מידי את המספרים, ואת ההמשך לא נפרט...

אבל: אם היית יודע וזוכר שלא הוא קרע לך את הכרטיס! רק נגזר כך מלמעלה! והיית זוכר שהוא לא יכול לעשות לך כלום בלי שהשם מזיז לו את הידים...

במקרה כזה, היית באמת מצטער. היית גם ממחר לעצור אותו, אוסף במהירות את כל חלקי הכרטיס ובודק אם אפשר להציל.

יכול להיות שהיית אפילו בוכה. אבל לא כועס עליו.

בבת אחת קרו כמה דברים: כלם נעמדו. מישהו הדליק את האור בחדר. ו... יענקלה זונדל נעלמו!

הרשי כגן מכתה ח' יצא מבין הוילונות, מזיע, ואמר: "לכו להגרלה, אחר כך תבואו ואני אמשין את ההצגה". הסתכלתי עליו. בידו הוא אחז קבוצת חוטים, שעליהם היו תלויים לא פחות מיענקלה, זונדל והגביר, אלו שכה התרגשתי מהם לפני רגע. עכשו ראיתי מה הם באמת: סתם בבות, שתלויות על חוטים! הרשי הוא זה שעמד מאחורי הוילון, דבר בקולותיהם והזיז אותם מלמעלה.

'בושות'... חשבתי לעצמי. 'הרשי שמע שצעקתי על זונדל' "ת ב י ש ל נ" "..." זונדל היה בסך הכל בבה שלא עושה כלום בלי שמכונים אותו מלמעלה... יצאתי מהיריד בערב יחד עם כלם; חיים

שזכה בפרס הראשון

בהגרלה, חבר נוסף - לא אגלה את שמו - שעקף אותי בתור למתנפחים, נתנאל שתפס את החדר שאנחנו רצינו, ועוד המון ילדים. הרגשתי שאני צועד בתוך תאטרון בבות ענק. כל החברים האלה הם בשבילי בסך הכל כמו בבות. השם מזיז אותם ושם להם את המלים בפה. לא נתנאל תפס את החדר, אלא השם עשה שהחדר יתפס. ואם לא על ידי נתנאל, החדר היה נתפס בדרך אחרת! כי זהו חלק מה"הצגה", מהספור האלוקי של העולם, שהקב"ה מפעיל ומחיה בכל רגע ברחמים.

הקראתם מתוך השבועון בשולחן השבת?

ספרו לנו בקו חברים
072-337-2212

שלוחה 35,
ואולי תזכו גם אתם
בשי יוקרתי

הזה... אני רק בבה
שהשם מושך
בחוטים שלה..."
זהו אינו תרוץ...
היתה לי בחירה,
יכלתי לבחר בטוב. אני
חיב לפייס את החבר ולחזור
בתשובה).

רגע!

**הבנתי שכל מה שעשו לי היה רק מאת השם.
אבל אני עדין מצטער, עדין כואב... איך אצליח
להרגע?**

על זה נדבר בשבוע הבא...

בינתיים תחשב על מה שקראת!
שבת שלום - משלם.

"כלם כמו בבות על חוטים" - אינו רק משל
יפה. זוהי אמת שעוזרת לי להתגבר על הכעס. כן,
גם אם אחי קרע לי, זה לא הוא! יש מי שלמעלה
'משך בחוטים'... השם גזר עלי את הצער הזה!
הפרטיס היה אמור להקרע בכל מקרה. כן, גם
אם אח שלי לא היה קורע לי, היה זה חבר שלי,
אחותי, או בן השכנים. אז מה יש לי לכעס על
אחי הקטן, 'הבבה'...?

כך האמונה מצילה אותנו מן הכעס.

(הערה לילדים גדולים: כל אחד אחראי
לבחירות של עצמו ורק שלו.)

אם מישהו אחר בחר לפגע בי, אני צריך לזכר
שהוא כמו בבה המפעלת משמים, מסכן שבדיוק
דרכו נגרם צער ליהודי (כלומר, לי)... וזה ממש
לא ענייני לחשב למה הוא בחר לצער אותי.

אבל אם אני בעצמי חלילה צערתי מישהו
אחר, אינני יכול לומר "משמים נגזר עליו הצער

שו"ת משולם

הלכה לשלחן השבת

רפי אומר בלעג: "אתה
חושב שתמיד איציק
היה כזה למדן ומתמיד
כמו שהוא עכשיו? בשנה
שעברה הוא כמעט לא
למד והתענין כל הזמן רק
במשחקים". האם רפי
עבר על אסור?

אסור לדבר דברי
גנאי על מעשים
לא טובים שהאדם
עשה בעבר.

העלון הודפס והופץ לזכות:

לעילוי נשמת נפתלי צבי בן חיים יוסף ונטל שפרינצא בת חנן יוחנן,
ולזכות ליבא רעכל מרים בת ניטל שפרינצא,
לברכה והצלחה ברוחניות ונשמות וס"ד בכל העניינים
שכל משאלותי תחוקם אוס"א אלונייה פרשת וי3א תשס"ד

לשותפות בהפצת העלון:
1800-800-779

לצירוף תתי"ם לתוכניות 'חברים':
פקס: 02-6506107
דוא"ר: 7: 1025379160@gmail.com

מתסו מיקס

עצר, עבודות בדרך!
כאן מתקנים את... עצמנו!

משולם

ספרא

למוד ההלכה

טוביה

ראית טוב

אורי

זכירת השקר

אהרו

אחדות

רשנוני

לשון הרע

עוקא

פתוי היצר

זיקוק

כעס

צייטה

פזיזות

אל תדאג: הם תמיד מתקשרים קודם, שנכניס את הכביסה.

ואם השכנים מלמעה יעשו ספונג'ה?

עד הלילה זה אמור להתנפש, נכון?

יום חמישי בערב.

אני לא מאמין שעשית את זה.

אפוא השכנים הרשו לנו את היצירה!

הי, יורד גשם!

לאחר מספר שעות.

אני לא מאמין.

הצפה! הם שטפו בלי להודיע!

וגם אלו זה פו היה מהשכנים... ה-כ-ל משמים!

זה לא פה השכנים, זה מגיע משמים!

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? **הפנוסו לקו חברים 072-337-2212 שְלוּחָה 32**

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

הרחב פיך - ואמלאהו

בפרשת ויצא מספרת התורה על יעקב אבינו: "וישכב במקום ההוא... והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך... וייקח יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה... אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" (בראשית כח, יא-יז).

מה בא הכתוב להשמיענו במלים "וישכב במקום ההוא"? באר הרבי מקוצק זצ"ל: כשילד מושטט עם אביו בחנות צעצועים וחושק בצעצוע מסוים, הוא יודע שאם יבקש מאביו: "אבא, תקנה לי את הצעצוע הזה", בדרך כלל אביו ידחה את בקשתו. לא מדבר בהשערה בעלמא, אלא בנסיון מצטבר... תמיד ימצא האב איזשהו תרוץ מתאים. פעם הוא יאמר: "זה יקר מדי"... ופעם הוא יסביר: "כבר קניתי לך בשבוע שעבר"... ויש גם את ההסבר ש"לא מגיע לך"... כל זה במקרה הטוב, כי לעתים האבא דוחה את בקשתו של הבן בלי לגדב הסברים ותרוצים. הוא פשוט משיב לו "לא" בנחרצות, ומושך אותו מן החנות.

כשהילד מבין שאביו עומד על שלו, הוא יודע שחבל על המאמצים ונכנע, עד לפעם הבאה. אך מה עושה ילד עקשן, שמחליט לא להכנע בקלות? יש לו שיטה בדוקה שמזכירה את עצמה בכל פעם מחדש: הוא נשכב על רצפת החנות, פותח ביללות ובבכיות, ואינו מוכן לזוז משם עד שיקבל את מבוקשו.

זה הרגע שבעל החנות יחל לו... הוא יודע שזו רק שאלה של זמן עד שהאב יכנע לבנו הקטן ויפתח את הארנק. איזה אבא יכול לעמד כנגד בנו הזאטוט השוכב על הארץ וממרר בכי?

אומר הרבי מקוצק: יעקב אבינו בורח מבית אביו, הוא חושש מפני הבאות. מי יודע מה יהיה? מה הוא יעשה אם יבוא עשו הרשע וישתלט על ארץ ישראל?

הוא יודע שהקב"ה, אבינו שבשמים, הוא א-ל רחום וחנון. מה עושה יעקב? - "וישכב במקום ההוא". הוא משתטח על הארץ ואומר: "רבוננו של עולם, אני לא קם מכאן עד שתבטיח לי את הארץ".

ואכן, השיטה עבדה. אומר לו הקב"ה: "הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך".

כששמע יעקב את ההבטחה האלקית, נחה דעתו ואמר: "אכן יש ה' במקום הזה... אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים". פרש רש"י: "זה שער השמים" - מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה". אם זהו מקום תפלה, צריך לנצל זאת ולהתפלל תפלה אמיתית.

אומר הרבי מקוצק: עלינו ללמד מיעקב אבינו כיצד להשיג את מבוקשנו. יש לך איזו בקשה מבורא עולם? תשתטח על הארץ, אל תזוז עד שה' ימלא את בקשתך. הקב"ה רואה את עקשנותך, הוא שומע את בכייתך המכמירות כל לב - ונענה לך.

(אחילה לא-ל)

רחל ולאח למדו יסודות בהודאה

הפעם אודה את ה' (כט, לה)

אמר לכם דבר נפלא, הטומן בחבו מסר עצום: רחל, כידוע, היתה עקרה. היא אמרה ליעקב: "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי". הקב"ה שמע את תפלתה ונתן לה בן, והיא

קוראת את שמו יוסף: "אסף אלקים את חרפתי". על איזו חרפה מדבר?

פרש רש"י: "כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרונה, משיש לה בן תולה בו. מי שבר כלי זה? בנה. מי אכל תאנים אלו? בנה".

שמעתם? ברוך ה'! כשיש ילדים, אפשר לתלות בהם את הבעיות. מי שבר את הכוס? יענקל'ה... בשביל זה רחל חפחה לבן ואף אמרה "ואם אין - מתה אנכי"? רק בכדי שיהיה לה במי לתלות את הבלגן ואת חסר הסדר שבבית?... איך מבינים מאמר חז"ל כזה?

את השאלה הזאת שואל ראש ישיבת חברון, הגאון רבי שמחה זיסל ברוינדא זצ"ל, בספרו "שם דרוך". הוא באר שבנדיא המשרה העקרית של רחל היתה להיות שתפה של יעקב אבינו בהקמת בית ישראל. אבל היא מלמדת אותנו פרק בהודיה לקב"ה!

לפעמים מתפללים לשדוך, מתפללים ומתפללים, וברוך ה' הגיע השדוך, ואז הפה מתמלא בהודאה להשי"ת על השדוך. אבל מלבד עצם מציאת השדוך יש עוד הרבה פרטים קטנים של סיעתא דשמיא סביב הענין; פה בדירה, שם ברהיטים, פה במציאת כולל לבעל, שם במציאת מקום עבודה לאשה. אבל מודים להשי"ת רק על השדוך.

אומרת לנו רחל: תלמדו פרק בהודאה לה'! יש להודות לא רק על הדברים הגדולים, אלא גם על הדברים הקטנטנים; והיא קבעה את הלמוד הזה בשמו של בנה, יוסף: "אסף ה' את חרפתי". תזכרו את המסר הזה לדורות: להודות גם על הדברים הנלוים.

לאה חדשה הודאה על זמני קשי

אבל, דבר גדול יותר למדנו מלאה, וזה באמת פלאי פלאות: הגמרא (ברכות ז ע"ב) אומרת: "אמר רבי שמעון בר יוחאי: מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה לה, עד שבאה לאה והודתה, שנאמר: הפעם אודה את ה'".

ידועה השאלה, כלום באמת לאה היתה הראשונה שאמרה תודה לקב"ה? הרי כל מפעל הכנסת האורחים של אברהם אבינו נועד כדי ללמד את הבאים בצל קורתו להודות לקב"ה! אם כן, כשלאברהם אבינו נולד בן, בהיותו בגיל מאה, היתכן שהוא לא הודה לקב"ה? הרי אברהם אבינו קם את כל התורה כלה, אפלו את מצות ערוב תבשילין, ולבטח הודה לה' וברך בשם ומלכות ברכת "הטוב והמטיב" על לדת בנו.

זאת ועוד, המדרש (בראשית רבה כב, יג) אומר שכשהקב"ה קבל את תשובתו של קין - אדם הראשון הודה לקב"ה ואמר: מזמור שיר ליום השבת טוב להדות לה'.

נו? אדם הראשון לא הודה לקב"ה? אברהם אבינו לא הודה לקב"ה? רק לאה? איך מבינים מאמר חז"ל כזה - "מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה לה' עד שבאה לאה והודתה"?

הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל בספרו "אבן ישראל" כתב דבר עצום:

כל ההודאות שנאמרו עד לאה היו הודאות על מארעות טובים ושמחים. לאה סבלה יסורים קשים מאד. אתם מכירים מישהו שהעינים שלו השתנו מרב בכי? אני לא. רק על לאה נאמר: "ועיני לאה רכות". למה? על החיים הקשים שהיו לה. היא ידעה איזה שדוך מצפה לה... כלם אמרו: גדולה לגדול וקטנה לקטן... גם כשאביה הכניס אותה לחפה עם יעקב - באיזו צורה משפילה נעשה הדבר. יעקב רוצה

להתנתן עם רחל, ודוחפים לו את לאה... היא הרגישה שנואה. היא הרגישה שרחל היא עקרו של בית. כל הימים היא הרגישה לא נוח. והיא בוכה ובוכה עד שענייה נעשו רכות...

היחידה בעולם שחדשה להודות לקב"ה גם על הימים החשוכים, המיסרים - היתה לאה! היא הבינה שהשעם לכך שהיא זכתה לקבל יותר מחלקה הראוי לה, ולזכות לבן רביעי - הוא משום אותו תפלות ובכיות, שהתפללה ובכתה בשעות הקשות. הקב"ה מקבל כל תפלה ושומר אותה. "הפעם - כשנולד לי ילד רביעי - אודה את ה' - אני מבינה רטרואקטיבית שהתפלות שהתפללתי ברגעים הקשים, המאכזבים - הם הם שהובילו לטובה.

אבי ז"ל זכה לשמש בקדש את האדמו"ר, קדוש ה', רבי אהרן מבעליא זיע"א, שאבד אשה ושמונה ילדים עם כל הקהלה בגליציה. הוא הגיע בנסי נסים לארץ ישראל והיה האדמו"ר הראשון כאן בארץ.

הרב הרצוג הגיע אליו כדי לנחם אותו, ואמר לו: "אני רוצה לאחל לרבי שלא יהיה לו יותר צער בחיים". האדמו"ר הסתכל עליו כמו שמתפלל תרנגול בבני אדם ואמר בתמיהה: "שלא יהיה לי עוד צער? מעולם לא היה לי צער! חז"ל אומרים 'כשם שמברך על הטובה כך יברך על הרעה' - כל ימי ברכתי והודיתי לה' על כל מה שהביא עלי, וכל מאן דעביד רחמנא - לטב עביד".

את זה חדשה לאה: "הפעם אודה את ה'" - גם על הימים הקשים. עד כדי כך שהיא מנציחה זאת לדורות עולם. לכל עם ישראל קוראים "יהודים". למה? הרי לא כלם באו משבט יהודה? מדוע לא קוראים לאלו שבאו משבט ראובן "ראובנים", משבט שמעון "שמעונים" וכן על זו הדרך?

אומר רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל: הכל על שם "הפעם אודה את ה'"! לדעת להודות לקב"ה על הכל, בין על החלקים השמחים והטובים, ובין על החלקים שגורמים לנו פחות טובים ושומחים.

הגמרא (שבת לג ע"ב) מספרת, שלאחר שרבי שמעון בר יוחאי יצא מהמערה - חותנו, רבי פנחס בן יאיר, יצא לקראתו והכניסו לבית המרחץ, והיה מחליק ומשפשף את בשרו. הוא ראה שלרבי שמעון יש בקיעים וסדקים בגופו, מהישיבה הממשכת בחול המערה. רבי פנחס פרץ בכבי ואמר: "אוי לי שראיתיך בכך". ענה לו רבי שמעון: "אשריך שראיתיך בכך, שאלמלא לא ראיתיך בכך - לא מצאת בי כך". הפסגות שאליהן העפלתי, כל תורת הקבלה - הכל בא לי מאותם ימים שבהם סבלתי והצטערתי במערה.

זהו שאמרה לאה: זכיתי להקים את השבטים, יותר משאר האמהות, בזכות מה? בזכות אותם רגעים חשוכים, אותם רגעים מיסרים, שלא הייתי אהובה אלא שנואה, ולא הייתי עקרו של בית ודאגתי ובכיתי שאני עלולה לפל בחלקו של עשו - זה הביא לי את כלל ישראל.

(רבי יעקב שיש שליט"א - דורש טוב בראשית)

תורה מגנא ומצלא

יעקב בורח מפני עשו המבקש להרגו, הולך ומתחבא - בישיבת שם ועבר.

הבה ננסה לחשוב: אם עשו רוצה לחפש את יעקב, היכן עליו לחפשו? כמה אפשרויות היו, לאן הוא כבר יכול ללכת? באיזה מקום נפשו חושקת להמצא מלבד בישיבה ובמקום תורה?

במינו אנו, עולם הישיבות גדול ומגוון. ישנן ישיבות אשכנזיות וספרדיות, ליטאיות וחסידיות, וגם ירושלמיות. אבל בזמן יעקב אבינו - לא היו בנמצא ישיבות רבות. לנו ידוע רק על ישיבה אחת שהיתה קיימת אז - ישיבת שם ועבר.

אמר מעתה: זה המקום שאליך ברח יעקב. שם הוא התחבא. הדרך תמוה: כלום זה המחבוא הנסתר של יעקב? כך מסקנים את צווי האם לברח מפני עשו אחיו המבקש את נפשו?!

עשו, עם כל הקבינט והמודיעין שסביבו, וכי אינו יכול לאתר את יעקב? הרי, כאמור, לא היו אפשרויות רבות היכן לעסוק בתורה, היתה אפשרות אחת בלבד - ישיבתם של שם ועבר. מדוע, אם כן, לא בא עשו לשם לתפס את יעקב ולהרגו?

אלא, ששאלה אחת מתרצת בתורתה - כאשר נמצאים בישיבה - אין צורך להתחבא. בישיבה אין צורך בהגנה ואין צורך בשמירה! הישיבה עצמה היא מקור הבטחון והשמירה הגדול ביותר הנמצא בשטחה - אי אפשר לפגוע בו! משל למה הדרך דומה? כאשר בן מדינה נכנס לתוך תחום השגרירות של מדינתו - גם אם הוא נמצא בארץ אחרת, הוא מוגן! לשם לא יכנסו גם כחות הבטחון של המדינה שבשטחה הוא נמצא על מנת לגעת בו לרעה.

השגרירות של הקב"ה בעולמנו היא הישיבה, עולמה של תורה, ו"תורה מגנא ומצלא". הנמצא במקום תורה - מוגן מפני כל מבקש רעה ומציק.

את זה גם עשו ידע. לכן, על אף שיגיע בדייק היכן נמצא אחיו - לא העז להגיע לשם ולפגוע בו לרעה!

מה שכן עשה, היה להעמיד מודיעין, כדי לדעת דבר אחד: מתי יעקב יוצא מהישיבה. אז הוא כבר יהיה ללא הגנה ונתן יהיה "לטפיל" בו... אכן, במשך ארבע עשרה שנה שהו אנשי המודיעין של עשו בסמוך לישיבה, ועקבו אחרי היוצאים והנכנסים, מבלי לזוז משם. הם בדקו כל הזמן האם יעקב יוצא משם. ומיד כאשר התקבל הדיווח שיצא יוצא - הזעק אליפו לקיים את מצות אביו ולהרג את יעקב.

הרי לנו, שאפילו עשו יודע את כחה של הישיבה, כחה של תורה.

(רבי שלמה לוונשיין שליט"א מתוך האור יעקב אבינו).

תלות מביאה ישיעה

התפלה אל ה' צריכה להאמר מתוך תלות מחלטת בו יתברך, בידיעה שלא קיים שום דבר נוסף שאפשר להשען עליו.

בענין זה אומר רבי אלימלך בידרמן שליט"א רעיון נפלא:

בחור מבגד מאד נכנס אל הרבי שלו, והתעקש שעד שלא יאמר לו הרבי את התאריך שבו יהיה חתן, לא יעזב את החדר...

אמר לו הרבי: אין לנו משג באבות הקדושים, אך רואים בתורה דבר פלא. אנו מוצאים שנים שהלכו לצרכי שדוף. האחד הוא אליעזר עבד אברהם, והשני יעקב אבינו.

אליעזר יוצא והענין מסתדר לו בקלות ובארח פלא - הוא עושה סימנים: "והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שמה וגם גמליך אשקה", ומה שהוא אומר נהיה. יש לו קפיצת הדרך. הכל מתקתק ציק ציק. בתואל רוצה לעכב - בא מלאך והמיתו. מה יצא הדיב, גיאנג'נו.

אין לנו משג ביעקב בחיר האבות, אבל כשהוא חפש שדוף - הכל הלך על צד שמאל. ההפך מרצונו. הוא יצא עם הרבה כסף, והנה בא אליפו, רץ אחריו ולקח הכל. סוף סוף הוא מגיע ללבן, עובד קשה במשך שבע שנים, ואחר כך הוא עוד מרמה אותו.

איך אפשר להסביר את הקשיים הללו? יעקב אבינו! בחיר האבות! מה הולך כאן? איך עבד אברהם זוכה לקפיצת הדרך והכל הולך לו, וכאן הכל צולע?

אז ברור שאין לנו משג מהו יעקב אבינו - המשיך הרבי - אך התורה הקדושה רוצה ללמד אותנו כן מסר חשוב. כשאליעזר עבד אברהם יוצא לדרך, הוא מרים עינים להקב"ה וצועק: אייבששערי! אברהם אבינו אומר לי, אל תלך לשם לבנות הפנעני, ולשם אל תלך. אני לא יודע כלום. אגא ה', אתה יודע, תרחם עלי, תעזר לי, אני תלוי רק בך, אני לא יודע מה לעשות ולאן ללכת. וכשהוא מתפלל כך - מיד יש תפלת הדרך, ומיד סימנים, וכל מי שרוצה לעכב מסלקים אותו.

יעקב אבינו, לעמת זאת, יצא עם תכנית מסודרת. הכל ידע: הגדולה לגדול והקטנה לקטן. הוא יודע בדייק לאן ללכת, הוא יודע שרחל מיעדת לו בגורת שמים. הוא לא הלך לחפש שדוף - הוא יצא עם תכנית, וכשיוצאים עם תכנית מסודרת, כך נראה המצב.

יהודי צריך להרגיש את עצמו תלוי בהקב"ה. רק אתה והאיביששערה... ואז יש קפיצת הדרך מכל הפונגים.

(מתוך הספר החדש על חיזוק בתפילה אחילה לא-ל)

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקובל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

פרשת ויצא תשפ"ד • גליון 267

תורת שמשון

יעקב אבינו בקש שיזכה להוסיף כל יום לבושים לנשמתו

זיידר יעקב נדר לאמור אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש' (כה, כ):

רבנו הזרע שמשון זלה"ה מבאר יפה בדרך רמז שיכות בקשת הלחם לבקשת המלבוש: הנה ידוע שעל ידי שאדם מקיים בעולם הזה מצוות ומעשים טובים, מכין הוא לעצמו לבושים מיוחדים ורוחניים שבהם ילבישו את נשמתו לאחר פטירתו. וכאן יעקב אבינו בקש מאת ה', 'ויהי ה' לי לאלקים', ופרש רש"י: 'שיחול שמו עליו מתחלה ועד סוף. ועל כך בקש, ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש', וכונתו לדמות בקשת המלבושים לבקשת הלחם, שכמו שלחם צריך האדם שיהיה לו בכל יום לחם חדש, כי מה שאכל אתמול כבר נאכל, כך גם בגד ללבש גם כן צריך שיהיה לו בכל יום בגד חדש, ולא יסתפק בבגד שהיה לו אתמול, וכונתו לבגדים ולבושי הנפש, שכל התקונים שאדם מתקן בכל יום, הם המלבושים שבהם תתלבש הנשמה, להתענג בענג הצפון לצדיקים, וכמבאר באהר (ח"א רכז). וזה שבקש יעקב, שיזכה בכל יום להוסיף לבושים חדשים לנשמתו. (זרע שמשון פרשת אחרי אות א)

לומדים זרע שמשון וזוכים לישועה.

הספר שמחולל מלאות. אלפים נושעו בהבטחתו.

את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאת לאה והודתו. יש לדקדק אכן מדוע האבות הראשונים לא נתנו הודאה כשעשה להקב"ה להם כל כך הרבה נסים.

וי"ל שההודאה לא שיכת אלא באופן שהקב"ה עושה חסד עם מי שאין לו זכות, וכמו שמצינו לענין ארבעה שצריכים להודות שמברכים 'הגומל לחיבים טובות', וכתב הלבוש 'לחיבים' הינו רשעים. ועוד יש להוסיף שההודאה שיכת רק באופן שהקב"ה היה יכול לעשות גם את ההפך, וכמו לענין הארבעה שצריכים להודות, שהיה יכול שלא להצילם.

והנה הקב"ה התחייב לאבות לעשות עמהם את כל מה שעשה להם, וכמו שמצינו אצל אברהם שהבטיחו ה' (יב, ב) 'ואעשה לגוי גדול', ואם כן בודאי חייב לשלם הבטחתו. וכן ליעקב אמר (כה, טו) 'הנה אנכי עמך ושמרתיך' וגו'. ועוד מצינו שאמרנו חז"ל (יבמות סד, א) שהאבות והאמהות היו עקרות בשביל שהקב"ה מתאווה לתפלתן של צדיקים עיי"ש. והינו שמעקר הדין ודרך הטבע היו צריכים להפקד בבנים מבלי שום צער בדרך כל העולם, ואולם הקב"ה עשה אותם עקרים כי רצה לשמע את קולם ותפלתם, ואם כן לאחר שהם התפללו ועשו את רצונו, שוב מכרח ליתן להם בנים בדרך כל העולם, ואין להם חיוב ליתן תודה יותר משאר האנשים שזכו לבנים בלי נס, כי הם הצרכו לנס רק מחמת שהקב"ה רצה לשמע את קול תפלתם.

אך עתה כשראתה לאה שנתן לה השי"ת בן רביעי והוסיף לה יותר מחלקה המגיע לה, שזהו דבר הבא מצד החסד, אז אמרה הפעם אודה את ה', כי כשמקבל האדם יותר מזכותו חייב להודות. (זרע שמשון פרשתנו אות יד, עיי"ש עוד מה שהוסיף בזה)

מדוע דוקא לאה נתנה הודאה לה'

זתהר עוד ותלך בן ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדתי' (כט לה): ברש"י הפעם אודה, שננטלתי יותר מחלקי, מעתה יש לי להודות. ובגמרא (ברכות ז, ב) מיום שברא הקב"ה

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם דוב ב"ר דוד מאוריטש זיע"א
בעל הבית עיני - אשר לא השאיר ושי"ק
ויא דהייולא ביום ש"ק י"ב כסלו + זכותו יגן קלינו ועל כל ישראל

לעילוי נשמת
אליהו בן אסתר
ונוריאל ישעיהו ז"ל
נלב"ע ט"ו בחשוון תשפ"ד
ת.ב.ב.ה.

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

לברכה והצלחה
דוד בן מוז טוב
וזנתי לולו לאה בת סועד אהובה
ובנותיהם אפרת בת לולו צאה.
צופיה בת לולו צאה. איילה בת לולו צאה
לחפלה חפלה בריאות ולחית ולכל מינות המבור

לברכה והצלחה
דניאל אורי
בן רגילה מלכה
שיובה לברכה והצלחה
והשלמות והשמאות בקרוב ממש

ברכת המחבר מתוך הקדמת הספר

תורת חיים

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש -
הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

לבן נתפון להרע ליעקב

ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אהתו וירץ לקראתו ויחבק
לו וינשק לו ויביאהו אל ביתו ויספר ללבן את כל הדברים
האלה (כט, יג). רבנו האור החיים הקדוש זלה"ה מפרש הטעם
שאמר הכתוב 'ויהי' לשון צער, כי רוצה לרמוז שנתפון לבן
להרע ליעקב, כמו שאמרו חז"ל (ב"ר פ, ז) שיצא לגלו וחספ
מצפוניו, וגם חבקו לדעת אם יש לו עליו נכסים וחספאים, וגם
נשקו לדעת אם יש בפיו מרגליות.

לבן חשב שיעקב 'צדיק' ונתן לרמותו

ומוסיף רבנו לפרש את המשך הפסוק: ואמרו 'שמע יעקב בן
אהתו', דקדק לומר בן אהתו אף שהיה גם קרוב לו וכפי שאמר
לה שהוא אחי אביה, כי לא הגידה לו רחל מה שאמר לה יעקב
כי הוא אחי אביה, אלא אמרה לו רק שהוא בן רבקה צדיק
בן צדקת. ומחמת כן חשב מחשבות לרמותו, כי עלה בדעתו
שאפשר לרמותו מחמת שהוא צדיק ואינו בקי בדרך כל הארץ.
גם אמר הכתוב 'ויביאהו אל ביתו', כי לבן חשב שבכך יתכן
שגם ממונו יבוא אחריו, ומחמת כן הביאו לביתו עד יגיעו
נכסיו לשם ויוכל לגלו.

'ויספר ללבן את כל הדברים האלה', יעקב ספר לו סבת בואו,
וטעם בואו, ואשר עבר עליו עם אליפז, שנשל ממונו הכל בדרך
אחריו, ובכך יבין שאין לו מה להרע לו ואין לו מה לגלו.

יעקב ספר לו כל מה שעבר עליו כדי שיבין שלא להתעסק עמו

עוד מפרש האור החיים: על דרך מה שאמרו בגמרא (מגילה
יג, א) שרחל הודיעה ליעקב כי אביה רמאי הוא, ולזה נתחכם
לספר לו כל הדברים שעברוהו כדי שבזה יחדל מהרשיע,
כשידע מה שנתחכם יעקב עד שלקח הבכורה והברכה ידע
כי ערום יערים למה שיצטרף, וגם הודיעו אשר עברו ממעשה
האבן שהעביר אותה ממקומה כנוטל פקק מן החבית, וזה יגיד
כי הוא גבור חיל. גם מעשה השקאת צאנו, וזה יגיד חבתו בו
והנהגתו הישרה עמו.

פניני שמשון

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

ברפת הגלות

איתא במדרש רבה (ב"ר עה, ח) על פסוק 'ויקרא יצחק אל יעקב ויברך
אותו' (בראשית כח, א), שברכו ברפת הגלות. וקשה, וכי הגלות ברכה היא.
אבל איתא במדרש (שם מד, כא), שבמראה בין הבתרים הראה לו
הקדוש ברוך הוא לאברהם גיהנם, ושעבוד מלכות, ומתן תורה,
וקרבנות. ואמר לו, כל זמן שבניך יהיו עסוקים בשמים, יהיו נצולין
משמים. ואחר כך שאל אותו, במה אתה רוצה שירדו בניך, בגיהנם
או במלכות, וברר אברהם המלכות. ומשום הכי יצדק שפיר לומר
ברפת גלות, כדי שלא ירדו בניו לגיהנם. (אות ד)

מקום המקדש הוא שער השמים אף בעת שהוא חרב

כתב הבית יוסף (או"ח סימן תקנ"ה) 'יש בני אדם שמשמין אבן תחת
ראשם ליל ט' באב, ורמז לדבר, 'ויקח מאבני המקום' (כה, יא), ובית
המקדש ראה, דכתיב 'מה נורא המקום הזה', וחרבן המקדש ראה.
וקשה, היכן רמזו בפסוק שיעקב ראה החרבן.

אלא כך פרושו, 'מה נורא המקום הזה', הינו הבית המקדש שראה,
ואחר שראה הבית המקדש לא אמר 'זה בית אלקים', אלא אמר 'אין
זה' אותו הבית המקדש שיהיה קים לעד, שזה עתיד לחרב, ומהו
הבית המקדש שיתקיים, מה שיבנה הקדוש ברוך הוא מעצמו, 'כי
אם בית אלקים', אמנם מקום 'זה' לעולם הוא 'שער השמים', וכולי
עלמא מכונים לבם בתפלתם דרך בית קדש הקדשים. (אות ו)

בעת צרה אין לאדם הנאה מן העולם

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר
אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש (כה, כ). במדרש (ב"ר ע, ד),
מאי לאמר, לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה.

יש לומר טעם למה מצוה לדר בעת צרה, ואינו בכלל טוב אשר לא
תדר' (קהלת ה, ד). דבסתם בני אדם יותר טוב שלא לדר, כדי שלא לאסר
עליו יותר ממה שאסרה התורה, כדכתיב (קהלת ז, טז) 'אל תתחכם
יותר'. וכן חנה, לפי שהוסיפה הנגיעה, באה אדרבא לכלל חטא (ב"ר
יט, ג). והנזיר נקרא חוטא, לפי שצער עצמו מן היין (נזיר יט, א).

אמנם כשהוא בעת צרה, שבשביל הצרה אינו יכול להנות מהעולם
הזה כרצונו, וכמו שאמרו בגמרא (ברכות נו, ב) שמתחמת הפסדו לא יוכל
לאכול ולשתות, אז מתר לו לאסר עליו איזו הנאה, שהרי מעתה כך
הוא רצונו של הקדוש ברוך הוא ששלא אליו צרה זו. (אות ז)

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידכונים: 02-80-80-600
נערך ע"י המחנך הרב ינון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
יו"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.
ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3
וזכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

זרע שמשון ע"ר 580624120

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת ויצא

מבית שבת טיש

מתוך סדרת "מדות טיש" על פל פרשות השבוע

ניתן להשיג בכל חנויות הספרים

נושא השבוע: ותננת

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אחת המדות הטובות והפעולות שצריך האדם לקנות לעצמו, היא מדת התננות. התנן הנזכר לנו, מעביר על מדותיו, סלחן ואינו נוטר שגאה. והפוכו הוא הקמצן והפילי, הנוטר והקפדן. חז"ל אמרו במדרש, שהתורה למדה את האדם להיות ותנן בתוך ביתו, ורבי ישראל סלנטר מוסד תנועת המוסר, קבע את המדה של "צדק - ותנן משלה" ברשימת ההנהגות שפיל אדם מישראל צריך לנהג בהן. לדעת חלק מהראשונים, התננות היא אחת מסעמי מצוות שמיטה, כדי להרגיל את האדם לתור משלו למען האלת, וכבר קבעו הקדמונים, שמדת התננות היא במעלה גדולה יותר ממצוות הנדיבות. מי שרכש לעצמו מדה זו של ותננות והתרגל לחיות עמוה, הופך להיות אהוב לשמים ונחם לבריות, שכן מקבל הוא על פלם, אין הוא נוקם ונוטר, מתפייס על נקלה ומקבל את הכל באהבה ובשמחה. מדת התננות נחלקת לחלק הגוף וחלק הנפש, גם בכך שהאדם מותר ממונו למען האלת, ובנפשו הוא מוהנעלבים ואינם עולבים. הנוהג במדת התננות זוכה, שגם בשמים מתנהגים עמו במדת התננות, מדה כנגד מדה, וגם אם חלילה נכשל ולא מתנהג פראוי, מוחלים לו בשמים פלש שהוא סולח ומוחל לכל מי שפוגע בו ומעביר על מדותיו, ונוהגים עמו לפנים משורת הדין. מדת התננות מביאה את האדם להיות מאשר ושמה, תנין רגועים ושליים, ולעולם אינו מגיע לידי פעס. הוא רצוי על הבריות והאשר מנת חלקו. וכל זאת על ידי עבודה עצמית של התגברות על הפעס, ומבלת כל מה שמתרחש באמונה, שהכל מה.

על הפסוק: "ויהי בבקר ותהה הוא לאה", מביא רש"י את דברי חז"ל: "אבל פליה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב ספנים לרחל, וכשראתה רחל שמפנין לו לאה, אמרה 'עכשו תכלם אחותי'. עמדה ומסרה לה אותן ספנים". ומפאן למדו חז"ל במסכת פלה רבתי: "העבר רצונה מפני רצון חבריה, שפן עשתה רחל לאה". מעשה הוחר של רחל אפנה, היא נפלאה ונעלה מבינת אנש, שהרי בכך שוחרת לאחותה לאה להנשא ליעקב אבינו, העמידה את עצמה בסכנה שפא תנשא לעשו, והתרה על פל יצירת עם ישראל מפנה. אולם לבסוף, לא רק שלא הפסידה מפעשה הוחר שלה אלא גם הרויחה, שהרי סופה שיעקב נשאה לאשה, ורק בזכות הפעשה האצילי שלה נקודה בבנים, כפי שאמר "ויזכר אלקים את רחל", ומפרש רש"י "זכר לה שפסדה ספנים לאחותה". וכה גדולה זכות הוחר של רחל, עד שאמרו חז"ל, שבפעשה שנגזרה גלות על ישראל, עמדו אברהם יצחק ויעקב ובקשו מהקב"ה לרחם על בניו ולא נענו, וכאשר באה רחל והזכירה את מעשה הוחר העצום שלה, מיד התגלגלו רחמי של הקב"ה ואמר לה: "בשבילך רחל, אני מחזיר את ישראל למקומן". ולכאורה עולה התמיהה מאלה, הרי אברהם ויצחק התנסו בניסיון העקדה, ואודע לא עמדה להם זכות זו, עד שבאה רחל עם זכות התננות שלה? אלא מפאן אתה למד, שפעלת הוחר של רחל, היתה בגלל שהוא ותור לצמיתות ולכל הדורות הבאים, ולא רק מעשה רגעי אחד של התגברות על המדות, שהרי ידעה בנפשה שהיא תראה פלה עתה את יעקב בחזי האבות חי עם אחותה לאה, והיא נצבת מרחוק בהפסידה את אשר תיה. ולכן הכריעה התננות העצומה שלה את הפך, עד שנגזלו בני ישראל מן הגלות. וכה היו צדיקים מטעימים ואומרים: "בשעת רצון ונסיון, מסגל האדם להגיע לידי מסירות נפש נפלאה והוא מוכן להקריב את כל פלו למען הקב"ה ותורתו. אולם לתור לחברו מהפוגיע לו ולחלקו, זהו הקשה שבנסיונות".

רבי משה סולוביצ'יק משנין, נכדו של רבי חיים מבריסק, שוחח פעם אודות מדת התננות של יעקב אבינו, ובתוך דבריו אמר פו: "המעין במעשיו של יעקב אבינו, וקורא את הנהגתו בשעה שנפגש עם אחיו עשו, מדה בנפשו שיעקב יצא מנצח וידו של עשו היתה על העליונה, שהרי יעקב נבע לפניו ושלה לו דורון של פבשים ועזים לרב. אולם לאמתו של דבר, מי שנצח הוא דוקא יעקב ולא עשו, שהרי הוא השיג את מה שרצה, והצליח לשמר את עם ישראל ולהצילו מידי עשו. ואמנם בשעת מעשה היה נראה הוא הנצח ויעקב עמד לפניו בהנעה, אולם במבט ארוך טוח רואים אנו שיעקב השפיל להשתמש במדת התננות, ויצא פאשר ידו על העליונה. והוא אפוא סוד התננות, לדעת שאין טוב יותר מאשר לתור, מפני שסופו של הקותר לצאת מנצח".

בזקנותו של ה"חפץ חיים", הלך פעם ביום הרך גשום מביתו אל בית המדרש. פאתם ימים לא היו הדרכים סלולות ובבושות כמו בימינו, ובימי הגשמים הפכה האדמה להיות בוצנית ופלאה ברפש. היו התושבים מניחים קורות עץ ארכות לארוך הרחוב ופוסעים עליהן, ופך ה"חפץ חיים" הלך באותו יום על קורה מעין זו. לפתע, הגיע אל מולו קצין נכרי צעיר, שפסע פפאון ההפוך של הרחוב, ומפנין שהקורה לא היתה רחבה דיה פדי מעבר של שני אנשים, ירד ה"חפץ חיים" מהקורה, והמיתין עד שהקצין יעבר לפניו. הלה התפעל מאד מהיחודי הניון שפנה לו את הדרך, ובעת שעבר על פניו קרא לעברו: "אתה תחיה עוד שנים רבות, בגלל מדת הוחר שלך. מתוך רגע נפשי נפלא". ואמנם, ה"חפץ חיים" הפליג בזקנה עד גיל תשעים וארבע שנים, והרופאים שבדקוהו בזקנותו אמרו, כי לבו פועם פאפון תקין כמו של ילד פן תשע. זו דגמה של ותננות נכונה, מתוך נפש בריאה הידעת מה יעקר ומה טפל, ואשרי האדם אשר דבק במדה זו, וחזיו מאשרים ללא גבול מדה.

היצירה שמהדירה בקוראיה מידות טובות

חיים מבית הוחר של רב המסר "שבת טיש"

מידות טיש

מידות והליכות בראי פרשת השבוע

• ב' כרטיס •

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה לאור

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות

לפרטים והזמנות מרחיב כרטיס מידות: 02-5806777 • דוא"ל: 5806777@gmail.com

1240 עותדים מודפסו
900 עותדים מודפסו
144 עותדים מודפסו

טוב יותר להתחבר עם עמיהארין שותרת בממונו במשא ומתן, מלהתחבר עם תלמיד חכם שעצרו ומקפדן. (רבי יהודה החסיד)

נמשל

למה הדבר דומה

השר הביט בנעשה בפליאה, ולא הבין מדוע בקש ממונה הרב לצאת אל החצר, שכן צוחותיהם של התרנגולים כמעט החרישו אזנים והוא נזעק לדבר עם הרב בקול רם. "תן לתרנגולים את מזונם", הורה הרב לשמשו, והלה נטל בידיו חפץ של זרעונים והשליכם אל בינות התרנגולים. מהומה רבת פרצה במקום, והצוחות כמעט הגיעו עד לב' השמים. התרנגולים שהיו מרעבים כהגון, התנפלו מתוך רעב על הזרעונים המעטים שנשרו ארצה, והחלו להתפתש ביניהם עד זוב דם. אף אחד לא רצה לוותר למשנהו ולא העלה על דעתו לאפשר לאחר לגשת אל הגרגרים. זה נקר את עינו של זה, זה קרע את פרבלתו האדמה של משנהו, האחר שרט בצפרניו החדות את ראשו של העוף שנאבק עמו, והמקום כלו היה לחרדת אלקים. השר הביט בעינים קרועות במתרחש, ולא הבין את פנתו של הרב. לאט לאט הלכו הקולות ונחלשו, התרנגולים נפלו שדודים לאחר הקרבות הפורים על ערמת הזרעונים, ושכבו על הרצפה כשהם מתבוססים בדמם. ובעוד השר לוטש את עיניו בתמהון אל המחזה המוזר שלפניו, הסב הרב את תשומת לבו אל התרנגול השבועים ואחד, השדוף והזעיר, שהתחבא בפנה נסתרת בפרתו החצור, ולא נטל חלק במהומה הגדולה. הלה המתין בסבלנות לשוף המלחמה, ולאחר שכלם הכרעו ארצה, הגיח ממחבואו בגאון והדס באטיות אל מרפו החצר. באין מפריע ומשטין, עמד התרנגול הקטן ונקר בהנאה את גרגרי המזון, השביע את נפשו בשלוה, אין פרוץ ואין יוצאת ואין צוחה. "האם קבלת כבר תשובה לתמיחה?" שאל הרב את השר, אולם הלה הביט בו בעיני עגל מפלבלות, כשכלו תמיחה ומבוכה. "הבה ואסביר לך", אמר הרב אל השר הנבוך. "בחצר זו עמדו שבועים תרנגולים, המשולים לשבועים הזאבים שהם שבועים האמות בעולם. התרנגול הקטן הוא הסמל של עם ישראל, הזעיר מכל העמים והחלש בכוחו. התגרה שבין התרנגולים, הנה דגמה למלחמה העולמית שתפרץ ברבות הימים, עם ביאת משיח צדקנו, כאשר הקב"ה יסכסך בין אמה לאמה ובין עם לעם. כל העמים, שאינם מסגלים לוותר זה לזה, ילחמו ביניהם עד זוב דם, והמלחמה ביניהם תהיה מלחמת חרמה. היחידים שלא יטלו חלק במלחמה, יהיו בני ישראל, שיעמדו מן הצד פאותו תרנגול קטן ושדוף, מתוך מדת הנתרנות. אולם, כאשר תסתים המלחמה העקבה מדם, וכל העמים יפלו שדודים תחתיהם, יעמד המלך המשיח בגאון וישלט על העולם כולו, וכל הבריאה כלה תהיה נכנעת תחתיו, כ"מלאה הארץ דעה אתה", פנים לים מכסים".

הנמשל

משל נפלא זה, המשיל רבי חיים מוולוז'ין לאחד משרי הממשלה הרוסית, שתמה בפניו על אמונת ישראל בזמן ביאת המשיח, ובשמוש במדת הקנאה וחסר הנתרנות שבפעמי העולם, הצליח להניח את דעתו במה שעתידי להיות בזמן הגאולה, וקיים הנבואה: "וסכסכתו מצרים במצרים ונלחמו איש באחיו ואיש ברעהו, עיר בעיר ממלכה בממלכה, ומלך עז ומשל בם נאם האדון ה' צבקות".

הרוזן סרגי אוברוב, היה איש אצלה בכיר, וכהן כשר ההשכלה בממשלת רוסיה הצארית. חקרן בלתי נלאה היה, ותמיד שאף להפיר תרבויות שונות וארחות חיים. ביחוד, היה חוקר את דת ישראל, מתחקה אחר ארחות חיהם של יהודי רוסיה ומתעמק בדברי מיהם. מפעם לפעם, היה בא בדברים עם תלמידיו חכמים ויודעיספר, מתוכח עמם בענינים שונים, והם היו עונים לו כאנולו. משיבים לו מנה אחת אפים, ומוכיחים לו את חסר הבנתו הבסיסית בתורת ישראל, ואת בערותו הגדולה בעניני רוח וחקמה. פעם, הזדמן השר לארוע ממשלתי חשוב, בה השתתף גם אחד מגדולי הדור, שנודע בגאונותו המפלגת ובפכחותו העצומה, והוא מצא את ההזדמנות לבוא עמו בדברים בענינים שונים שהטרידו את מנוחתו. "אמר נא לי", פנה השר אל הרב בשאלה, "מתעמק אני תכופות בספרי תורת ישראל, והנה קראתי שם דבר מסים שאיני יכול להבינו בשום אופן, ומבקש אני לשמע מפיך הסבר על הדבר. הרי מאמינים אתם כלכם, כי לעתיד לבוא יבוא משיח בן דוד ויגאל אתכם מהגלות בו אתם שרויים, והוא עתיד למלך על העולם כולו, וכל האמות שבתבל יהיו נכנעים תחתיו. ואני עומד ומשתומם, הרי אתם היהודים ידועים בפאנשים פקחים ומנסים, סוחרים ממלחים שאי אפשר לרמותם בנקל והולכים שולל, וכיצד יכולים אתם להאמין בדבר פה מוזר, שעתידי לבוא אדם מסים, איש בשר ודם, ולהשתלט על כל העולם כולו?".

שמע הרב את דברי השר, ובת שחוק נלבבת התפשטה על פניו. "אדוני השר, יש באמתחתי הסבר נפלא לתמיחה, אולם מכיון שאין השעה מתאימה עכשו להסביר לך דבר זה, אבקש להטריח את מר, לבוא לבקר את ביתי בעוד שלשה ימים בשעה פלונית, ואז תבחר פל הענין על בריו". היום השלישי הגיע, ומיד בראשית היום הזמן הרב את שמשו והטיל עליו משימה מוזרה ביותר. "צא נא אל שוק העופות שבועיר, וקנה שם בכסף מלא, שבועים ואחד תרנגולים חיים. אולם עליך לבדק היטב את התרנגולים, ולדאג שכלם יהיו גדולים ושמינים, בריאים וחזקים, חוץ מאחד שיהיה דוקא תרנגול קטן ורזה, חלש ומפחד. אסף את כלם בחצר הבית, ואל תתן להם לא מזון ולא שתיה, עד שאצנה אותך לעשות כן". לא עברה שעה ארפה, והרב לא היה צריך לקבל את אשורו של השמש כי בצע את המשימה במלואה, שכן קולות הקרקורים של התרנגולים הרבים, כמעט החרישו את האזנים. הללו קפצו ברחבי החצר בעליזות, התפתשו זה עם זה וקרקרו בקולות רמים בדרשיה נחרצת לקבל את מזונם. אולם השמש היה מנוע מלעשות זאת, שכן הרב הזהירו שלא לעשות כן, ולבו נחמץ לראות את שונעתם של העופות המסכנים, המצפים למזונם, ואין.

לפתע נשמע קול שקשוק אופני עגלה, וכרפרתו של הרוזן הנכבד עברה בסמוך לבית. בלווי משמר פבד, נכנס השר הביתה, והרב קבלו במאור פנים, הושיבו בכבוד רב ליד שלחנו והחל לשוחח עמו על דא ועל הא. "הבה נצא מעט אל החצר", אמר הרב, ונוכל להמשיך בשיחתנו באויר החץ שבחוגי". צאו השנים החוצה, ואת פניהם קבלה עדת התרנגולים הגדולה שבחצר בקרקורים עזים.

מְרָגֵל

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

עצמו מהערבות. גם אנכי מצוה ומשבע מאבותי שלא אהיה ערב בשביל אדם, פן אנכי מצוה אתכם בתקף צווי, והשמרו לכם בזה במאוד. (השל"ה הקדוש)

• עצה להנצל מאונאת ממון, לותר מממונו לאחרים שלא יפנס בחשש גזל. וכך כותב בעל "סוד ושרש העבודה": "הייתי נזהר מאד בעון גזל, וותרתי מממוני שלא אכניס את עצמי חס ושלום בגזל ממון אחרים, אף פרוטה אחת, והזהירו גם אתם מספק גזל". (הצוואה הקדושה)

• אפשר לקים את מדת הותרנות, על ידי שאין עומדים על המקח, ויש צדיקים שנהגו שלא לטל עדף, פדי להרגיל את עצמם במדת הותרנות. ואין זו הנהגה קבועה לכל אחד, אבל צריך להרגיל את עצמו לותר בעת הצרה, ולא לעמוד על פנים קטנים. (שערי תורת הבית)

• אשרי המותר תמיד בכל מחלקת וחושב וממנו איבה, וזאת בדברים שאינם נוגעים להלכה, אבל בדברים שנוגעים לתורה אסור לותר. וכן אמרו "אל תהי צדיק הרבה, שלא יהא אדם מותר על התורה". (אמרי אפרים)

• המדה החשובה ביותר שיש לשים לב אליה בחנוך ילד קטן שמתחיל ללכת לתלמוד תורה, היא מדת הותרות. בזמן שהילדים משחקים ומקבלים מיני מתיקה, לחנכם בדרכי נעם למדת הותרות. כי מדה זו תעמוד לימנם בכל חייהם, שהרי מותר לא רק שלא מפסידים אלא גם מרויחים. ובמצאיות רואים בזמננו, עד כמה גדול הצורך בחנוך זה, מפני שאין רגילים לותר לאילת. (רמ"י ליפקוביץ)

• מי שהוא ותרן יש ברכה בהשפעה שלו, ומי שדואג רק לעצמו ומשפיע בלב רע, אין ברכה במעשי ידיו. ואם כל השפעתו ונתנתו ברוחניות לחבריו ותלמידיו, כננתו רק להנאת עצמו, אין בכחו להשפיע על אחרים. (מבשר טוב)

• מעלת הותרנות היא מדת חסידות ואינה מעקר הדין, ולכן אין להכריח ילדים קטנים להתנהג במעלה זו ולותר תמיד לאילת, אלא לשוחח עם הילד על מדה זו, לכוננו לצעד בה ולהשתדל להתגבר על עצמו, והכל בדרכי נעם ובשום שכל. והדרך המעלה ביותר להגיע למדה זו אצל חניכים צעירים, היא על ידי ספורי צדיקים ועבודות מאלפות של גדולי תורה, ובכך מחדירים בהם את החשיבות של תקון המדות והשכר הגדול המצפה למי שפותר משלו למען השני. (אשר יצווה)

• מי שהוא מותר לחברו ומעביר על מדותיו, מעבירים לו על כל פשעיו. (מסכת ראש השנה)

• למדה אותה התורה שתהא ותרן בתוך ביתך. נשפך יין הוי ותרן - להנחיל אהבי יש. נשפך שמנה - ואצרתיהם אמלא, נקרע כסותך - ימלא ה' כל משאלותיך. שתהא ותרן עם בני ביתך בעניני ממון, ואל תטיל אימה יתרה בעבורך, כגון כאשר נשפך יינה או שמנה. (במדבר רבה)

• וכל מבין דרכי התורה ומשיג לדעת אפלו מעט בחין ערפה, ידע בברור כי המפאז מממונו אל הצריכים - נוסף עוד, וחושב מישר אף למחסור. כי ה' ידן את האדם לפי מעשיו, ויעניקוהו מברכתו כפי התקרבו אליה. ומדת הפילות מחצה של ברזל בינו ובין הברכה, והנדיבות חלק מחלקי הברכה, ישמע חכם ויוסף לקח. (ספר החינוך)

• אחד הטעמים למצות השמטה, היא כדי לקנות את מדת הותרנות. כי אין נדיב כנותן מבלי תקנה על הגמול, ורצה הקב"ה להיות ברואי מלמדים ומרגלים במדת החסד והרחמים, כי היא מדה משפחת, ומתוך הכשר גופם במדות הטובות יהיו ראויים לקבל הטובה. (שם)

• והוי רצוי לאחיה ולחבריה, ואל תשכב בליטה וקטטה לה עם בני אדם, אף לה ותרצה אותו עד שיתפייס. ואף אם חטא לה, בקש ממנו פייס, ואל תאמר 'הן חטא לי ועליו לבוא לפייסי', אלא כף את יצרה ולה אליו למען לא יגבה ללבך ותהיה מתעב לפני הבורא. (רבנו יונה)

• וותרנות היא מדה טובה, ומדת הותרנות בבית צריכה רבה, והיא גזרת יהלום לענן השלום, ואבן טובה לענן האהבה. מה טוב הותרנות לכל אשר אתו, משים שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומבריח קטטה ואיבה, ועל כל פשעים תכסה אהבה. ולפעמים שמדת הותרנות תחיה בעליה ותצילהו מצרה וצוקה, מה טוב חלקה, לא ידע אנוש ערפה. וכילי כליו רעים, רע לשמים ורע לבריות, רע לביתו ורע לעצמו, וירחיק ממנו אוהב ורע ולא ינוה בננה שלו, כי מרבה מחלקת וקטטה, וגורם נפש כיתחטא, ויקחו ממנו שלא מדעתו, לא תמוש רעה מביתו ויהיה נמאס ונבזה, ודל ורזה, וימסר נפשו למיתה, וירד מטה מטה. (פלא יועץ)

• מדת הותרנות טובה, אמנם זהר האדם בותרנותו במה שהזהירו רבותינו ז"ל עליו, לעולם ישמור אדם

מהלל

מספורי חז"ל

הפרוטה, שהיה רע בעיניו לדקדק בדבר קל שאינו ממוזן". אולם רבי זעירא תמה על-כך: וכי מי שאינו ותרן אינו נחשב לאדם כשר? אלא מדה נעלית מאז היתה לו לאיוב, שלא רק ותרן בממונו היה, אלא גם ותרן בנפשו היה, והיה מעביר על מדותיו, ושותק ומותר כאשר היו מקללים ומבזים אותו, מקבל את יסוריו באהבה ואינו עונה. (מסכת בבא בתרא וירושלמי סוטה)

פעם אחת, נזקק רבי אלעזר לצאת לצרכיו, ונכנס לבית הפסא של בני העיר. בעודו מבקש להכניס, הגיע לפתע לשם איש רומאי אחד, אדם גס ורע-לב, והוא דחף את רבי אלעזר וגרשו מהמקום, כי בקש להכניס לפניו. ותר רבי אלעזר על-כבודו, לא התוכח עם האיש והמתין בסבלנות בחוץ. אולם מן השמים קנאו את כבודו של רבי אלעזר, ולפתע הגיח נחש דרקוני מספן מאד מתוך האדמה, והפיש את הרומאי בבטנו, והוא מת ביסורים קשים ובבזיון נורא. כשראה זאת רבי אלעזר, הרים את עיניו לשמים ואמר: "מודה אני לפניך ה' אלקי, על-הנס הגדול שעשית עמדי, והתקים בי הפסוק 'ואתן אדם תחתיו ולאמים תחת נפשך', אל תקרי אדם אלא אדם", כי אותו אדם שהיה רומאי ומרע אדם, מת תחתיו והוא נצל לחיים בזכות הנתרנות שבו. (מסכת ברכות)

רבי אליעזר בן-הורקנוס הלך פעם בדרכו, ועבר ליד בית אחד באותה שעה, היתה אם הבית עסוקה בנקוי ביתה, והשליכה את כל האשפה שבבית אל-הרחוב, בלי לבדק לפני-כן אם מאן-דהו עובר שם, ורבי אליעזר התפסה פלו באשפה מצחינה. לא פעס רבי אליעזר ולא תבע את כבודו, אלא התעטף במדת הנתרנות, ואמר: "מקבל אני באהבה את היסורים והבזיונות הגדולים שקבלתי, ומקנה אני שבעקבות זה, יתחילו החברים שלי לכבד אותי, ויקרבו אותי אליהם. ובכך יתקיים בי הנאמר 'משאפת ירים אביון'". פי רבי אליעזר היה חולק על חכריו עד שרחקוהו מהם, ובכך שהתגבר על מדותיו והלך בדרכו הנתרנות, קנה פי הם יקרבוהו אליהם שוב. (ירושלמי מועד קטן)

אשתו הראשונה של התנא רבי יוסי הגלילי, היתה אשה רעה וגרמה לו צער רב. היא נהגה לבאות אותו לפני תלמידיו והיתה מציקה לו מאד, והוא היה שותק ומקבל את יסוריו באהבה, מתוך ותרנות ואצילות נפש. הצטערו התלמידים בצער רבם ושאלוהו: "מדוע אין אתה מגרש אותה?" אולם הוא התנצל שאינו יכול לעשות זאת, מפני שכתבתה מרבה מאד, ואין בידו לשלם לה ולשלחה מלפניו בכבוד. לימים, הגיע רבי אלעזר בן-עזריה לבקר את רבי יוסי, והזדעזע לראות את התנהגותה הנלוזה של אשתו, ותמה אף הוא בפניו מדוע אין הוא מגרשה. וכאשר שמע שהסבה היא בגלל שאין לו כיצד לשלם את כתבתה, אמר לו רבי אלעזר, שהיה עשיר מפלג ובעל נכסים רבים: "אני אשלם את כתבתה,

בשעת גלות בני ישראל וחרבן בית המקדש, קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה, ואמרה לפניו: "רבוננו של-עולם! גלוי לפניך שיעקב עבדך אהב אותי אהבה יתרה, ועבד בעבורי לאבי במשך שבע שנים. וכאשר שלמו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי, יעץ אבי להחליפני בשביל אחותי לאה, והיה הדבר קשה עלי מאד כאשר נודעה לי דבר מזמתו. והודעת לי בעלי על-כך, והוא מסר לי ספן שיכיר ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני. אולם לאחר מכן נחמתי בעצמי, סבלתי את תאוותי בלבי, ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה ולרעב, ולכן מסרתי לאחותי את פל-הסמנים, כדי שיהיה סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שבשעה שדבר עמה בלילה, שתקה היא ואני השבתי לו על-כל דבריו, כדי שלא יכיר את קול אחותי, ובכך גמלתי עמה חסד ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אני, שאיני אלא בשר ודם, עפר ואפר, לא קנאתי לצרתי ולא הוצאתי אותה לבושה ולחרפה, אמה הרחמן מלך חי וקיים, מפני מה קנאת לעבודת פוכבים שאין בה ממש והגלית את בני, ונהרגו בחרב ועשו בה האויבים פרצונים?! מייד נתגלגלו רחמי של-הקב"ה ואמר לה: "בשבילך רחל, אני מחזיר את בני ישראל למקומם". וזה הוא מה שנאמר "פה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על-בניה, מאנה להנחם על-בניה כי איננו". וכתוב "פה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מודמעה, פי יש שֶׁכָּר לפעלתך נאם-ה' ושב מִאֶרֶץ אוֹיֵב", וכתוב "ויש-תקוה לאחריתך נאם-ה', ושב בנים לגבולם". וראים אנו פאן, כי בשעת חרבן בית המקדש, כאשר באו אברהם יצחק ויעקב ובקשו שהקב"ה ימחל לבני ישראל, לא שמע להם, עד שבאה רחל אמנו ובקשה מהקב"ה שיזכר לה את פת היתור שלה ללאה אחותה בזה שמסרה לה את הסמנים, אזי הקב"ה שמע לקולה ואמר "ושבו בנים לגבולם". כי מותר לא מפסידים, שהרי רחל היתה עקרה בטבעה, ואם יעקב היה מתחתן עמה ראשונה, לא היתה נפקדת בזרע, ויעקב היה מגרשה ולא היה לה חלק ביצירת עם ישראל. אולם בזכות היתור שלה, נאמר עליה "ויזכר ה' אלקים את רחל", שהקב"ה זכר לה את הסמנים שנתנה ללאה, ובזכות זה זכתה ונפקדה בבנים למעלה מדרך הטבע, ונמצא שמתור לא מפסידים, אלא רק מרויחים. (מדרש איכה)

תם וישר וירא אלקים וסר מרע, היה איוב מארץ עוין, שחז"ל נחלקו באיזו תקופה היה חי ואם לא היה אלא משל. ואמר רב תחליפא, מדוע מכנה איוב בתארים כה נכבדים "תם וישר וירא אלקים וסר מרע"? מפני שהיה ותרן בממונו, והתנהג בחייו במדת הנתרנות. וכן אמר רבי אבא בר-שמואל: "איוב ותרן בממונו היה. מנהגו של-עולם נותן חצי פרוטה לחנוני, איוב - ותרן משלו". ומכרש רש"י: "מי שיש לו מלאכה מעטת לעשות, ואמר לפועל חצי פרוטה אני נותן לך, ונלך אצל חנוני ותקנה בפרוטה לחם או ביצים ונחלק, איוב ותרן לחצי פרוטה משלו, ונתן לו את-כָּל

מתפל

אמרות ופתגמים

● למה תסבל יסורים בעולם, ובעולם הבא גיהנם על עוונותיך? טוב לך אם תסבל חרפת אנוש ולא תעניה, ותשמח ב'יסורים' אלה, כי רפואה הם לנפשך, וזרח ב'חשך' אורך. (רבי אלעזר אזכרי)

● נוח לאדם להתחסד ולהוסיף סיגים בדברים שבין אדם למקום, מלפנים לפני משורת הדיו בין אדם לחברו. (התחום סופר)

● החכם מותר והשוטה אינו מותר לעולם, ומי שרגיל לותר חוסך ממנו שגאה ומחלקת וצרות. (שערי תורת הבית)

● "לכן אמר, הנני נתן לו את-פירתי שלום" - למה הזא"ז של שלום קטועה? כדי להורות לאדם, שרק על-ידי מדת הויתרנות, שמתחילה באות וא"ו, נתן להגיע לשלום אמתי, ורק אם האדם משנה מרצונו כפי שהזא"ז משנה מחברותיה, למען השלום. (פני התורה)

● אמר רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה". מדוע? לפי שהאדם המוכן לותר לזולת, מוכן ומסוגל לותר גם לקב"ה ולקבל את-דינו באהבה, ולכן אמר הכל הזקן על-ידי ז'אידך זיל גמר... (החזון איש)

● רב המחלקות יכולות הן להסתים בכי-טוב, באשר ילכו הצדדים במדת הויתרנות, ותמיד טוב יותר להיות מן המותרים מאשר המנצחים. (ארחות ישר)

● המתבון לחיים מאשרים, היא מדת הויתרנות. להתרגל לותר לשני, ולא לנסות להיות תמיד הצודק. (שביל המידה)

● אין גבול למדת הויתרנות, וכל המוסיף בה הריהו משבח. שברו גדול מאד והוא זוכה למחילת כל-פושעיו ולמעלות גבוהות ונשגבות. אולם, פליה בתנאי שהויתרנות נובעת מגבורה פנימית של המותר ומהחלטה שכלית בגבורה אמיתית, להיות מעביר על מדותיו כמו שלמדונו חז"ל, ואשרי להורים שזכו שזרעם נודג כד. אך אם הויתרנות של ילדים נובעת מחלשה נפשית ומחסר בטחון עצמי, אזי מטל על-ההורים לטפל בדבר כדי לרומם את-נפש הילד לעמד על-שלו, ונתן להבחין בקלות ממה נובעת הויתרנות, מגבורה פנימית או מחלשה נפשית, ויש לעמד על-המשמר בדבר. (שאלת שלום)

● שאלו תלמידיו את רבי נחוניא ברי הקנה: במה הארכת ימים? אמר להם, ותרן בממוני הייתי. (מסכת מגילה)

● העבר רצונך מפני רצון חברה, שכן עשתה רחל ללאה ודוד לשאול. העבר רצונך מפני רצון שמים, שכן מצינו ליעקב שלא נשק ליוסף. (כזה רבתי פרק ג')

● ארבע מדות בדעות. נוח לכעס ונוח לרצות - יצא הפסדו בשכרו, קשה לכעס וקשה לרצות - יצא שכרו בהפסדו, קשה לכעס ונוח לרצות - חסיד, נוח לכעס וקשה לרצות - רשע. (מסכת אבות)

● לעולם יהא אדם מ'הנרדפין' ולא מ'הרודפין'. שאין לך נרדף בעופות יותר מתורים ובני יונה, והכשירן הפתוח לגבי מזבת. (מסכת בבאיתא)

● אמר רבא, כלי-המעביר על-מדותיו מעבירין לו על-כל-פושעיו, שנאמר "נשא עון ועבר על-פשע", למי נשוא עון? למי שעובר על-פשע, ומפרש רש"י: המעביר על-מדותיו, שאינו מדקדק למדד מדה למצערים אותו, ומניח מדותיו והולך לו. (מסכת ראש השנה)

● אמר דוד המלך: "בקמים עלי מרעים" - באשר באים אלי בבקרת, "תשמענה אזני" - אשמע את-הדבר ואראה אם יש אמת בדבר, ולא אדחה את-הדבר בעקשנות וגאווה. ומה שכרי? "צדיק בתקר יפרח" - אצפה להתעלות במעלות המדות, כעץ התמר העולה ופורח. (שלום ורעה)

● אל תחזיק פעם עס-חברך יום אחד, הפנע לפניו לבקש ממנו מחילה קדם. (הרא"ש)

● אם עיני שכל לך, היה לך לחפש אחרי מי שיצער אותך, פי חיים אתה מבקש לך. (רבי ידים ויטא)

● "צדיק ורשע, מי נדחה מפני מי? צדיק מפני רשע". וההסבר הוא, שהצדיק מותר תמיד, כי העקשנות שלא לותר באה בדרך כלל מגאווה, והגאותן חושב שאם יותר לשני, יתמעט ערפו, ואינו יודע שבאמת הדבר הוא להפך, ולכן הצדיק נדחה ומותר, וסופו שהוא מנצח. (ארחות ישר)

שהוא בעל-צדקה גדול ומחלק כסף רב לעניים! לא נותרה לאשתו הבררה, עד שגלתה לו את האמת, שבבער היתה אשתו של רבי יוסי, ובגלל התנהגותה הקרשעת, גרש אותה ובכך הפסידה את-כל עולמה. יום אחד לא הצליחו השנים לאסף כמעט כלום, ובדרךכם עברו ליד הרחוב שבו התגורר רבי יוסי, והבעל דרש בתקוה להכניס פנימה, אלא שהאשה סרבה מרב בושה. החלו השנים להתנפח בדבר, עד שרבי יוסי שמע את הצעקות. כשראה אותם בבזיונם והבין שהיא אשתו לשעבר, התמלא עליהם רחמים וחמלה והעביר על-מדותיו באצילות נפש ונפלאה ומתוך מדת הויתרנות. הכניס את בני האג אל אחד מביתו, והעמיד את הבית לרשותם ללא תמורה, ואף הודיע להם כי הוא יכניס אותם כל-ימי חייהם וידאג לכל צרכיהם, כדי לקדם את הנאמר: "ומבשרך לא תתעלם". (ירושלמי כתובות)

ובלבד שתגרש אותה, כדי שלא תמשיך לבאות אותך ברבים". עשה רבי יוסי הגלילי בדבריו, ונשא תחתיה אשה צדקנית ובעלת מדות מתקנות. אותה אשה רעה, לא למדה לקח ומוסר והמשיכה בדרךיה הרעים, עד שלא מצאה אל-מי להנשא, אלא לשוטר העיר. עברו ימים ושנים, ובעלה חלה ונפל למשכב, אבד את כל עשרו וירד מנכסיו, וגם התעורר בשתי עיניו, רחמנא לצלן. עני ומחסור באו אל-ביתם, ומחסר בררה היתה האשה מתלנה אל-בעלה הסומא, ומחזרים שניהם על פתחי בתי העיר, כדי לקבץ נדבות מבני המקום למזונם. וכאשר היו מתקרבים אל-הרחוב בו התגורר רבי יוסי הגלילי, היתה האשה מובילה את בעלה לרחוב אחר, ומדלגת על-המקום כדי שלא תתבזה בעיניו. אולם הבעל חש בכך ותמה באזני אשתו: "מדוע אין את נכנסת לרחוב זה? והרי כאן גר התנא רבי יוסי, ששמעתי עליו

מספר

ספורי צדיקים

בשנותיה הראשונות של המושבה החדשה 'יסד המעלה' שבגליל, פּרץ ופּוּחַ בין המתיישבים החדשים לגבי נסח התפלה בבית הכנסת שבמושבה. חלק מהמתיישבים דרשו לשנות את נסח התפלה לנסח ספרד, אולם המתיישבים הוותיקים, ובראשם ר' אפרים פישל סלומון שהיה ראש קבוצת המתיישבים, צדדו בנסח אשכנזי פּוּחַ. התישבו הצדדים כּדי לָדוּן בּענין, ולאחר שהתברר כי הרב מצדדים בנסח אשכנזי, בקשו להכריע כּדעתם, אולם לפתע התנהפכה הקערה על פיה. התברר, כי ר' פישל עלה לצפת, כּדי להתיעץ עם דעת רבני העיר, ושם הכיר לדעת כי הנסח המקובל בעיר, הוא הנסח של חכמי צפת הקדמונים בבית יוסף והארז"ל, ולפי זה הגליל כלו כּפוף לדעתם, וחובה על כלם להתפלל דוקא בנסחם. בשו"ב, נשא דברים באזני המתיישבים ובקש מהם להסכים לשנות מנסחם מפני השלום, בהוסיפו את המקובל בשם הארז"ל, שאם יתפללו בנסח שלו, יציל הגליל מחרבן. הדבר היה לפלא, שכן ר' פישל היה ידוע כּאדם העומד על עקרונותיו, ולפתע פתאום הפך לותרן מפני השלום. כּשהגיע הדבר לאזניו של רבי רפאל זילברמן, רבה הנערץ של צפת, התרשם מאד מרדיפת השלום של ר' פישל, וקרא ברגש: "יברך ר' פישל, איש הותר. ותרגומו לשלום שמים, היא תהלתו, ובזכותה יחונן השוכן בפּוּרְוֹמִים את צפת ובנותיה". (חזון בגליל)

כפיא דיהודאי היה איש החנוּהּ הנודע רבי אברהם ליב קלון, מיכירי ירושלים, ומדוּתו נאצלות ומתקנות. בעל חושים חנוכיים מיחדים היה, והוא השפיל למצא את הגישה הנכונה ללבות בני ירושלים בתקופה קשה של תהפוכות שונות בארץ, עד שאמרו עליו גדולי תורה שהציל בחקמתו את ירושלים כּלה. שיחות מוסר רבות נשא בענין תקון המדות, ודרש מחניכיו לעמל על מדותיהם ללא הרף. מעשה באחד מתלמידיו שהזמין מקום באוטובוס מארגו, לנסיעה למירון לכבוד ההולולא בל"ג בעומר. כּנהוג בימים ההם, קבל האיש פרטיס עליו סמן בדיוק מספר הכסא באוטובוס, אולם כּשהגיעו באוּן הנקוב ליציאה אל הנסיעה, הפתע לראות כי אדם אחר, שפּלל לא הזמין מקום מראש, התישב על כּסאו. עמד האברך אובד עצות, ומחסר אונים פנה אל מארגו הנסיעה ודרש ממונו לפנות את האיש הבּלתי קרוא שהתישב על מקומו. גם רבי אברהם ליב השתתף בנסיעה זו, ולאחר שהבחין בפתרחש קרא אליו את האברך שהיה מחניכיו, ואמר לו כּוּ: "מדת הותרנות, היא מדה נעלה ונשגבה מאד. ואין הפננה לותרנות כּאשר אתה צודק בתשעים ותשעה אחוזים, וחברך צודק רק באחוז אחד, כי אז הרי גם כּוּ יש סרף כּלשהו של אי צדק. אלא שותרנות פרושה כּוּן במקרה האה, שאתה צודק במלוא מאת האחוזים, והצד השני אינו צודק כּלל, ולמרות זאת צריך לותר לאילת". למרות הקושי העצום, קבל האברך את דבריו של רבי אברהם ליב ללא עוררין, ובאצילות נכש ותר על מקומו, כּשהוא נאלץ לשבת כּל הנסיעה הארפה במקום דחוק בספסל האחרון. (תורה ודעת)

מדת הותרנות של רבי אליהו לופין, היה נפלאה ונדירה. דגמה לכו ספר הרב וינגרטן מבגליה, על מארע שארע עמו עצמו. היה זה לאחר שבתקופת השואה הצליח להמלט בחסדי שמים מידי הגרמנים, כּשספר תורה בידו, ולאחר נדוידים רבים התגלגל והגיע ללונדון הבירה. כּשהגיעו לשם, התאכסן בבית אחד מידידיו, והלה החל לתור מקור פרנסה בעבורו כּיאה למעמדו. והנה נודע לו, כי בקהלה מסומת בעיר התפנה כּסא הרבנות, לאחר שרבה נפטר לבית עולמו, אולם התברר לו, כי הקהלה כבר פנתה אל רבי אליהו לופין, והגיעו לפניו לקבל את המשרה ולהתמנות לרב הקהלה. פנו השנים אל רבי אליהו, ונסו לברר אצלו אם דעתו לקבל את המשרה, או שאולי יסכים ברב טובו לותר עליה ולהעבירה לידי האוד המוצל מאש. והנה בערב שבת, בעוד השנים מתכוננים לצאת לתפלת ליל השבת, התדפק רבי אליהו לופין על דלת ביתם, נטל את האורח בידו ואמר: "תלונה נא מר אלי, ויצטרף עמי לתפלה בבית הכנסת פלוני". הלה לא הבין את פונתו, אך לפליאתו הכניסו רבי אליהו אל בית הכנסת, הוליכו מידי אל כּתל המזרח בסמוך לארון הקדש, ועוד בטרם הספיק להבין את פונתו, עלה רבי אליהו על הבימה והכריז: "רבותי, הבאתי לכם רב גדול בתורה וביראה". הוא הציג את האורח בפני הצבור, ברך את כלם בברכות מרבות וירד מהבימה, בהשאירו את האורח עומד במקום מכבד בסמוך לארון הקדש. ואמנם התקבל אותו אברך כרב הקהלה, בזכות ותורו הנאצל של רבי אליהו. (לב אליהו)

ספר הרב מטשבין, רבי דב בריש וינדפּלד בעל "דובב מישרים", כי בשעה שהשיא את אחד מילדיו, הזמין לשמחת השבע ברכות, את האדמו"ר בעל "קדשת ציון" מבובוב ה"ד. באמצע הסעודה, שלף הרבי מכיסו סכום כּסף, ושלח את אחד הבחורים לרכש שכר לכבוד השמחה. תמה הרב מטשבין ושאל את הרבי: "הרי אני הוא בעל השמחה, ואני ספקתי את כל צרכי הסועדים ברות, ומדוע צריך הרבי להוציא כּסף מכיסו לרכישת משקאות נוספים שאינם נחוצים?" השיב הרבי ואמר: "הרי כבר מובא בתוספות, שדרך האורח לקנות משקה לכבוד בני הבית בו הוא מתארח, ולכן נוהג אני כּוּ". התפלא הרב מטשבין לשמע הדברים, ואמר בקול נחרץ באזני המסבים: "לפלא בעיני דברי הרבי, שהרי אין תוספות כּוּה בכל הש"ס כּלו". שמע הרבי את הדבר, אולם הוא ותר על כּבודו ולא הגיב מאומה, וכאשר הגיע המשקה, הניח אותו על השלחן וכבד בו את המשתתפים. למים, למד הרב מטשבין את מסכת כּתובות, וכאשר הגיע לדף נ"ז עמוד ב', ראה את דברי התוספות בדבור המתחיל 'השתא', שם מובא כי דרך האכסנאי להשקות את בני הבית כּדי למצא חן בעיניהם. נדהם הרב כּשגלה את הדבר, והתפעם עמקות מידת הותרנות של הרבי, ששם מחסום לפיו ולא נסה להוכיח את צדקתו. למים, ספר הרב את הדבר לנכדו של הרבי, וסיים: "מדרגה זו של וותרנות, חשובה בעיני הרבה יותר מפל ספורי האותות והמופתיים". (בנין שלמה)

רבי ישעיה נפתלי חנון, מיקרי ירושלים, היה מיוחד במדת הותרנות והפליג בה באופן נפלא ונדיר. במשך תקופה ארוכה חסד פרוטה לפרוטה, עד שהצטבר תחת ידו סכום נכבד, אותו יעד לרכישת דירה בעבור אחד מבניו. לאחר הפושם ממשקים, מצא בשעה טובה דירה נאה באחת משכונות ירושלים, והוא אף חתם חוזה עם בעל הדירה אצל עורך דין, ובצע בקנין גמור את העסקה לשמחת בני המשפחה. לא עברו ימים מרבים, ולפתע התחוללה בארץ אינפלציה גדולה, ומחירי הדירות החלו לנסק במהירות רבה. הצטער בעל הדירה על חתימת החוזה עם רבי ישעיה, שכן עתה יכול היה לדרש בעבור הדירה סכום גבוה פי כמה וכמה, אולם את הנעשה אין להשיב, שהרי החוזה היה פתוח וחתום ואין אחרי עוררין. ימים ארוכים הסתובב האיש פשוט טרוד ומבלבל, עד שלבסוף אמר בלב, 'הרי הקונה הוא איש צדיק ובעל מדות נפלאות, אולי אנסה לבקש ממנו לחזור בו מהעסקה רכישת הדירה, כדי שלא אפסיד את ההזדמנות המיוחדת למכור אותה במחיר גבוה הרבה יותר?' אמר ועשה, והביע את משאלתו בפני הקונה. הקשיב רבי ישעיה לדבריו במלוא תשומת הלב, ולבסוף אמר שהוא צריך להפוך ברעתו, והיא שהיתה צדקנית אף היא ובעלת חסד, השיבה בחיוב, והותה את דעתה כי יש להתחשב עם המוכר שהוא בעל משפחה גדולה, ובדאי ישלח ה' את עזרו ממקום אחר. לא הררה רבי ישעיה הרבה, ופנה יחד עם האברך אל עורך הדין, כדי לבטל את החוזה מרצונו הטוב. הלה התקשה להאמין לדבר, והתבטא כי מעולם לא נתקל באדם בעל מדת וותרנות כה נדירה ומיוחדת. לא התקרה דעתו של עורך הדין, ומרב השתאותו אל מול מדותיו התרומיות של רבי ישעיה, הודיע לו כי מעתה ואילך, יוכל לפנות אליו בכל עת שיזדקק לשרותיו של פרקליט, והוא לא יטל ממנו אפלו פרוטה אחת בשכרו. (זכרון ישעיה)

החזון אי"ש יעץ פעם לאחד מבעלי דין בסכסוך פסי, לותר על תביעותיו, והלה אמר: "אם רבנו מצוה עלי, אצית לדבריו". אמר לו החזון אי"ש בלהט: "חס ושלום, אני מצוה? אני אלא מינעץ ללקח במדת הותרנות". (פאר הדור)

לפני פסח שנים, בתקופת המאורעות בארץ ישראל, כאשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, נכנסו אנשים אל רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן שליט"א, לקבל עצה כיצד להנצל מפל הצרות והפגעים הרעים, ולכלם השיב במלה אחת: 'לותר', כי ותור לאלת, היא הערפה לעורר רחמי שמים, וכדי להגיע אל מדת הותרנות צריך לעמל ולתקן את המדות". (עורי מעם ד')

רבי משה מקברין סבל ממתנגדים רבים שהצרו את צעדיו והציקו לו, אולם הוא קבל את יסוריו באהבה, נעלב ואינו עולב, מעביר על מדותיו ומעביר על פשעיהם. התפלאו החסידים ושאלו את רבם: "הרי אמרו חז"ל, שכל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם, ומדוע אין הרב רוגז על מתנגדיו שכה מציקים לו?" השיב להם רבי משה בנעימות: "כאשר אעמוד בבית דין שלי מעלה, וישאלו אותי מדוע לא נהגתי כמון תלמיד חכם ולא נקמתי ונטרתי לשונאי, יהיה לי פתחון פה להצטדק ואמר להם שלא ראיתי את עצמי

כתלמיד חכם. אולם אם באמת אתנהג כמו תלמיד חכם, ואחר כך יתברר לי בשמים שלא הגעתי באמת לדרגת תלמיד חכם, מה אמר אז ומה אצטדק?" (אמרי פי)

בעת המאורעות בירושלים בשנת תשפ"ז, הצטופפו רבים מתושבי שכונת בית ישראל בירושלים, במקלטה של ישיבת מיר. הפגזים התעופפו בתכיפות, בדרך של עופרת לוחטת ירד על פתי ירושלים, והסכנה היתה מוחשית ומשתקת. בנינים רבים ספגו פגיעה ישירה של פגזים, והפחד אחז את כל יושבי המקלט. לפתע נשמעו הדי פצוצים קרובים, ויושבי המקלט נאחזו בעתה והחלו לקרא בקול מר "שמע ישראל". אחרים אף החלו לומר את מלות הודוי, טרם יעלו השמימה. בין השוהים במקלט, היה גם רבי חיים שמואלביץ, והיושבים התחילו לבכות לפניו שיתפלל בעבורם, ויורה להם מה לעשות כדי להחליץ מהסכנה. אולם רבי חיים הרגיעם ואמר להם שברור לו כי הצלתם קרובה. לא עברה שעה ארוכה והקולות נדמו, השקט חזר אליהם, וכלם נשמו לרוחה. "יודעים אתם מדוע נושענו?" שאל אותם רבי חיים והשיב: "לא רחוק ממני ישיבה אשה גלמודה ושבורת לב, שבעלה עזב אותה לפני שנים רבות והותיר אותה עגונה לבדה, כשחיה קשים ומרבי תלאה וצרה. בזמן ההפגזה הכבדה, שמעתי אותה צועקת לה ומבקשת להציל אותה ואת כל היושבים במקלט, בזכות זה שהיא מוחלת לכל מי שהציק לה וגרם לה רעה בחייה, ואפלו לבעלה שזנח אותה כל כך הרבה שנים והותיר אותה לבדה. כשמעתי את ותורה הגדולה של האשה השבורה זו, ידעתי שנושענו, והקב"ה ודאי יציל אותנו". למד פאן רבי חיים פפה גדול השכר של הנוהג במדת הותרנות, ובכח ותורה של האשה הגלמודה, נצלו חיייהם של כל יושבי המקלט. (מחלב)

רבי אריה לוי, היה ידוע כאיש ותרן ורחום, וכל פלו לב ונתנה. על עצמו היה אומר בהלצה, שפניו שקומתו נמוכה הריהו מגיע לכלם רק עד גבה לבם, ולכן הוא תמיד מרגיש ורואה את תחושת הלב של השני העומד למולו, וחש את הדאגה המעיקה על לבו, ולכן הוא נרתם לסייע לו ולהקל מעל פאבו. כשרבי אריה נכנס לחפה בעת נשואיו, לא היה לו כסף אפלו לרכש מתנה לכלתו, ולכן אמר לה לאחר החפה: "דעי לה, שרצוני היה גדול לרכש לה מתנה יקרת ערה, פראוי לכבוד יום חתונתנו, אולם אין בידי את האפשרות לכה, ולכן אני נותן לה עכשו מתנה גדולה מאד לכל ימי חיינו. מהיום והלאה, אני מבטיח לה בלי גדר, שבכל מצב שהוא ובכל ופוח שיהיה בינינו, אני תמיד אותר ותמיד אהיה מעביר על מדותי ואסכים עם כל מה שתאמרי". כששמעה זאת הפלה, השיבה אף היא שגם היא תותר לו כל חייהם, וכך הקימו את ביתם על אדני הותרות והסבלנות, והיו בכך לסמל ודגמה לדורות. (איש צדיק חיה)

בשנת תשמ"מ, התקמה בארץ ישראל אספה גדולה של גדולי הדור, ואליה הזמנו גאוני תורה ואישים חשובים, פרנסים ואנשי צבור, אשר קבלו פרסטים מיוחדים לאשור פניסתם אל המעמד. אחד המזמנים היה איש החנוך רבי הלל ליברמן, וכאשר עמד בסמוך לשער, ראה את אחד מגדולי התורה שבקש להכנס עם מלווהו, אלא שהשומר סרב להכניס את

הכביסה את החבלים הקרועים, ונחרדה לראות את כל הבגדים הרבים שהיו צחים כשגלג, מוטלים ארצה בתוך הבץ והרפש. האשה הצדקנית לא הוציאה הגה מפייה, אף לא נסתה לחקור ידו של מי במעל, וגם לא גלתה דבר לאיש. במקום זאת, יצאה בכחירות אל החצר, אספה חיש מהר את הבגדים המורפשים אל גיגית גדולה, ונכנסה לביתה. חיש מהר פנתה והזמינה לביתה כובסת שתסייע לה בעבודה הקשה, ובלי אמר ודברים עמלה שוב לכבס את כל הבגדים מחדש, עד שהללו הבחיקו מרב נקיון. בסיומה את העבודה הקשה, שלמה לכובסת את שוכרה, ופנתה לתלות את הכביסה הריחנית בחצר מרחקת, לאחר קבלת רשות מדירי החצר. גם כאשר בעלה שב אל ביתו בערב היום, לא גלתה האשה הצדקנית דבר על מארעות היום, וברב גבורה ותרה על כבודה ושמה מחסום לפיה. ובעודם יושבים לאכל יחד ארוחת ערב, נשמעו לפתע על דלת ביתם, ואל הבית נכנסה אחת השכנות, כשהיא מתייפחת בכי. "אנא ממו!" פנתה השכנה אל האם הצדקנית, "סלחי נא לי על-מה שעוללתי לך!" אבי המשפחה, רבי שלמה אליהו פרימן, השמש הוותיק של קבר רחל ומערת שמעון הצדיק, הקשיב לנעשה, ולא הבין על-מה המהומה, אך אשתו הצדקנית הרגיעה את שכנתה ואמרה: "אין לי שום טינה כלפיה, ואין לך על מה לבקש ממני סליחה". אולם השכנה עמדה על-שלה, ואלהי הצטרפו גם כל דירות החצר, שעמדו מן הצד והתפעלו אל-מול אצילותה הנפלאה של שכנתם, ועל מדת הוותרנות הגדולה שלה, עד שלבסוף הצליחה זו להרגיע את שכנתה ולהניח את דעתה כי באמת אין לה עליה שום תרעמת. "כיצד הצלחת לשתק על מעשה כה נבזה?" שאל הבעל בפליאה, ואשתו הצדקנית השיבה: "וכי שנה בשביל הסכום המעט ששלמתי לכובסת, כדי ליצר מחלוקת קשה שאחרייתה מי ישורנו?!" ומאז כפדו דירי החצר את אדם המשפחה ביוותרת הכבוד, והתפעלו כמדותיה המתקנות ומדת הוותרנות שבה. לגימ, שלם הקב"ה לאותה צדקנית על מעשה הוותרנות שלה, וזכתה לבן תלמיד חכם מפלג, הוא רבי בן ציון חיים פרימן, שהיה מגדולי מרביצי התורה בירושלים והעמיד תלמידים רבים בישראל. (בטעות יחסו את הספור אל-אמו של רבי יוסף שלום אלישיב, אולם הדבר אינו נכון, שכן הרב אלישיב נולד בליטא ועלה לארץ בילדותו, ואת הספור הגה מספר רבי שלמה פרימן בעצמו על רעייתו, בזכרונותיו). (פוחת שירים)

המלחה, מכיון שלא היה בידו פרטיס. "הרב יכול להפנס", אמר בטון נחרץ, "אולם אתה תאלץ להשאיר בחוץ". נסה האיש לטעון, כי הרב אינו יכול להפנס לבידו מפני כבודו, אך דבר לא הועיל והשומר התעקש על-שלו. רבי הלל שעמד מן הצד הבחין במתרחש, התקרב אל המקום והושיט לשומר את הפרטיס האישי שלו, "הנה, קח את הפרטיס והפנס עם הרב פנימה". בגדל אצילות רוחו, הסכים רבי הלל לוותר על הזכות הנדירה להמציא בכנוס אחד עם גדולי הדור, כדי להשפין שלום ולמנע הלבנת פנים. השומר הבחין בנעשה, וקפא על-מקומו. "האם באמת אתה נותן לו את הפרטיס שלך?" שאל בפליאה, ולאחר שהתקשה להאמין למראה עיניו, שאל: "כנראה יש ברשותך פרטיס נוסף". וכשרבי הלל השיב בשלילה מתוך פשטות וענוה, נדהם השומר ואמר: "אם כן, הפנסו כלכם..." (שבת קודש)

באחת החצרות הצפופות של ירושלים העתיקה שלפני כמאה שנה, התגוררו כמה עשרות משפחות מעדות שונות, וביניהן שררה אחדות ואחווה. יום אחד, פרוץ ופוח קולני בין כמה מדירות החצר, והוכוח הלך והתלהט, עד שהקיף את כל המשפחות שבה, ואש המריבה התלקחה עד לבהשמים. רק אחת השכנות, אמה של משפחת פרימן, לא נטלה חלק במריבה, ומלאה פיה מים, כדי שלא לטל חלק במחלוקת המכילה כל-חלקה טובה. אחת מראשי המריבה, ששמה לב לאותה שכנה שאינה משתתפת במריבה, התרברבה באזני חברותיה כי תצליח לסחוף גם אותה אל אש המחלוקת. אותו יום היה יום הכביסה של משפחת פרימן, ומכיון שבאותם ימים לא היו עדין מכונות כביסה, נאלצו עקרות הבית לכבס את הכביסה במו ידיהן, והעבודה היתה מפרכת ומשה והשתרעה על-פני יום שלם. בסיום יום הכביסה, פנתה מרת פרימן ותלתה את כל הכביסה הריחנית והנקיה של משפחתה בת שמונה הנפשות על חבלי הכביסה שהשתרעו על-פני רחבת החצר, ופנתה לביתה. מה עשתה אותה שכנה מרשעת? באין רואים נטלה זוג מספרים, וגזרה את חבלי הכביסה שהיו תלויים בחצר. מוכן מאליה, כי כל הבגדים הנקיים שהיו תלויים ליבוש על החבלים נפלו ארצה, ומכיון שהמים היו ימי חרף והרצפה היתה מלאה בשלוליות של מי גשמים מורפשים, התלכלכה פלי הכביסה מחדש, וכל העמל הרב שהשקע בה, ירד לטמיון. מחלון ביתה ראתה לפתע בעלת

ממלכה

בעיר פוזנא התגורר עשיר קמחן מפלג, שמעולם לא ותר משלו למען הזולת. בדרך העולם הגיע גם זמנו של הגביר הקמחן למות, אולם בשעת מיתתו הורה רב העיר, רבי עקיבא איגר, לחברי החברה קדישא, לדרש בעד קבורתו סכום עצום של אלף ריבסטולר. יחד עם-הירשה הממונית הגדולה, ירשו בניו של הפילי גם את-מדת הקמצנות שלו, וכששמעו את הדרישה המפוזרת, מהרו להגיש בפני המושל קבלנה על ראשי החברה קדישא. "מפני מה אתם מפקיעים את-השער על-קבורתו שלי-המנוח? בעוד מאחרים אתם דורשים סכום קטן ביותר?" דרש המושל ושאל את רבי עקיבא איגר, אולם הוא ענה לו במנוחה ובתבונה: "אדוני המושל, הרי אנחנו מאמינים בתחיית המתים לעתיד לבוא, ואנו מאמינים שהגאלה תבוא במהרה. ויוצא אפוא שהקבורה שלי-הנפטרים אינה אלא לשערה, ולכן אנו נוטלים עלי-קבר מחיר קטן. אולם עשיר זה שהיה מלכה ברבית והיה קמחן מפלג שמעולם לא נתן מכספו לזולת, אינו עתיד לקום בתחיית המתים, ואם-כן, רוצים בניו לרכש בעבורו חלקת קבורה עולמית, ודבר זה עולה הון רב"... תשובתו המחפמת של הרב, התקבלה על-לבו של המושל, ובניו של הפילי נאלצו לשלם את הסכום הגדול שנדרש בעבור קבורתו. ומה שלא שלם אותו רעי-מעללים בחייו, שלם בכפל כפלים לאחר מותו...

בראשית ימיו של ה"חפץ חיים", כאשר עדין לא התפרסם שמו באחד מגדולי הדור, סבל מעני ומחסור, ובני ביתו היו עטופים ברעב. היו רבים באזור מגוריו שהבירו בצדקותו ותמימותו ובקשו לתמוך בו בדרך כבוד, אולם הוא דבק במדת הוותרנות ולא רצה ליהנות מבשר ודם. תקמה פעם אמו באזניו ושאלה: "מדוע אתה מסרב לקבל את-תמיכתם של מבקשי טובתך? והרי אנו נמקים בינתים ברעב?! חיד ה"חפץ חיים" ואמר לה: "מכיר אני היטב את מדת הוותרנות של אותם 'נדיבים' המבקשים לתמוך בו. כלי-זמן שאני מותר על נדבתם, הם מותרים על-כספם, אולם רק אותה על-וותרנותי, ומיד יותרו הם על נדבתם ולא יתנו לי מאומה..."

גליון 601
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

זה השער לה' צדיקים יבואו בו באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" - רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאווה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה", אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף והזהב את הגולגולת. שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה.

(על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

פעם בא לפני הרה"ק מרווין זיע"א חסיד לשפוך לפניו שיחו ולהיוושע בדבר ישועה ורחמים. הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א שהיה אז רך בשנים כבן אחד עשרה, הבחין באותו חסיד שהוא שרוי בצער רב ובדאגה גדולה, והבין שצרתו צרה גדולה. על כן נתעורר בו רצון לדעת איך יפול דבר, ומאין תבוא ישועתו? המתין רבי דוד משה אצל פתח חדרו של אביו עד שיצא החסיד מלפני הקודש, ושאלו מה אמר לו אביו הרבי? סיפר לו החסיד ברכת הרבי דער אייבערשטער זאל דיר העלפען (הקב"ה יעזור לך). אמר לו רבי דוד משה: הכנס שוב אל הקודש פנימה ושאל את אבי, מה יהיה עד שיעזור השי"ת? ציית לו החסיד ויעש ככל אשר צוהו. וכשיצא סיפר לו שענה לו הרה"ק מרווין "עד שיעזור השי"ת, גם יעזור השי"ת" כששמע רבי דוד משה מטשארטקוב, אמר: לזה כיוון הכתוב "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך" גם עד אז לא אעזבך ואעזור לך.

וישכב במקום שהוא (כ"ח י"א) באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה (רש"י). מסופר על הרה"ק רבי דוב בעריש ווידנפלד מטשעבין זיע"א, שפעם בעת חליו ישן בחדרו אחד ממקורביו. והבחין כי הרב חסר מנוחה ואינו נרדם, שאל לשלמו, אך הרב הרגיעו ותבע ממנו שלא לקום. לפתע הבחין קרובו שהרב יורד ממטתו, מיהר קרובו וניגש אליו, מכיון שכבר התעוררת משנתך פנה אליו הרב, הואל נא להביא את שלחן ערוך אורח חיים, ותקריא לפני סעיף זה וזה בהלכות פסח. הרב האזין לסעיף בשלחן ערוך ולפתע אורו עיניו, את אשר חיפש מצא ורק אז חזר למטתו, סעיף זה שהיה מוקשה בעיניו, הטריד אותו בשנתו ולא יכול היה להרדם רק לאחר שהדבר הקשה נתיישב, נחה דעתו של הרב, ועוד בטרם הוחזר הספר למקומו נרדם וישן במנוחה.

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך (כ"ח - ט"ו)

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:17 ר"ת: 5:50

פרשת ויצא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

שבור לב שב היהודי לביתו. כאשר הוא סיפר למשפחתו את כל מה שהרבי אמר הם נדהמו. כולם ידעו היטב כמה הוא מקפיד על שמירת השבת. אבל אז אמר אחד מבני הבוגרים: "אבא, אני חייב לומר לך שדבריו של הרבי צודקים. באחד מלילות השבת, כשנשארתי ער עד לשעה מאוחרת, ראיתי אותך קם באמצע הלילה. היה ברור שאתה עדיין חצי ישן. ראיתי אותך מדליק נר כדי להאיר את הדרך משום שרצית לקחת לעצמך כוס מים, וכיבית את הנר כשסיימת. בבוקר המחרת כשראיתי שאתה לא זוכר דבר ממאורעות הלילה החולף, החלטתי שלא לבייש אותך ולספר על הנעשה. אך כעת, כשהרבי עצמו אמר זאת, אני רואה חובה לספר לך."

האיש מיד שם פעמיו בשנית לעיר זיכלין. הוא סיפר לרבי את מה שסיפר לו בנו והרבי הגיב, "אכן כך: זה מקור הבעיה. כיצד יכול יהודי להרשות לעצמו לשכוח את קדושת השבת, ותהיינה הנסיבות אשר תהיינה? ישנן שתי חובות עיקריות כלפי השבת – לזכור אותה ולשמור אותה, הקדוש ברוך הוא אמר את שתיהן בנשימה אחת, כך אומרים לנו חז"ל. "זכור" היא חובה שמתבצעת דרך דיבור, על ידי הבעת קדושת השבת במלות הקידוש, ו"שמור" היא בעבור השכל והלב, על מנת שיהיו מודעים בכל עת לקדושת השבת במהלך היום כולו, כדי שלא לחללה. אבל אתה נכשלת בשוגג "לשמור" את השבת, ולכן קשה לך "לזכור" אותה."

אנא רבי", התייפח האיש, "כיצד אוכל לכפר על חטאי? שהרבי יתן לי תרופה, יצילני מצרה בלתי נסבלת זו!" אין שום דבר שביכולתי לעשות בשבילך. ה"תרופה" היחידה בעבורך היא, אם תעבור ניסיון בשמירת השבת ותעמוד בו בהצלחה. רק אז תתפייס השבת ותסלח על העלבון שעלבת בה. מלים אחרונות אלו גרמו לחסיד להרגיש קצת טוב יותר. הוא האמין בדבריו הקדושים של רבו, והחליט לעמוד במבחן ויהיה מה.

זמן קצר לאחר מכן קרא לו הפריץ שממנו חקר את טחנתו בתמורה לשכר שנתי ולאחוז מסוים מהכנסתו. הלה אמר לו שהוא מתכנן להגדיל בהרבה את יכולת הייצור של טחנת הקמח, וכדי להחזיר לעצמו את סכומי הכסף הגדולים שייאלץ להשקיע, הוא יהיה מוכרח להפעיל את הטחנה גם בשבת החל מעכשיו.

הטוחן שנרדם בליל שבת

בכל ליל שבת במשך כל השנים היה יושב היהודי שהיה מנהל טחנת קמח במקצועו, יחד עם בני הבית ושרו יחדיו את הפזמונים שמזמרים לפני אמירת הקידוש, "שלוש עליכם" ו"אשת חיל" וכו'. גם בליל שבת זה נהגו כן, ולאחר שמוג לעצמו את הגביע בין משובח, וכולם השתתקו והתקרבו אל שולחן השבת כדי לשמוע את הקידוש. האב לקח נשימה ארוכה ולפתע התיישב ונרדם בכסאו!

"טאטע! טאטע! אבא! אבא!" קראו כל בני המשפחה. אין תגובה. מישהו ניסה לעורר אותו באמצעות טלטלה בכתפו אך ללא הועיל. "תתעורר, תתעורר!" הילדים צעקו כאחוזי תזוית. המבוגרים החליטו שהוא כנראה התעלף והחלו לדאוג, ומישהו רץ לקרוא לרופא. הלה הגיע אך גם הוא לא הצליח לעורר אותו משנתו העמוקה או להבין מה קרה לו. לאחר עוד בדיקה הציע הרופא להניח לו לישון עד שיתעורר מעצמו. ומישהו אחר יצטרך לעשות קידוש. ראש המשפחה, לא התעורר עד הבוקר. הוא היה נדהם ונבוך לשמוע מה אירע, ולא ידע מה לעשות עם עצמו. בליל שבת הבא זה קרה שוב. ולפני שהתחיל את הקידוש נרדם שוב, מבלי יכול להעיר אותו.

"כשהתעורר בבוקר והבין ששוב קרה לו כמו שבת שעברה, קרא ברוב תסכול: אוי, לא! לא שוב!". הוא קם מן הכיסא שבו הוא נרדם על שולחן השבת. "מה קורה כאן? שום דבר לא עוזר! אני לא יכול להמשיך ככה. מחר אני הולך לרבי!"

למחרת השבת הוא הלך לזיכלין, אל הרבי שלו הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין זיע"א, וסיפר לו את הסיפור כולו. בדמעות הוא התחנן בפניו לרפאו מן הצרה המוזרה הזאת. "נראה לי", כך אמר לו הרבי, "שבאופן כלשהו חיללת את השבת, והשבת תובעת את עלבונה, ולכן מן השמים מונעים ממך לקדם את פניה ולקדש אותה." החסיד עמד מופתע ונבוך כאחד. ואחרי כמה דקות של שתיקה אמר: "אני לא מבין. אני כל כך נוהר בהלכות השבת. אני? חיללתי את השבת? אני אפילו לא יכול לדמיין לעצמי איך זה היה יכול לקרות." השיב לו הצדיק: סע לביתך ובוודאי במשך הזמן יודע לך שיש דברים בגוי. נפרד היהודי מרבו ויצא לדרכו.

משל ונמשל

ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית

אלהים וזה שער השמים (ב"ח – י"ז)

הפסוק יתבאר על פי משל, אדם אחד בא לעיר מלוכה והסתובב בשווקים וברחובות להסתכל בבנינים המפוארים אשר שם, וראה ארמון אחד העולה בתפארתו על כל הבנינים אשר חזו עיניו, בהיותו מבצר נשגב ומפואר להלל מאד. שאל הוא את העוברים והשבים למי הארמון הזה, השיבו לו הוא ארמון המלך. ניגש האיש אל החצר החיצונה והביט על רוב החדרים הנמצאים בתוכה ושאל למי הם, השיבו לו לאמר, חדר זה שייך לרופא המלך, וזה ליועץ המלך, וזה לשריו וזה לעבדיו וכיוצא בזה, עד שהגיע אל הפלטרין של המלך בכבודו ובעצמו ושאל למי זה, השיבו זהו בית המלך. השתומם האיש מאד ושאל, למה מכבר אמרתם לי על הארמון כולו כי הוא ארמון המלך, וכעת תאמרו אך על הבית הזה כי הוא בית המלך. השיבו לו לאמר, אמנם כנים דברינו כי הארמון כולו נחלת המלך וקנינו, אולם עם כל זה, המלך נתן דת גם לזולתו להתגורר בחדריו החיצוניים, וחילק להם משכנות כפי הצורך של כל אחד ואחד, אולם הפלטרין הזה, הוא מיוחד למלך בלבד ואין לזרים אתו כל מאומה, ולא ירדוב שום אדם עוז בנפשו לגשת אל הבית הזה, בלתי רשות המלך ואך ורק בלבשו מלבושים נאים הנאותים לכבוד המלך.

והנמשל: כי אמנם נאמר ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו, וכן לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה, עם כל זה הארץ נתן לבני אדם, אבל המקום אשר בחר ה' בו לשכן שמו שם, הוא מקום המקדש שנאמר בו והזר הקרב יומת, ואף על הכהן הגדול ישנה אזהרה חמורה שלא יבוא בכל עת אל הקדש, ורק בזאת יבא אהרן אל הקדש וכו' וכפר אהרן אחת בשנה, נמצא שבית המקדש מיוחד אך ורק בלתי לה' לבדו. ולכן כאשר התעורר יעקב אבינו וייקץ משנתו אמר אכן יש ה' במקום הזה, ושמא תאמר ומה החידוש הלא כבודו מלא עולם, וימלא כבוד ה' את כל הארץ, לכן הוסיף מה נורא המקום הזה במיוחד כי אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים, כי המקום המקודש הזה מיוחד להשם יתברך לבדו ואין בלעדו.

(בשם המגיד הקדוש מדובנא זיע"א)

לא אוכל לעשות זאת", אמר הטוחן בנימה החלטית. "אני עובד שישה ימים בלבד, אף פעם לא אעבוד בשבת."

"נו, באמת", אמר הפריץ, "אני מכיר אתכם היהודים. אתם יודעים לשנות ממנהגכם אם אתם רוצים. שמעתי שרב יכול לכתוב לך איזה היתר שבזכותו אתה לא תצטרך לעבוד בשבת, אבל הטחנה תישאר פתוחה וכך הכנסותיי יגדלו." "מעודי לא הקלתי בשמירת השבת וגם הפעם לא אעשה כך", הכריז הטוחן בתוקף.

הפריץ הרים את קולו. "כסיל עיקש! חודשיים ימים יארכו השיפוצים, ועד אז עליך לשנות את דעתך העיקשת. אם לא תתחיל להפעיל את התחנה מיד בתום השיפוצים, אשליך אותה מן התחנה." הפריץ מימש את איומו וגירש את הטוחן מן הטחנה. מאחר שאיבד את הכנסתו, הגיעו זמנים קשים לטוחן ולמשפחתו. היה להם קשה לספק לילדיהם אפילו מזון בסיסי. כמו כן, הוא טרם נרפא מ"שינת השבת", אבל החסיד היה נחוש בדעתו שלא להיכשל שוב בשמירת השבת.

בינתיים, האציל השלים את השיפוצים ומינה מנהל חדש לתחנה, כזה שהיה מוכן לעבוד במשך כל ימי השבוע. אך אז תקלות מוזרות התרחשו. תאונות מפתיעות גרמו לתחנה לצבור הפסדים גדולים. הפריץ נאלץ להודות בפני עצמו שמן הסתם בעיותיו קשורות בעובדה שהוא הרס את פרנסתו של הטוחן היהודי. הוא שלח לקרוא ליהודי, סיפר לו על מצבה הנושא של התחנה והציע לו לשוב ולחכור אותה. "ומה בקשר לשבת?" שאל החסיד. "תראה", הוא ענה. "אחרי כל הבעיות המוזרות וההפסדים הגדולים, אני מבין שאלוקים נמצא לצדך. עשה כפי שאתה רואה לנכון." וכך שב היהודי לטחנה ועד מהרה בורך בהצלחה אף גדולה מזו שהייתה לו אי פעם. הוא גם נרפא ממחלת ליל השבת שלו בדיוק כפי שאמר לו הרבי. אבל למרות שהפך לעשיר גדול, אמירת "קידוש" בשבת הייתה ונשארה הנאתו הגדולה ביותר.

צִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ

ישרותו של הצדיק

מסופר על הרה"ק הסבא' מנובהרדוק זיע"א (יומא דהילולא י"ז כסלו), שפעם בערב שבת שאל משכנו לאכסנייה, תושב מוסקבה, מברשת לנקות את בגדיו לכבוד שבת, כשרצה להשיב לו אותה, גילה כי הלה כבר הלך לבית הכנסת לתפילת 'קבלת שבת' וכשרצה לעשות זאת במוצאי שבת, התברר כי הלה ארו את מטלטליו ועזב כבר את האכסנייה. המברשת נותרה בידי הסבא, והצטער מאוד על שאינו יכול להשיבה לבעליה, ומאז תמיד היה מחזר אחר אותו אדם, ובכל מקום שהגיע חיפש אחריו או אחר מכריו. שבע שנים אחרי אותה שבת, פגש באחת ממסעותיו אדם שהציג עצמו כמוסקבאי, וכמובן מיד שאל אותו הסבא אם הוא מכיר את בעל המברשת, וכשמע הסבא כי הלה שכנו של המשאיל, שמח שמחה גדולה עד מאוד, ומסר לידו את המברשת על מנת ששיבה לבעליה.

להימנע מלכעוס בערב שבת

פעם נסע הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זיע"א יחד עם בנו הרה"ק רבי אשר זיע"א בדרך והגיעו לעיר בערב שבת לפנות בוקר, וראו את העשן המיתמר מארובות התנורים מבתי היהודים, שנהגו לאפות לפנות בוקר את החלות לכבוד שבת קודש, ושאל את בנו: דו זעהסט מיין קינד את המלאכים היוצאים מתוך הארובות, והוסיף ואמר הבית אהרן: זיי וואלטין גיקענט צוקומען צו די גרעסטע מדרגות פון די הכנה וואס זיי ארבעטען אויף שבת, נאר דער "ירגוזן" איס אלעס מבטל. (יכולים הם להגיע לידי מדרגות הכי נשגבות ע"י

ההכנה שעושים לכבוד שבת, אלא שה"ירגוזן" - הרוגו והכעס מבטל את הכל,

בשביל גמילות חסד אחת כדאית

כל הטרחה הזו

מסופר על הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א, שפעם בערב שבת קודש אחר חצות היום, כשישב בביתו וכולו אחזו שרעפים, מתכוונן לקבלת את השבת, ראה מבעד לחלונו אדם המסתובב מחנות לחנות, מבקש לפרוט רובל ואינו מוצא. נקש הצדיק על החלון, והזמינו להיכנס לביתו, משנכנס, לקח שולחן, העמיד עליו כסא, עלה על הכיסא ופשט ידו על ארון גבוה שעמד שם. משם לקח מספר קופסאות כסף ממעות ארץ ישראל שהיו לו, ירד מהשולחן ומנה את הפרוטות שהיו שם, ופרט לו רובל כבקשתו. בתוך כך נכנס אחד מאנשי שלומו של הרבי, וכולו פליאה: האם בשביל ענין פעוט ופשוט כזה, יטריח הרבי את עצמו בטירחה כה גדולה? השיב לו רבי שלמה: הלא זוהי גמילות חסד, בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו.

דבר מבהיל על ענין חסד

הגה"צ רבי חיים קרייזווירטה זיע"א סיפר פעם: שמעתי מהגר"ז מבריסק זיע"א (אביו של הגר"ח מבריסק זיע"א) "מי שסוגר את הגמרא כדי לעשות חסד, הגמרא פתוחה עבורו, אבל מי שפותח את הגמרא כדי למנוע את עצמו מלעשות חסד הגמרא סגורה עבורו".

הִילוּלָא דְצַדִּיקָא

שבת קודש י"ב כסלו

רבי שלמה ב"ר יחיאל (מהרש"ל - של"ד) הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין - תר"א)

יום ראשון י"ג כסלו

האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ו)

הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאלי

ב"ר אברהם (אליהו) (תרי"ח)

הרה"ק רבי ישראל ממודוץ ב"ר שמואל אליהו

(תרפ"א)

הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה

(תרצ"ד)

יום שני י"ד כסלו

ראובן בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ח)

הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינעשט ב"ר ישראל

מרוזין (תרכ"ט)

יום שלישי ט"ו כסלו

רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (ג"א

תתקנ"ג)

(הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)

יום רביעי ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)

הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל

ממודוץ (אמרי שאול - תשי"ח)

יום חמישי י"ז כסלו

הרה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ

הסבא מנובהרדוק (תר"פ)

יום שישי י"ח כסלו

רבינו אברהם בן משה (הרמב"ם - ד"א תתקכ"ז)

הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עֲשׂוּנָה הַלְכוּת

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" ריפורט יוסף התורם" על הפוערים.

תלמוד תורה (ז')

א) סגולת התורה בעסוק האדם בה היא מחכימת הפתי, אשר לא היה גופו ושכלו לזה, ואין לאדם תירוץ בהתבטלו מחכמת התורה, באמור חכמה ודעת לא נתנו לו מן השמים. (בני יששכר, מאמרי כסלו - טבת, מאמר ג, אות ט, וע"ע במדרש שמואל אבות פרק ד', שכתב, דאף אם נגזר עליו בעת יצירתו שיהיה טיפש, אם יגע בתורה, ולומד מכל אדם, יהיה חכם, כי יגעת ולא מצאת אל תאמין)

ב) ביטול תורה הוא עון וחטא, אבל לבייש אחד מישראל, לא תהא כזאת עבירה גדולה בישראל, וטוב לבטל תורה (אפילו דרבים) מלבייש בן ישראל (מהרש"א סנהדרין דף י"א ע"א חידושי אגדות, בד"ה אתה)

לע"נ

הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן
מליובאוויטש זיע"א
נלב"ע ט' כסלו תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי
08-8422112 ההגנה 54 רחובות
P6422112@gmail.com

לא נבס"ק אתג השמחה

ניתן לקבל את העלונימ במייל:

a05832349@gmail.com

0534-135-183

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות וכדו'

לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו

שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו

מבקש ממכם:

בעזרת השם יתברך אנו בעיצומה של הדפסת חוברות של בדיחות ולחלק אותם לתושבי הדרום, ולצערנו גם לתושבי הצפון.

מי שיכול לתרום ולהשתתף בהוצאות, תזכו למצוות.

דווקא בימים אלה הקשים כל אחד יתרום כמה שהוא יכול לכבוד התושבים האלה שנמצאים דווקא לידינו.

ניתן לתרום ולהשתתף בדרכים הבאות

נדרים פלוס ע"ש 'המרכז לערבות הדדית' קוד קופה 6500 בקטגורייה האחרונה. ע"ש לא נפסיק את השמחה.

בנק דיסקונט מספר חשבון 158302968 מספר סניף 064. ע"ש אלעזר יונה.

תזכו למצוות, שר השמחה: מאיר פנחסי הי"ו.

קול חתן וקול כלה

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן

ולשבע ברכות

ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

חלקים 1 + 2.

במחיר מצחיק של 10 ₪

להזמנות: 0534-135-183

מי רואה ואינו קונה.

מילתא דבדיחותא

1. ראיתי מחבלים ואמרתי להם כמה בדיחות מהעלון והם פשוט התפוצצו...

2. צה"ל נכנס הלילה לאזור חדר המיון בבית החולים שיפא. התוצאות יגיעו תוך 48 שעות ולאחר מכן יצטרפו לעשות בדיקות דם.....

3. ישראל במסר לחמאס: נסכים לקבל שבועים ספרדים רק אם תוסיפו 2 שלישי אשכנזים.....

4. מועה"ב של האו"ם הצביעה על הפסקת אש.

12 בעד, אין מתנגדים, 3 נמנעים: רוסיה, בריטניה, וארה"ב. ההחלטה עברה. ואו! זה כמו שידוכים ב'מאה שערים'. סוגרים לבד ואז מעדכנים את המדוברים.....

5. השבוע חוסלו בכירים נוספים בחמאס:

ראש מערך הסייבר – מחמוד מפישי וירוס. ראש מערך המודיעין – סמיר אנא-עארף. ומפקד הקומנדו הימי – אבו-ביים.....

6. זה ממש לא נכון לומר שכל התושבים בעזה הם תומכי חמאס! יש הרבה שהם בכלל תומכי ג'יהאד איסלאמי.....

מילתא דבדיחותא

7. לוח ר"ת מלחמה
גבעת"י גברים בלי עתיד תקועים יחד
גולנ"י גבר ואישה לא נפגשים יותר
דנ"ה דבר נגד הכל
חצ"ב חוסר צעצועים בילדות
טזל"מ טייס זעיר ללא מטוס
יפ"ו יריות פה ושם
צה"ל צרות הבאתי לעצמי
קמב"ץ קם בצהריים
קמט"ר קצין ממטרות ראשי.....
8. אבסורד הנחיות פיקוד העורף בגלל השקט להימנע לומר בערבית של מוצאי שבת והואאואואואואו רחום שלא נפחיד ונטעה את הציבור.....
9. דיווחים על אזעקה בקיסריה, התושבים נכנסו לכספות.....
10. עכשיו בתל אביב יודעים שמטח זה לא רק מטבע חוץ.....
11. הגעתי אתמול הביתה, הבלאגן חגג, עשרות פריטים על הרצפה.
אשתי אומרת לי בתקיפות: 2 ס-דר!
השבתי לה נבוך: זוהתה פגיעה.....
12. הבאתי לחיילים מלא פלפלים וקישואים אבל הם אכלו רק את האורז והבשר שהיה בפנים, הם התמקדו במילואים.....
13. פגיעה ישירה בוילה בסביון, בעל הדירה יפצה את המדינה על הנזק.....
14. ליחידת הרקטות של הג'יהאד דרוש מפקד צוות, תחילת עבודה: מידי! סיום עבודה מידי!.....
15. רק בישראל, עד שיש לנו מנהרות משלנו, דחפו שם רכבת.....
16. אשתי: צריך לעשות כלים ולשטוף את הרצפה.
אני: יחד ננצח.....
17. הרגע הזה שאתה מסיים מילואים ומגלה שאתה צריך לשלם על אוכל בחנויות.....
18. מה אתה עושה בצבא?
שיריונר.
תשמור על עצמך.
טנק יו!.....
19. צה"ל נכנס לחדר המיון בשיפא וחוכה ארבע שעות כדי שיהיה אפשר להתחיל את הטיפול.....
20. לא יודע מה יותר בעזה, בתי חולים או בתים של איסמעיל הנייה.....
21. לידיעת החולים בשיפא צה"ל מחלק כדורים בלי מירשם.....
22. עכשיו ברצינות, כשיש אזעקות בעמוקה, התושבים מתבקשים להשתטח?.....
23. איך קוראים לאמא של מחבל? ש'אהדישע מאמא.....
24. מדינת ישראל יודעת להמציא חלליות, פצצות חודרות הונקרים, מזל"טים התקפיים. אבל חשמל שמחזיק בקצת גשם, זה כבר גדול עלינו.....

ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה.

מילתא דבדיחותא

25. ישבתי 10 דקות בממ"ד עם אשתי, וואלה גילתי שאשתי אישה נחמדה.....

26. מנהל בית החולים האינדונזי בעזה לרשת אל-ג'זירה: בית החולים הפסיק את פעילותו, דיווח פלסטיני: מנהל בית החולים האינדונזי ברצועת עזה מודיעה על התפטרותו מתפקידו עכשיו נזכרת? איזה חכם, בא נראה אותך מתפטר כשבית חולים קיים.....

27. בתכלס צריך לעשות מי שברך לחיילים שמטפלים במי שברח.....

28. בפרלמנט בעזה יש כרגע פחות מחבלים מאשר בפרלמנט הישראלי.....

29. מסר לממשלה.

קטונתי מלתת עצות, אבל דבר אחד אני יודע כשלדרוזים נחטפה גופה, למחרת היא הייתה פה.....

30. הח'וטי שלהו חברהמן הוא יחטוף אותנו לתימן.....

31. חכמה גדולה להשתלט על ביה"ח שיפא נראה אותם מצליחים להכניס אוכל ליולדת במעיני הישועה.....

32. בוקר חמישי שמח

השבוע טס אצלי במהירות הזויה כמאמר הכתוב: 3 2 שא-בס.....

33. מנהל בית החולים שיפא:

"אזל לנו האמל"ח הרפואי בבית החולים! נסו לדמיין ניתוח ראש בלי לפתוח אותו עם רובה M16 אפילו איתו יש לנו 90% מוות....."

34. חבר סיפר לי שהוא הוציא עכשיו רישיון לנשק וקנה אקדח חדש.

אמרתי לו: "יפה, תתחדש" ואז יצא לי "ושתהרוג רק אנשים טובים....."

35. תחזית מזג האויר גשום וסוער וטילים לפרקים במישור החוף.....

36. למה קוראים לצה"ל צה"ל?

כי הם כל צוהלים משמחה על זה שהם הצליחו להתקיף את הערבים בחזרה.....

חוברת הבדיחות חלק 4 - 32 עמודים - 263 בדיחות 10 ש

ניתן לקנות את החוברת בירושלים:

רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים, הכניסה בצד ימין, ליד דואר ישראל, פינת רחוב יחזקאל.

עוד פרטים: 0534-135-183

בקרוב! הדפסה חדשה של ספר הבדיחות 228 עמודים, 1,500 בדיחות, 50 ש.

שימו לב: לקראת חג פורים המחיר הספר יעלה 60 ש.

37. האמת היא שעוד יותר מעניין אם החיילים שפוצצו את בניין האוניברסיטה, יכתבו בקו"ח שלהם שהם היו באוניברסיטת עזה וסיימו אותה בהצלחה.....

38. לאחר בדיקות גילו שסינוואר סובל מדלקת כלום המוח!!!.....

39. הצעת אפשרית בקבינט: במקום להכניס דלק לרצועה, פשוט לירות טילים על עצמנו.....

40. חדשות מזג האויר מפי דו"צ.

גשם כבד צפוי לרדת בעזה, בעיקר באזור המנהרות

חשש כבד לשטפונות במנהרות ובעיר התחתית.....

41. בחיים לא האמנתי שיבוא יום ונוכל להגיד שזה בהכשר 'רבנות עזה'.....

42. הימין: רק ביחד ננצח!

השמאל: רק ביח"ץ ננצח!.....

מילתא דבדיחותא

43. צפון עזה מכותרת!

ביה"ח שיפא מוכתרת!

ביה"ח רנטיסי מכותרת!

הבית של סינוואר מכותרת, והרשימה ארוכה!

נראה שעזה הולכת לקראת נס חנוקה עוצמתית במיוחד!.....

44. חמאס בפניה נרגשת לאו"ם:

"ישראל, שופכת מהאוויר כמויות גדולות של מים בניסיון להטביע את רצועת עזה....."

45. מעניין החיילים שכבשו את האוניברסיטה של עזה יכתבו בקו"ח שלהם שהם בוגרי אוניברסיטת עזה.....

46. ביידן דורש שבעזה תשלוט "רשות פלסטינית מחודשת"

ישראל בתגובה, נקבל הנחיות רק מארצות הברית מחודשת.....

47. דיווח ראשוני: צה"ל מצא כעת בשיפא חולה אמיתי אחד.....

48. אני דווקא בעד העברת דלק לעזה, להעביר דלק בשפע לחמאס, ולא לשכוח להשליך את הגפרור הבוער.....

49. למה ה' לא הפך את עזה מו שהוא הפך את סדום?

כי עזה תחתית יותר גרועה מעזה עלית.....

50. עליתי בבני ברק לקו 7 שאלתי הנהג [ערבי] לאן הוא מגיע והוא ענה לי שיפא [שיבא] מיד ירדתי.....

51. מסתבר שגולני עושים בעזה טיול אחרי צבא, ומצטלמים בכל האתרים התיירותיים המוכרים.....

52. האמא של מוחמד דף – דפדפדת.....

53. תכלס אני לא מבין מה ההתלהבות מהנס של חנוכה. בעזה הדלק ליום אחד כבר מספיק 35 ימים.....

ובעזרת השם אנחנו ננצח בעז"ה – אוהב ומחזק אותכם, שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו.

להלן חוברות הבדיחות שיש כרגע במלאי במערכת.

'לא נפסיק את השמחה חלק 3' 'לא נפסיק את השמחה חלק 4'

משמח חתן וכלה חלק 1 + חלק 2

וכל זה במחיר מצחיק 30 ₪

ניתן לקנות את החוברות בירושלים

ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים, הכניסה בצד ימין, ליד דואר ישראל, פינת רחוב יחזקאל.

עוד פרטים: 0534-135-183

לא נבסיק את השמחה

י"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה: א.י.

סגולות לימי החנוכה

הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מו"צ ומרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים

אמונה

כתב בספר עטרת ישועה דיז'קוב במאמריו ליום ז' דחנוכה דבחנוכה באים לאמונת אלוקי עולם כי אותיות אחר חנוכה עולה אמונה כי אחרי הנון בא ג"כ נון פשוטה וע"ע במש"כ בזה לעיל במאמריו ליום א' דחנוכה אות י'.

בנים תלמידי חכמים

איתא בגמ' בשבת כ"ג ע"א הרגיל בנר הווין ליה בנים ת"ח, ועיין להאדמו"ר ממונקאטש במאמר ימי אורה [אות כ"ח ואות ל"ט ואות מ' ואות ע"ו ואות צ"ז ואות ק' ואות ק"מ], עיי"ש בארוכה כל רמזיו הנפלאים, והיום יום יא' חשון תשע"א ראיתי בספר מאור עינים טשארנאביל בפרשת מקץ (עמ' קכ"ט) שכתב וז"ל, זמן שיעור הדלקת נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק כי מאן דרגיל בנר חנוכה זוכה "לבנים זכרים" תלמידי חכמים ובודאי ת"ח אינם יוצאים לשוק כי אם עוסקים בתורה וזהו שתכלה רגל מן השוק עד שתכלה רגלי דתרומדאי, והגר"ח פלאגי' בספרו מועד לכל חי (סימן כז אות כ"ה), כתב, ולפי מה שאמרו חז"ל דהרגיל בנר חנוכה הווין ליה בנים ת"ח כמו שאמרו בשבת דהוא כמו סגולת נר שבת א"כ שייכא לאשה טפי סגולה זו ותהא זריזה לתקן הפתילות וליתן השמן ומכל שכן אם מדלקת ברצון בעלה דתועיל במקצת לבניה שיהיו ת"ח ומה גם דהנס היה על ידי אשה יהודית כנודע, עכ"ל ודבר חידוש הוא. וע"ע בספר פלא יועץ (ערך נר חנוכה), ולהגאון יעב"ץ בסידורו חלק ב (פרק נרותיה שבעה נר ה אות ז), ובחמ"י חנוכה (פרק א, ד"ה ומ טעם דנ"א ע"א), ובספר עמק חנוכה (עמוד סב).

המשך סגולות לימי החנוכה בעמוד 3.

ממלכת השמחה שלום!

לכל מי שמתקשר למערכת
העלונים ושואל האם נשאר
ספרים?

שימו לב! כרגע במלאי אין ספרים.
בעזרת השם יתברך יהיה הדפסה
בקרוב לקראת סוף החודש.
המחיר הוא: 50 ₪
בהדפסה הבאה לקראת חג פורים
המחיר הוא 60 ₪.
הזריז נשכר.
עוד פרטים: 0534-135-183

מילתא דבדיחותא

קשה לכתוב בדיחות שהלב שבור.....
ובעד עמך רחמים שאלתי....

1. שאלה: לאיזה חיה נותנים הרבה כבוד?
תשובה: ליתושים, בכל פעם שהם באים מוחאים להם כפיים.....
2. המרוקאים:
נולדים מקמיעות, חיים מסגולות, ומתים מעין הרע.....

למי שלא יודע - המערכת מוציאה מידי שבוע
גליון בדיחות על המלחמה, ניתן לקבל במייל של המערכת,
מי שכבר רשום אין צורך להירשם שוב.

פילתא דבדיחותא

3. פעם היה איזה זקן ערבי שניסה לישון אבל הילדים הפריעו לו מתחת לחלון, קם אליהם, וסיפר להם שבכניסה לכפר מחלקים תאנים, כל הילדים עזבו את המקום במרוצה, ואז סופסוף הוא הלך לישון.

אלא ש... הוא לא מצליח להירדם כי הוא מתחיל לשמוע המולה מסביב.

לבסוף הוא נכנע, יוצא החוצה, עוצר את אחד הרצים ושואל: "תגייד, לאן כולם רצים???"

"מה, לא שמעת?! מחלקים תאנים בכניסה לכפר"

זקן אומר לעצמו "כולם מקבלים תאנים, ואני ישן לי פה!?"

לבש את הכפכפים ורץ עם ההמון.....

4. בעצרת המליון מצאו ראש ישיבה על המרפסת במלון שערי ירושלים אוכל מנה פלאפל.. כששאלו תלמידיו על זה? ענה. "כולם מודים דב"עצרת" בעיני נמי לכם.....

5. לא מבין איך נשים בוחרות בקלפי... יום הן מול ארון בגדים ולא יודעות מה לבחור... אז בקלפי???

6. גבאי צדקה נסע לארצות הברית והגיע לבית כנסת של מיליונרים. הוא מתחיל לתת להם נאום חוצב להבות על מהות החיים ובהתלהבותו כי רבה, החל מסביר וזועק ש.. 'דולרים זה זבל'!.. לאחר הדרשה, הוא יורד מהבמה ומתחיל להתרים את הקהל.. שואל אותו אחד האנשים 'הרי הרגע אמרת שדולרים זה זבל'..? ענה הגבאי 'נכון, דולרים זה זבל, אבל על זה אומר דוד המלך בתהלים פרק קכ"ז: "אֲשֶׁר יִגְבֹּר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֶהֱם..."

7. נפגשתי בעבודה עם בחור שלא שמע על דאודורנט אמרתי לו ברמז-"נוכחותך עוצרת נשימה" הוא כל כך אהב את זה שהוא קם ונתן לי חיבוק.....

8. רב יענקל'ה גלינסקי פעם הגיע לאולמי וגשל לחתונה ודרש בחתונה ואמר שהעוף שמוגש כאן כבר רקד בשלושה חתונות.. לפני שבועיים התרנגול הזה רקד בחתונה ועכשיו הוא נמצא בחתונה כאן ואחר כך הוא רוקד שבועיים בתוך הבטן.....

9. למה הספרדים תמיד אומרים אחינו האשכנזים?? והאשכנזים אומרים אחינו הספרדים?? כי כולם יודעים שעם אחים לא מתחתנים.....

להזכירכם: ניתן לקבל את העלון כבר בתחילת השבוע ה-י-ג-ם

במייל: a05832349@gmail.com

התודה והברכה לתיקון מכונות 'טכנו-אל' ולכל העובדים היקרים.

על טרחתם המרובה בהוצאת גיליון זה, למען יצא דבר נאה ומתקבל.
יה'ר שתהא משכורתם שלמה מעם השם. וכל אשר יעשו יצליחו אמין!

גאולה

כתב האדמו"ר הקדוש ממונקאטש במאמר ימי האורה אות צ"ג דבימי חנוכה אין לנו לשתוק מלהתפלל ולזעוק על הגאולה השלימה שאז זמן התגלות אור הגנוז אורו של משיח ב"ב על כן הוא העת רצון לפעול שיבוא לגאלנו באמת ב"ב ועיי"ש מה שהאריך בזה ברמזים נפלאים כדרכו בקודש.

זוג

בספר אביעה סגולות (עמוד 218) סגולה לרווק או לרוקה שימצאו את זוגם באותה שנה שבעת ששורפים את כל הפתילות יחד יעבור מעליהם הרווק או הרוקה שבע פעמים בשעת שריפתם, ובסידור רבי שבתי מראשקוב זצ"ל כתב שהשורף הפתילות והשמן אחר החנוכה ינצל מהריגת דם בעז"ה.

זכרון

כתב החתם סופר בספרו תורת משה על התורה (פרשת מקץ לחנוכה דף קעט ע"ב), שהזקלת נר חנוכה מביאה לאדם הצלחה בתורה הן לחדודי כפתור ופרח בתורה והן לאוקמי גרסא להיות זכרון בתורה, ועיי"ש עוד מה שהוסיף בזה, וכן כתב בספר ליקוטי עצות (ערך מועדי ה', חנוכה אות ב), וע"ע בספר עמק חנוכה (עמוד סא, הערה פח). וכן כתב בספר חמרא טבא שמצות הדלקה בשמן זית בחנוכה הוא סגולה לזכרון. וע"ע בשפת אמת (פרשת מקץ תרמ, ד"ה בזהר), שההסתכלות בנרות חנוכה היא סגולה לזכרון, וע"ע שם (בד"ה כשעמדה), מה שהביא משם מו"ז החידושי הרי"ם, וע"ע בספר פרדס אליעזר (חנוכה א, עמוד רסג).

כפרת עוונות

כתב בספר ליקוטי עצות (חנוכה אות ד') וז"ל: כפי מה שזוכה כל אחד לפעול ביוהכ"פ בבקשת סלח נא וכו', כמו כן הוא זוכה לקדושת חנוכה כי קדושת חנוכה נמשך על ידי הסליחה של יוהכ"פ כי חנוכה הוא בחינת חנוכת הבית המקדש שעל ידי מצות חנוכה אנו ממשיכים על עצמינו קדושת בהמ"ק ועיי"ז זוכין לסליחה על העוונות שפועלין ביוהכ"פ עכ"ל.

פרנסה

כתב האדמו"ר ממונקאטש בספרו שער יששכר מאמרי חודש כסליו (מאמר ימי אורה אות מ"ב) וז"ל, ולפי"ז חנוכה הוא עת המשכת פרנסה בעת שיורדת המלכות לתת טרף לביתה ועכ"ז אין זה מהדרך להזכיר זה בפירוש בפיו צרכי מעות ופרנסה כי הר"ז בבחינת נהנה מאור נ"ח וזהו שארז"ל אסור להרצות מעות היינו לבטות בשפתיו בפירוש בשעת הדלקת נ"ח כדי שימשיך מעות ופרנסה ולהרצות מעות הוא כמו לרצות על המים לדבר ולהתפלל על זה אכן ממילא נמשך כל הישועות במזונו רויחי וצרכי גשמיות בשעה שיורדת לתת טרף לביתה וחוק לנערותיה עכ"ד. וכ"כ בספר עטרת ישועה יום ה' דחנוכה אות ה' ואות ו' עיי"ש. וכ"כ במאמרו לחנוכה אות יז' ושם רמז דהנה שור הוא בחינת יוסף ונאמר ורב תבואות בכח שור שעל ידו נשפע פרנסה בישראל ועל כן היוונים רצו לבטל זאת וגם מלך יוון ציוה לישראל כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל היינו שציוה שיכתבו עצמם שאין שאין חפצים בהרמת קרנם בעניני עוה"ז הרמוזים בשור וזהו שאין לכם חלק באלוקי ישראל כי שם יעקב מכונה בשם שפלות וישראל כשהוא בשררה כמו שנאמר כי שרית עם אלוקים ועם אנשים וזהו שנאמר שאין לכם חלק באלוקי ישראל דייקא והשי"ת הפר עצתו ונעשה נס בנ"ח ונשפע פרנסה וכל טוב, וע"ע מש"כ בזה בספר אמרי נועם בליקוטים בסוה"ס באות מ"ו.

שמירה

סגולה לשמירה לומר בכל לילה אחר ההדלקה שבעה פעמים ויהי נועם ומזמור יושב בסתר עליון, עיין להגר"ח פלאג'י בספרו מועד לכל חי ובבא"ח שנה ראשונה פרשת וישב הלכות חנוכה אות כ"ג וכה"ח סופר (סימן תר"ע ס"ק ו'), ובאו"ח ספינקא (סימן תרע"ו ס"ק ה'), והיינו שיאמר מפסוק ויהי נועם עד סוף מזמור יושב בסתר עליון שבע פעמים כמו שכתב ידידי הגרי"ח מזרחי נר"ו בסידורו עוד יוסף חי, ע"ש.

סגולות ימי החנוכה הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א

סגולה לזכרון

כתב בספר עטרת ישועה במאמריו ליום א' דחנוכה אות ט' וז"ל, בנוסח להשכיחם תורתך הנה היוונים רצו לגרום שכחה בתורה אכן ע"י השמן זית שהוא מבחינת חכמת התורה וכדאיתא במנחות דף פ"ה ע"ב תקוע אלפא לשמן שמרמז לחכמה וזאת מבטל השכחה ועוד הוסיף במאמר שמן ששון לחנוכה (פרק א' אות ג') וכתב וז"ל, ולאשר מלכות יון רצתה להשכיח התורה מישראל כמו שאנו אומרים נוסח ההודאה להשכיחם תורתך שכן שכחה אותיות החשך וקליפת השכחה הוא ריב כנודע (ועיין בספר ניצוצי שמשון למהר"ש מאסטרפלאליע זיע"א בפרשת בא על הפסוק החודש הזה לכם), ולכך אנו אומרים רבת את ריבם לבטל קליפת ריב.

עבירות נהפכות לזכויות

בספר פרי צדיק להגאון הנורא כהנא רבא ר' צדוק הכהן מלובלין מאמרי חנוכה (עמ' שפ"ט), כתב וז"ל, ובכל שנה בחנוכה הוא זמן שיהיו נחשבים כזכויות שאם יפתח פתח אחד של תשובה כחודה של מחט בהתעוררות מצידו, השי"ת מוכן לעזרו שיעשה תשובה שלימה [א"ה הכונה מאהבה] המהפכת זדונות לזכויות, ע"כ.

עשירות

כתב החידושי הרי"ם והובא בספר אבן בוחן חנוכה (עמ' ל"ג) דחנוכה סגולה לעשירות שהרי נרות חנוכה מדליקין בשמאל וכתוב בשמאלה עושר וכבוד וזהו גם הרמז של דמי חנוכה.

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

אברכי כולל יראי שמים!!!

ילמדו את כל הששה סדרי משנה (4,192 משניות) במשך כל השנה לפטירה לעילוי נשמת יקירך.

בתשלום סימלי של 900 ₪

ובכך אתה עושה נחת רוח ליקירך וגם שותף בלומד תורה.

כמו כן אפשר ללמוד לע"נ הקרוב שנפטר לפני כמה שנים.

בא' תשרי מתחילים מחזור שני.

053-415-3684

משנה אותיות נשמה

הקלדות

במחירים מוזלים

0534-135-183

השכרות החשמליים

אופניים חשמלים קורקונים חשמלים

תיקון מכירה השכרה

ומכירת חלקי חילוף במחירים זולים

0548520351 ירושלים

ניתן להשיג את העלון!!!

במייל ע"י שליחת 'בקשה' a05832349@gmail.com

במוסף 'טועמיה' שע"י דפוס ספיד.

הפנינה שלי

לשלחן השבת

עצה חינוכית

'דבר התורה' מותאם לילדים להקראה על שולחן השבת.
* הורים יקרים, הנילו את ילדיכם לומר 'דבר תורה בסעודת השבת'.

התבלין היציר נגד היציר הרע

"ויצא יעקב מכפר שבע וילך חרנה" (פתיח)

יעקב אבינו מכין את עצמו לשהיה הממשכת שיהיה עליו לשהות במחצתו של לבן, והולך וטומן את עצמו במשך ארבע עשרה שנה בישיבתם של שם ועבר ועוסק בתורה. פי התבלין היציר נגד היציר הרע - המגלם בדמותו של לבן הארמי - היא התורה הקדושה!

אלא לכבוד הנצחון על יציר הרע... ובקבוקות הבקבוק הראשון הגיע גם הבקבוק השני - לכבוד הנצחון הסופי עליו. כמובן שהשתפר, וכעבר שבועים התמוטט ומת. הוא נצח את היציר הרע...

יעקב אבינו ידע איך מנצחים באמת את היציר הרע. בראתי יציר הרע בראתי לו תורה תבלין. רק על ידי

והיציר הרע, אומרים חז"ל, דומה לזבוב. למה דוקא לזבוב? למה לא לפיל? אלא, זבוב כמה שאמה מכה בו - הוא בא עוד פעם. אמה יכול להכות אותו, ורק להפסיד: קדם הוא היה על האף ועכשו בתוך האף... הוא טורדני, ואי אפשר לגמר אתו. התסריט חוזר על עצמו עוד פעם ועוד פעם, שש פעמים.

אחרי הפעם השביעית, הוא התישב על הכסא ואמר: "זהו זה! נצחתי את יציר הרע. אני בשר ודם נצחתי את יציר הרע שהוא מלאך! הנה אני יושב על כסאי, ואין לי כל משיכה לשותות יין..."

אלא שבתוך כדי דבור הוסיף ואמר: "אמנם אין לי כל תאנה לשותות יין, אבל לכבוד הנצחון על היציר הרע מגיע לי בקבוק קטן..."

הלך לבית היין, קנה יין ושתה. לא שחיללה היתה לו משיכה לשותות,

מספרים על שכור אחד שהיה אוהב לשותות הרבה יין. יום אחד הרופא בדיק אותו ואמר לו בזה הלשון: "חביבי! אם אתה ממשיך לשתות יין - יש לך עוד שבועים לחיות! לאחריהם - אתה גמור!" לשמעו את הדברים המפרכשים הללו שיצאו מפיו של הרופא הגדול, הוא קפץ ונשבע: "יותר אני לא שותה יין..."

עברו יומים, ויצר הרע התחיל להציק לו ולהזכיר לו, ללא הרף, את טעמו המתמתק המשכר של היין... "אינני מסגל להתאפק יותר", אמר ורך לבית היין...

"בקבוק קטן אחד בבקשה", בקש מהמוכר. המוכר נתן לו בקבוק, השכור שלם, וכשבא לפתח את הבקבוק, התעשת ואמר: "לא! לא! החלטתי שאני לא שותה, והחלטה זו החלטה! אסור לי לשתות. בנפשי הוא הדבר!" החזיר את הבקבוק והלך הביתה.

אבל היציר הרע לא הפסיק לעבד אלא

יורש טוב - בראשית
- רבי מאיר צימרוט
שליש"א

- יורש טוב - בראשית
- רבי שמחה בונים אלתר
- רבי שלמה אישיב
- רבי שלום אבדר
- רבי יפת צוברי
- רבי יוסף וולטוך
- רבי בנימין מאיר דו עדיאל
- רבי בנימין זאב בערי

שירים חסידים

ביום כה הוא יושר השיר הזה בארץ והודה, עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחל. בן בג בג אומר, הפך בה והפך בה, דכלא בה. ובה תתור, וסיב וכלה בה, ומנה לא תוע, שאין לך מרה טובה תימנה.

ברוך (הוא) אלקינו שבראנו לקבולו, והכדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, ותיי עולם

נשע בתוכנו. הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בללב שלם. למען לא ניגע לריק, ולא נלד לבהלה.

ברוך הגבר אשר יבטח בה' ותיה ה' מבטחו.

דוד מלך ישראל חי וקים. דע לפני מי אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים. אחד יהוד ויהוד היה הונה ויהודה. דעת קנית לא חסרת, דעת לא קנית מה קנית, זה מה שנאמר במערכא. דרא ביה בולא ביה דלא דה מה ביה זה מה שנאמר במערכא.

הנה אנכי שלח רכס את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הגיע זמן הנאוה. הנה מה טוב ומה נעים שבת אהים גם יחד. הקדוש ברוך הוא אנתנו אוהבים אותך. הרחמן הוא יקים לנו את ספת דוד הנפולת. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות. השיבנו ה' אליך ונשובה חדש וימינו בקרם.

לעילוי נשמת שמעון ודודקהר בן אליזבט ז"ל ציפורה ודודקהר בת אסתר ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת אליהו וקוליק בן מול טוב ז"ל משה יוחנן וקוליק בן מול טוב ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת אליהו ודודקהר בן אליזבט ז"ל ציפורה ודודקהר בת אסתר ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת: דוד נתנאל בן אסתר, משה חן בן אסתר, רובין ז"ל בן אסתר, אסתר, עדן מולאי, מיסה בת אסתר, דוד בן יפה, סימנטוב בן לונה, מכלוף בן עליה לוגסי

לעילוי נשמת: דוד נתנאל בן אסתר, משה חן בן אסתר, רובין ז"ל בן אסתר, אסתר, עדן מולאי, מיסה בת אסתר, דוד בן יפה, סימנטוב בן לונה, מכלוף בן עליה לוגסי

לעילוי נשמת: דוד נתנאל בן אסתר, משה חן בן אסתר, רובין ז"ל בן אסתר, אסתר, עדן מולאי, מיסה בת אסתר, דוד בן יפה, סימנטוב בן לונה, מכלוף בן עליה לוגסי

השינון משיבת התי

עם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

מאת המחבר הרב ארו חוני שליט"א

"מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלקים..." (בראשית כ"ח, י"ז)

עובד ה"ברניקס" שהתעלם מחברו

עבודתו, והחזיר לו שלום.

המשיך רבנו ואמר: חשבת לי לעצמי - איזה פרק מוסר מאלף אפטר ללמד מכך! יהודי המגיע לבית הכנסת כדי לשפך את שיחו לפני המקום

ברוך הוא - הוא בתפקיד! אם כן, מדוע כאשר נגש אליו ידיד טוב באמצע התפלה ושואל אותו "מה נשמע?" הוא משיב לו?:

וכי התפקיד המטל ברגע זה על המתפלל הוא פחות-ערך מתפקידו של עובד חברת "ברניקס"?

מדוע אותה רצינות הנראית על פניו של מוכיל-הכספים לא תראה גם על פנינו בעת התפלה, או בעת שאנחנו עוסקים בלמוד התורה, ורוכשים לעצמנו זכויות שערכן לא יסלא כפז, שגם אלה אלפי אלפים של דיגרי זהב ומרגליות לא ישוו להן?!

ובנותן טעם לציין בזה לדברות קדשו של רבנו יהונתן איבשיץ זצ"ל, בספרו "יצרות דבש" (דרוש ד'): "על מה נבטח ומה יגן בעדנו - אם לא בתפלה ובקשה מקורות לב. הנה הפסוק אומר: "סכותה בענין לך מעבור תפלה" (איכה ג, מ"ד), ומה הוא הענין שסוכך בעד התפלה ומונע את עלייתה? - הוא נוצר מהאדם ומההכל שיש בו חטא, היוצא משיחה בטלה בבית הכנסת, ומכל שכן בעת התפלה! - כל הכל הדבורים הללו עולה בעב וענין, ומונע את התפלה לעלות! "נמצאנו למדים אפוא, שהאדם היוצאים מפייהם של המשוחרים בבית הכנסת, יוצרים "ענן מסוף", שחוסם ומנטרל את תפלות המתפללים במקום!

ספר מורנו ורבנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: הודמן לי לנסע לבית החולים "תל השומר" כדי ללוות חולה אחד. בעת ההמתנה במחלקה, נכנסו למתע שני צעירים חמושים באקדחים ולקחם מבט נקשה ביותר, נגשו אלי ואלי יתר האנשים שישובו לצדי, ובקשו מאתנו לפנות את המקום.

עד מהרה התברר, שהשניים הם עובדים של חברת "ברניקס" המובילה כספים מהבנק המרכזי לסניפי הבנקים בארץ, ובמקרה הנוכחי החליפו שני הצעירים החמושים את קפת מכשיר ה"כספומט" שעמד לשרות הלקוחות בתוך בית החולים.

לפתע התרחש לנגד עיני מחזה מדהים. בעוד השניים עסוקים בתפקידם ומחליפים את הקפה, נגש יהודי אחד אל הצעיר החמוש, טפח על גבו לאות חבה וקרא לו בלבביות: "דוה, שלום לך יקר, מה שלומך?". הנה זה פנאה חברו הטוב משכבר הקמים.

עובד ה"ברניקס" לא הניד עפעף. הוא הרף את ידיו וסמן לו בידיו להסתלק מיד, ברמזו שהוא עמה בתפקיד חשוב ולא יעלה על הדעת לנצל ברגע זה את הכרותם היתיקה ולשוחח בענינים של מה בכך. מי שלא היה נוכח במקום בשעת מעשה, אינו מסגל לתאר לעצמו את קשיחותו ואימתנותו של האיש שנצב כל העת ואבטח בנשק את הרקת הכספומט. עכשו לא מדברים, ויהי מה.

רק לאחר שסיים את הרקת הקפה, נגש אל החבר, התנצל על שלא היה באפשרותו להפסיק את

ממצנת לשיבת

אליהו טייטל אור עקיבא

מוזמר לתודה

מעשה ברבי אלימלך פירר שליט"א (שהוא מומחה גדול בענייני רפואה), שהגיע אליו עשר גדול מחו"ל, בשעה מאוחרת בלילה, וביקש מהרב שיתלווה אליו לכותל המערבי. הרב הסכים, על אף השעה המאוחרת. בהגיעם למקום הקדוש הם ראו אדם פירר כפיו כלפי השמיים, מתנועע בתפילתו, מעיניו זולגות דמעות לרוב, ובכל רגע יוצאות מפיו המילים "ריבונו של עולם".

אמר הרב לעשיר: אם הוא זקוק לרפואה - אני אדאג לו, ואם הוא זקוק לענייני פרנסה - אתה תדאג לו, והעשיר הסכים. שניהם ניגשו אל היהודי, והרב פירר אמר לו: האם כבודו מתפלל לה' בענייני רפואה, אני הרב פירר ואשמח לעזור לך. השיב היהודי: אני מאחל לכל עם ישראל שיהיו בריאים כמוני, ברוך ה' אני בריא. אמר העשיר: אולי כבודו כמצוקה בגלל דוחק הפרנסה, חוכות וכיוצא בזה, אם כן אני אוכל לעזור. אמר האיש: ברוך ה' לא חסר לי דבר. אז על מה אתה מתפלל בכזה רגש וכוונה? שאלו השניים.

אמר להם: אני אברך, ובה"ה יש לי עשרה ילדים, והלילה זכיתי לחתן את הבן האחרון שלי. מיד לאחז החתונה באתי לכאן, כי הרגשתי צורך גדול לבוא ולהודות לה' על כל החסד שגמלני, שזכיתי לחתן את כל הילדים שלי. אני לא צריך שתהיה לי צרה כדי להתפלל.

(סימן לבנים)

עבר שלום!

הצטרפות למחזור זה פנו למייל: V073224999@gmail.com

שירים חסידים

ק רש את שמך על מקדישי שמך, וקדש את שמך בעולמך, ובישועתך תרום ותגבית קרננו למעלה, והושיענו בקרוב למען שמך.

ק קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבענו מטובך ושמתנו בישועתך וסתר לבנו לעבדך באמת.

ב צוה ישועות יעקב. צמאה נפשי לאלקים וא-הי מתי אבוא ואראה פני אלקים.

ב קול צהלה ורנה. שפתינו אז תרננה. אנא ה' הושיעני נא. אנא ה' הצליחה נא.

ב ענבי הנפן בענבי הנפן, דבר נאה ומתקבל: עני עצה ותפיר, דבר דבר ולא יקום, כי עמנו א-ה. עשה שלום בברומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו, ועל כל עמו ישראל, ואמרו אמן.

ב פתח שערי שמים לתפלתנו. פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים.

ב עוד אבינו הו' עוד ושמע בערי יהודה ובקצוות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול תהן וקול בלה. קול מצהלות התנים מתפתח וערים ממשתה נגינתם. ענה כבודי ענה הנבל וכנור אערה שחר עו והדר לבושה ותשחק ליום אחרון. על ידי נגונים ומחאות כף מתמתקין פל הדינים. עם ישראל חי.

ב נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה לבית המקדש ברנה, נעלה ברנה, נשתתה. ברננה, נעלה, ברננה, נשתתה. נגיל ונשיש בזאת התורה. סימן טוב ומוצל טוב יהא לנו ולכל ישראל. עברו את ה' בשמחה באו לפני ברננה.

הצטרפות משפחת שלום רפאל ורות לזיווג הנין לילדים: שיר אורי, מתן, כפיר

לעילוי נשמת: רבי יהודה פיידה מרדכי בן צלאל בן אברהם אברהם בן דינה דינה דיסליוויה בת רחל משכן שילדו

סיפורי צדיקים ואגדות הי"ל לפני השינה

משפטו של עשיר גאה

שבוע טוב ילדי משפך שילה האהובים!

שמים, יאכר כל עשרו ברגע אחד!
הדברים יצאו מפי רב, וכבר בא אסון פתאומי על העשיר! עדין עמד בחוץ וספר לבני ביתו בבוז ובלעג על העני שהעז לתבע אותו לדין, והנה – שוב שליח לפניו! אכל הפעם היה זה שליחו של מלך בבל, חרב שלופה בידו, ועמו חילים מצבא המלך.
"גורה מטעם המלך!" הכריז השליח, וצמרמרת עברה בגופו של העשיר הנבלה.
"מה גזר אדוננו המלך?" שאל בפחד והתקנעה.

והשליח ענה בלי רחמים: "המלך כועס מאוד עליך על שאתה מתנהג כאלו אתה מלך. לכן גזר שכל נכסיה, ואוצרותיה, וכל אשר לך – הכל ילקח ממך ויבא אל גני המלך, וגם אתה בעצמך – עבד תהיה כמו כל העבדים ועבודת פרך תעבד מהיום ועד סוף ימיו. אסור לך להכנס לבית הזה שאינו עוד שלך, ומיד תבוא אתנו, כבול באזיקים!"

העשיר נדהם ונבהל מאוד מאוד. בדמעות התחנן לפני השליח ובקש שיתן לו רשות ללכת אל רב ולבקש את סליחתו, כי הבין היטב, על מה ולמה בא עליו לפתע אסון כזה. אך השליח לא רצה לשמע, ורק אחרי הרבה בקשות והפצרות נתן לו רשות ללכת אל רב לשעה קלה.

והעשיר – לא נשאר בו עוד מאומה מגאנותו. ברגלים כושלות מהר אל ביתו של רב והתחנן לו: "אנא, סלח נא לי על דברי! חטא גדול חטאתי בגאנותי, והנה אין לי עוד עשר, אין לי כלום, ואפלו אני עצמי איני עוד חפשי, כי עבד עולם אהיה מעתה. עני מכל העניים אהיה. אנא, התפלל נא עלי שלפחות תציל נפשי, אחר שאבד כל כספי. הוי! אותו עני שלא רציתי להדין עמו, הרי כמו שר הוא לעצמתי, ולואי שישכים עוד לבוא לדין אתי", הרבה בככי במר נפשו.

ראה רב שהאיש התחרט באמת ותזר בתשובה ולא יחזר עוד להיות יתיר ותקיף, עמד והתפלל אל ה' שירחם על בעל התשובה, ותפלתו נתקבלה. כשחזר האיש לביתו, עיף ורצוץ מן הבהלה ומן הכבי, ראה והנה החילים נעלמו, ורק השליח מחכה לו ומדבר אליו בקול מתון:

"המלך ברב חסדו שלח פקדוה אחרת. הפעם יחן אותך וישחרר אותך מעבדות. וגם את רכושך הוא מחזיר לך לפי שעה. אך זכר, מתנה היא מאת המלך!"
באותו יום למד העשיר שה' יכול להעני ולהעשיר בן רגע, ולא התגאה עוד כל ימיו.
נסיון העשר גדול מנסיון העני מכיון שהעני מתפלל ומבקש מה' שיעזר לו וישעי אותו מצרותו ואלו העשיר שם מבטחו בכספו.
נבקש מהקב"ה שיעזר לנו תמיד לעבד אותו בשמחה ובכח מצב. ושנזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים ובימין נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

הלך השליח אל העשיר ומסר לו את הזמנתו של רב. אותה שעה עמד העשיר בפתח ביתו המפאור ומסביבו עבדים ושפחות המחכים לכל מוצא פיו, אולי יבקש דבר מה לאכל או לשותת וימהרו למלא את כל משאלותיו!

כששמע העשיר את דברי השליח, לא האמין למשמע אזויו.

"אני אבוא להדין עם אותו קבצן לפני בית הדין?!" קרא, "אני?!?! גם אם יביאו את כל הגמלים מארץ ערב, לא יוכלו לשאת על גבם את המפתחות לאוצרותי, כל כך רבים הם, ואותו עני עלוב יתבע אותי לדין? כלום זה לפי כבודי להדין עם פרנש כזה?" לא אבוא!"

חזר השליח ומסר לרב את דברי העשיר. הניע רב את ראשו בתמהון:

"מה מתגאה אדם זה כל כך? כמה שאינו שלו? אם יענש בידי

ילדים יקרים, בואו ונאמר תודה רבה לה' יתברך על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום ובכל יום ויום: מזמור לתודה הרעיו לוי כל הארץ: עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא א-להים הוא עשנו ולו אנחנו עמו ונאמרו: עתה באו שעריו בתודה חצרתו בתהלה תודו לו בקרב שמו: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דר ודר אמנות:

לשם יהוד קדשא ברוך הוא ושבתיה, בדתיו ורחימו, ורחימו ודחילו, יתחדא שם אות י' ואות ה' בשם אות ו' ואות ה' יחזיקו שמים בשם כל ישראל. הריני מקבל עלי א-להותי יתברך ואתבתו ואתו, ותיני רב ממנו בני דאיתו רב ושליש על בלא, ובקא קמיה כלא. והריני ממליכו על כל אבר ואבר ומיד ומיד מרמ"ח אברים ושם"ה גידים של גופי ונפשי, והוי ונשמתי מלכות ומנה ושמי, והריני עבד לשם יתברך, והוא ברוחמי ופני לעבדו כבב שלם ונפש חפצה אמן בן יהי רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבונו של עולם הריני מודה וסודת כל מי שהקעים והקניט אותי או שהטא מנגחי. בין בנפשי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשונג בין במזיד

הנה שמע

"קטנתו"

לילה טוב ילדים חמודים!

גדולי ישראל לארץ הדורות ראו תמיד את הקב"ה אל מול עיניהם. הם ידעו שאחרי מאה ועשרים הם יעמדו לפני ה' ויתנו דין וחשבון על כל מה שקרה אתם במשך כל שנות חייהם. כך היה גם בעל ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ.

היה זה בימות הקיץ, כאשר שהה בעל ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ זצ"ל בעירה קרלסבד.

הדור הגוי הביא לרבי את המכתבים הממענים אליו: 'לכבוד רבי הגר'.

"האם אתה הוא הרבי?" ברר הדור לפני שמסר את המעטפות.

רבי ישראל שתק ולא השיב.

'כנראה לא שמע', חשב הדור לעצמו. הוא שאל שוב, והפעם בקול רם: "האם אתה הוא הרבי?"

רבי ישראל לא הגיב, והדור עזב את הפית כשהמעטפות בכיסו.

"מדוע לא הגיב הרבי?" התעניינו הסוככים.

השיב להם: "כשאבוא לעולם האמת, יגידו לי: 'היית רבי, הנהגת אלפי חסידים, ומה עשית כדי לתקנם?'"

אענה להם בפשטות: 'לא הייתי רבי!'

אמרו לו: אבל כולם קראו לך רבי?

אשיב: 'אין זו אשמתי. הכל קראו לי כך בנגוד גמור לרצוני'...."

ראינו את הענוה והפשטות של הצדיק, נלמד גם אנחנו שלא להתנשא חלילה על זולתנו אלא לחשב טוב ולכבד כל יהודי, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לאהב את הרב ולומר על החוב

לילה טוב, ילדים חביבים!

היה זה ביום בהיר, כאשר הגאון רבי אברהם ענתבי, שצעד ברחוב העיר, הבחין ביהודי ממרר בכיס. "מה לך?" שאלו ברוך, והלה פתח וספר כי עני מאוד הוא ועקב מצבו הצטרף לטל הלואה מעשיר פלוני. "זמן הפרעון הגיע ולא היה בידי לשלם. וכאשר תבעני המלוה לדין תורה, יצאתי חייב בדיני. ומה אעשה עתה? מנין אטל ממון לשלם לבעל חובי?!"

נכמרו רחמיו של רבי אברהם ובמוחו נצנץ רעיון. הוא מהר עם בנו, רבי יצחק, לביתו של העשיר המלוה ונקש על דלתו. את הדלת פתחה בעלת הבית ולא האמינה למראה עיניה: הרב הנערץ והאהוב עומד בפתח הבית. בקול רועד הזעיקה את בעלה להקביל את פני האורחים רמי המעלה, ובעצמה מהרה אל המטבח, לערוך שלחן לפני הרבנים.

בעל הבית, שלא הבין מדוע זכה לבקורו של הרב הנערץ, צפה שהרב יטעם מן המגדנות שהנחו על השלחן, אולם רבי אברהם ישב ולא זז. "ידע לו כבוד הרב", שח העשיר ברגש, "כי בקורו שוה אצלי כאלף דינרים. אוהב אני את כבודו, ומעריך אותו ואת תורתו."

למשפט זה צפה הרב... "מכיר אני בגזמאותיהם של הסוחרים", נפנף בידיו בכטול, אולם העשיר התעקש כי פיו ולבו שוים.

"אמר לי בכנות", בקש הרב לדעת, "האם בקורי שוה לך כשלוש מאות גרוש?"

"בוהאי!" השיב העשיר בחם. ואז פניו אליו הרב ואמר: "אם כן הוא, תנה לי את שטרות חובו של עני פלוני ואקרעם". כך בכח אהבתו המפלאה הצליח הרב לכטל את חובו של העני.

אמונת חכמים היא תכונה נעלה, כשמכבדים את גדולי ישראל אנחנו מאפשרים להם להשקין שלום בעם ישראל ולתקן את העולם. וכך זוכים אנו לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בלש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם כשבתך בביתך ובליכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטעטפת בין עיניך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולקעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתו

מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירשף ויצהרה: ונתתו עשב בשדה לבהמתך ואכלתו ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטעטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובליכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ובקצוב המחיר, עם זהירותו בכל דבור ותנועה, עוררו תשומת לב והתחילו לספר עליו בהערצה. מתוך כך נמשכו לקוחות רבים אחר חנותו.

הוא הזהיר את אשתו שתביא רק סחורה טובה וטרייה. מדי פעם הייה בודק את כל המצרכים שבחנות, ואם מצא דבר שנדמה לו שהוא מקלקל, הייה משמידו מיד. את המחיר קבע לפי כל החשובים שבהלכה. המשקולות היו מדיקות, ועל אף הכל הייה מודיע לקונים שאיננו בטוח אם סחורתו טובה, ויתכן שאצל חנונים אחרים יש להשיג באותו מחיר סחורה טובה הימנה.

נשתדל גם אנחנו שכל עסק שאנחנו עושים יהיה רק על דרך האמת והישר כי בלעדי זה אי אפשר לעלות ולהתעלות במדרגות התורה והיראה, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים צדיקים!

לפעמים ישנה אוריה כזו שמי שמצליח להרויח כסף הוא החכם והמכשר גם אם זה נעשה חלילה בדרך לא כל כך ישרה. היום נלמד על זהירותו הנפלאה של החפץ חיים בעסקיו.

לאחר נשואיו קבל ה'חפץ חיים' ירשה בסוף מאה וחמשים רובל מאחות אביו. בכסף זה פתח חנות מכלת בראדין. רעיתו נהלה את העסק, והוא ישב והגה בתורה בבית המדרש. בערב הייה רושם את ההוצאות וההכנסות, הרוחים וההקפות. במקרה שחובותיו עודפים על המזמנים, הייה נבהל וצועק.

"מה יהיה אם חלילה אמות פתאום, הרי אשאר גזלן?"

עם בואו במגע עם הבריות, הרגישו מיד כי הנהגתו אינה רגילה. משאו ומתנו עם דקדוקיו המפלגים במדות ובמשקלות, בטיב הסחורה

משחזר הדבר על עצמו פעמים רבות, יעץ האב לבנו לגרש את אשתו, ושניהם הגיעו לרבי משה, ספרו לו את כל הענין, ובקשו ממנו שיקבע זמן לגרושין.

שמע רבי משה את דבריהם, וקבע להם זמן לדיון ושלחם לשלום. אך מיד לאחר שיצאו צוה על הרבנית שביום הדיון תכין לו לחם שחר כפחם ותעטפהו יפה במפית.

הגיע אותו יום, ובני הזוג עם אבי הבעל נצבו לפני רבי משה, לדיון בענין הגרושין. אך הרב בקש מהם להמתין לו מעט עד שיאכל את ארוחתו. הוא נטל את ידיו והמתין שהרבנית תגיש לפניו לשלחן את הלחם העטוף במפית. לאחר שהגיש לפניו הלחם, פתח באטיות את

לילה טוב ילדים נפלאים!

הקב"ה אוהב את השלום. לפעמים קורה שבני אדם לא מסתדרים ביניהם, אם זה חברים או בני זוג שרבים מכל מיני סבות. היום נראה כמה השתדלו גדולי ישראל להשפין שלום בבתי ישראל.

לפני שנים רבות הנהיג רבי משה זקן בגאון את עדת יהודי גרפא. רבי משה הייה אוהב מאוד את השלום. ופעמים רבות השפין שלום בין יהודי עדתו.

מעשה באיש אחד שפלטו, אשת בנו, לא הייתה בקיאה במלאכת האפיה, וכל הלחם שהיתה מכניסה לתנור הייה מתפורר ויוצא שחר כפחם.

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו עלי ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם ציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (תנ"ך ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעשו חסידים ככבוד, ירננו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונם, והרב פסיפות בידם: הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחוזי חרב מקמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בקיאות: (חזור מפסוק "הנה מטתו" שלוש פעמים) יברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום: ישב בסתר עליו, בצל ש-די יתלונן: אמר יי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסוף לה ותחת פנפיו תחסה, צנה וסחורה אמתו: לא תרא מפחד יי, מחץ ינות יומם: מדבר באפס יחלה, מקטב ישוד צהרים: יפל מצודה אלה ורכבה מימינה, אליה לא יגש: רק בשנייה תביט, ושלמות רשעים תראה: כי אתה יי מחסי: אתה יי מחסי:

לֶאֱכַל לֶחֶם שְׂרוּף וְשִׁיחָשְׁבוּ עָלָיו שֶׁכֶּף הוּא סוֹבֵל בְּכָל יוֹם רַק כְּדֵי לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם. נִשְׁתַּדֵּל לְהִיט בְּשְׁלוֹם עִם כָּלֵם. לֹא לְרִיב וְלֹא לְהִתְעַמֵּת. וְאִם אָנּוּ רוֹאִים שְׁנַיִם שְׂאִינִם מִסְתַּדְרִים בִּינֵיהֶם – נַעֲשֶׂה הַכֹּל כְּדֵי לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְכֵן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְבוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ!

וְעַכְשָׁו כְּלָנוּ: יַד יְמִין עַל הָעֵינַיִם וּבַיָּחַד נִקְבֵּל בְּשִׂמְחָה עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם!

א-ל מְלֹךְ נְאֻמָּן, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל...

הַמְּפִיט וּכְאֵלוּ הָיָה רְגִיל בְּכֶן הַחַל נוֹגֵס בְּלֶחֶם הַשְּׁחֹר וְהַמְּפִיחַ בְּטַבְעֵיזוֹת.

בְּנֵי הַזּוּג וְאָבִי הַבַּעַל הַבֵּיטוּ נְדָהֵמִים בָּרַב, וְהָאֵב פְּנָה לְכָנוּ וְאָמַר לוֹ: "אִם רַב הָעִיר אוֹכֵל לֶחֶם שְׂחֹר דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֵין כָּל סִבָּה שְׂאֵתָה תִגְרַשׁ אֵת אֲשֶׁתְךָ מִשׁוֹם כֶּךָ."

בְּנֵי הַזּוּג עָזְבוּ יַחַד אֵת בֵּיתוֹ שֶׁל הָרַב, וְהַשְּׁלוֹם שָׁב לְשׁוֹר בְּבֵיתָם. אָכֵן, גְּדוֹל הַשְּׁלוֹם!

הַשְּׁלוֹם הוּא דְּבַר גְּדוֹל וְעֲצוּם. רַבִּי מִשֶּׁה זָקֵן הָיָה מוֹכֵן

הַכֹּל לְכַבּוֹד שַׁבָּת

לְיוֹם הַחַיִּישׁ

לִילָה טוֹב יְלָדִים יְקָרִים וְחָרוּצִים!

שַׁבָּת קֹדֶשׁ הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. הַשַּׁבָּת מוֹפִיעָה רַק פַּעַם בְּשָׁבוּעַ אַךְ אֶפְשָׁר לְהִנּוֹת מִהַשַּׁבָּת בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁבוּעַ.

"אָמַרוּ עָלָיו עַל שְׂמַאי הַזָּקֵן, שֶׁכָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לְכַבּוֹד שַׁבָּת."

וְכִיצַד הָיָה אוֹכֵל לְכַבּוֹד שַׁבָּת בְּכָל יְמוֹת הַחַל שֶׁל הַשָּׁבוּעַ?

כְּאֲשֶׁר הָיָה יוֹצֵא לְשׁוֹק, וְרָאָה בְּהֵמָה יָפָה, שֶׁבְּשָׂרָהּ טוֹב לְאָכִילָה, הָיָה קוֹנֶה אוֹתָהּ כְּדֵי לְשַׁחֵטָה לְכַבּוֹד שַׁבָּת. לְמַחְרַת הָיָה יוֹצֵא וּמוֹצֵא בְּהֵמָה יוֹתֵר יָפָה מִהָרְאוּשׁוֹנָה, מִיָּד הָיָה קוֹנֶה אֵת הַשְּׁנִיָּה לְכַבּוֹד שַׁבָּת, וְאֵת הָרְאוּשׁוֹנָה נֶאֱלָץ לְשַׁחֵט וּלְאָכִלָּהּ בְּיוֹם חַל. אֲבָל אֲכִילָתוֹ כְּבֹר הִיְתָה לְכַבּוֹד שַׁבָּת, כִּי אֲכִילַת בְּשָׂר זֶה הִיְתָה כְּדֵי לֶאֱכֹל בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ מִן הַבְּשָׂר הַטוֹב יוֹתֵר שֶׁל הַבְּהֵמָה הַשְּׁנִיָּה.

כֵּן נִהְגוּ שְׂמַאי תְּמִיד בְּבָשָׂר שֶׁקָּנָה לְשַׁבָּת, וְכֵן גַּם נִהְגוּ כְּאֲשֶׁר רָאָה בַּחֲנוּת כְּלֵי יָפָה – הָיָה קוֹנֶה אוֹתוֹ לְכַבּוֹד שַׁבָּת, מֵאֲכָל מִשְׁבַּח, בְּגֵד חָדָשׁ – הַכֹּל הַכֹּל לְכַבּוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ...

לְכַבּוֹד שַׁבָּת קוֹדֶשׁ!

כֵּן קִיַּם שְׂמַאי בְּכָל יְמֵי חַיָּיו בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֵת הַפְּסוּק: "זְכוֹר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ..."

נִשְׁתַּדֵּל גַּם אֲנַחְנוּ לְכַבֵּד אֵת הַשַּׁבָּת, לְמִשְׁלַל, אִם יֵשׁ לָנוּ מִמֶּתְקָן, נִשְׁמַר אוֹתוֹ לְשַׁבָּת. וְאוֹלֵי כְּבוֹד בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוּעַ נִשְׁתַּדֵּל לְשַׁמֵּר עַל הַבַּיִת שִׁיְהִיָּה מְסֻדָּר וְנִקִּי לְכַבּוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ, וְכֵן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְבוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ!

וְעַכְשָׁו כְּלָנוּ: יַד יְמִין עַל הָעֵינַיִם וּבַיָּחַד נִקְבֵּל בְּשִׂמְחָה עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם! א-ל מְלֹךְ נְאֻמָּן, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל...

עַל הַמִּישָׁה

בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיָמֵים שֶׁלֹּא אוֹמְרִים בָּהֶם תַּחֲנוּן (ראה בַּחֹץ כַּעֲמוּד 2) – לֹא אוֹמְרִים וַיּוֹדֵי. אֲנִי יי א-ל הָיָנוּ וְא-ל הָיָנוּ אֲבוֹתֵינוּ. תְּבַא לְפָנֵינוּ תַּסְפִּילָנוּ. וְאֵל תַּתְּעַלֵּם מִלְּכָנוּ מִתַּחַתְנוּ. שְׂאִין אֲנַחְנוּ עוֹי פְּנִים וְקִשָּׁה עֶרְף לְיוֹמֵר לְפָנֵינוּ יי א-ל הָיָנוּ וְא-ל הָיָנוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטְאוּ. אֲבָל חָטְאוּ. עוֹיִנוּ. פִּשְׁעֵנוּ. אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ וְאִנְשֵׁי בֵיתֵנוּ:

אֲשַׁמְנוּ. בְּגָדֵנוּ גָזְלָנוּ. דְּבַרְנוּ דִּפִּי וְלָשׁוֹן הַרְעָנוּ. הַעוֹיִנוּ. וְהַרְשַׁעְנוּ. וְדָגְנוּ. חִמְסָנוּ. מִסְפָּלוּ שֶׁקָר וּמְרִמָּה. יַעֲצָנוּ עֲצוֹת רָעוֹת. כּוֹזְבֵנוּ. כְּעַסְנוּ. לְצָנוּ. מִרְדָּנוּ. מְרִינוּ דְּבַר רָיָה. נֶאֱצָנוּ. נֶאֱפָנוּ. סוֹדְנוּ. עוֹיִנוּ. פִּשְׁעֵנוּ. פְּגָמוֹנוּ. צָרְנוּ. צַעֲרָנוּ אֵב וְאִם. קִשְׁיֵנוּ עֶרְף. רִשְׁעֵנוּ. שַׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲנוּ וְתַעֲתַעְנוּ. וְסָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁנָה לָנוּ. וְאֵתָה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֲמַת עֲשִׂיתָ. וְאֲנַחְנוּ הַרְשַׁעְנוּ:

אֵתָה תִקּוּם תִּרְחַם צִיוֹן. כִּי עַתָּה לְחַנּוּנָה כִּי אֵת מוֹעֵד: בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי, פְּדִיתָה אוֹתִי יי א-ל אֲמַת:

סכום כלי הנחשת שהיו בבית המקדש

למדנו בעבר שלצורך בניית כלי המשכן שלח חירם מלך צור אמן ממחה שגם שמו היה חירם.

לפי המלבי"ם היה זה בנו של חירם מלך צור – במשך שבע שנים סייע חירם לשלמה לבנות את בית המקדש, ולאחריו הוא מת, ובמקומו קרא שלמה לבנו, שאף הוא נקרא בשם חירם והיה ממחה בעקר במלאכת הנחשת.

בפסוקים הבאים אנו מוצאים מעין סכום של כלי הנחשת שהיו בבית המקדש.

תחלה עוסקים הפסוקים בכלים שבנה חירם האב, שהם "הכפורת" – בהמשך נקראים כלים אלו "סירות". כלים אלו שמשו לקבל את ה"דשן" (האפר הנשאר משרפת הקרבן והעצים).

כלים נוספים שבנה חירם האב הם "היעים" – כעין מגרפות שבהן היו גורפים את הדשן לסירות, ו"המזרקות" – הכלים שעמם היו מקבלים את דם הקרבנות. כלים אלו היו מחדדים בתחתיתם כדי שלא יניחו אותם הכהנים מידיהם ויקרש הדם, וגם כאשר היה הכהן נושא את המזרק הוא היה ממרס

(מערבב) את הדם.

כלים אלו נעשו מנחשת ממרקת ומשבחת שבה היה חירם האב ממחה.

את הכלים הבאים עשה חירם הבן:

שני עמודי הפאָר, יכין ובעז, וכן "גלת הכותרת" של כל עמוד – כפי שלמדנו, בראש כל עמוד היה כמין פדור שאליו היו מחברות שרשראות מעטרות ברמונים. בסך הכל עשה חירם ארבע מאות רמונים שהיו מסדרים בשני טורים.

כן עשה חירם את עשר המכונות, את עשרת הכיורים ואת הים ושנים עשר הפרים שהיו מתחתיו. בילקוט מעם לועז מבאר שגם מזבח העולה נכלל בכלים שעשה חירם הבן, אך הוא לא נזכר כאן בפרוש, כי שלמה הכינו בתבנית המזבח שעשה משה רבנו, והכלים שהזכרו עד כאן הם הכלים שהכין שלמה על פי מה שמסר לו דוד אביו.

פיצד הכינו את כלי הנחשת? בכפר (מישור) הירדן היה מקום שבו היתה האדמה עבה ומתאימה למלאכה זו. במעבה האדמה חפרו כצורת תבנית הכלים ושם יצקו את הנחשת והכינו את הכלים.

המלבי"ם מבאר שאַת הים ואת המכונות יצקו בירושלים על ידי חירם הבן. מלאכה זו נעשתה מנחשת עדינה פחות, כי חירם הבן לא היה ממחה כאביו במלאכות אלו, וכן מפני שכלים אלו היו כבדים מאוד, והיה טרח גדול לשאת אותם אם היו יוצקים גם אותם בכפר הירדן.

שלמה לא שקל את כלי הנחשת מפיון שמשקלם היה רב מאוד מאוד.

המלבי"ם מבאר ששלמה הכין כלים לרב, מעבר למה שהיה צריך באפן מידי לעבודת בית המקדש, וכלים אלו הנחו למשמרת באוצר המקדש כדי שיהיו מוכנים לשמוש בעתיד בעת הצורך.

עד כאן סכום כלי הנחשת. בפעם הבאה נעסק בכלי הזהב שעשה שלמה בבית המקדש. כמות כלי הזהב בבית המקדש היתה רבה יותר מכלי הכלים שהיו במשכן, אולם לא היו כלים חדשים שלא היו במשכן.

פיצד יתכן הדבר? זאת נדע בעזרת ה' בפעם הבאה.

א

ב

ג

ד

ה

ו

ז

ח

ט

י

יא

יב

יג

יד

טו

טז

יז

יח

יט

כ

כא

כב

כג

כד

כה

כו

כז

כח

כט

ל

לא

לב

לג

המקדש

יום השנה של יקירכם מתקרב?

יש לכם חודמנות להחוויר להם טובה ונחת! הקדישו גיליון זה לעילוי נשמתם ובכך תזכו אותם שבשבת האוכרה שלהם רבבות מעם ישראל ילמדו תורה בגיליון לעילוי נשמתם! בנוסף, זכות לימוד ש"ס המשניות באתו תודש יוקף גם לזכותם.

ס' חתומים חובשים לפני מאצבה

קדיאת העלים

כואו וטלו חלק בקדיאת ספרי התהילים מידי שבת להצלחת עם ישראל!

אי"ה מידי חודש תיערך הגרלה בין הלומדים על שובר כסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לימוד משניות

האם גם אתם מעוניינים שבשבת האוכרה של יקירכם, ילמדו משניות לעילוי נשמתם?

פנו למערכת החברתי לעשרות הלומדים, וזכו את יקירכם בנת אמיתות! לומדי המשניות וכאם להקדיש את גיליון משכן שילח לע"ג יקווה וזל בשבת האוכרה, לימוד תורה של כ-100,000 משפחות מנעמי ישראל מגיליון ולימוד המשניות החדשי יעמוד גם לעילוי נשמתם. אי"ה מידי חודש תיערך הגרלה בין הלומדים על שובר כסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

רצועות

עלילה מרתקת על רקע היסורי

כתיבה: ע. דויטש | ציור: ד. פונד

אין האיטו לכאן הרצועות?

אבא אמא היכו אתם? הטבת' עשכת' אתכם לגמרי!

אה, רק זה? איזו אכזבה.

הן דומות מאד לרצועות ההן...

ימנו של אברהם דב:

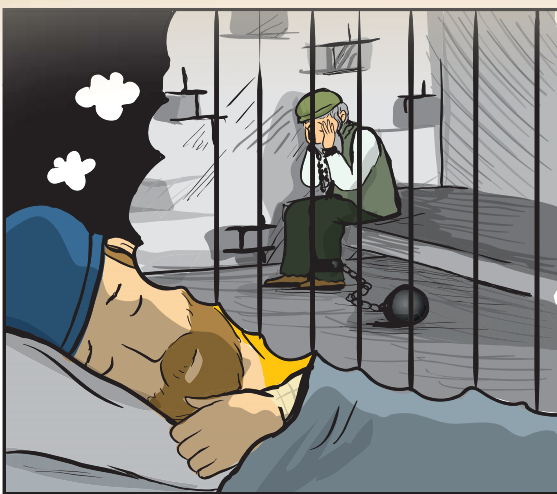
באותו לילה התחשיתי להרדם. הפמד אכף אותי ולא יכלתי להרגע. דברתי אל אבא עבסמים ובקשתי ממנו שירחם ויטיע. עמשהו יקרה בלב של האנרל, אבא. בקשתי ולא ידעת' אפילו עבקשתי התקבלה.

רצועות

עלילה מרתקת על רקע היסטורי

כתיבה: ע. דויטש | ציור: ד. פונד

יומנו של אברהם דב:

עמדת' פם, בפתח הבנון ההוא וקוית' שאיש לא ישאל אותי לפסור מעשי. הרמתי עינים לשמים וכל שהצלמתי לחטב היה: האזכה לראות טוב את ענני הנוצה האלו מחוץ לחומות הפלא?